

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Προτεινόμενες τροποποιήσεις στο νομοθετικό πλαίσιο της υπαίθριας διαφήμισης από το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Κοινοτήτων <http://www.ita.org.gr>

<u>ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 1144</u>σελίδα 4	
Περί επικολλήσεως εντύπων, διενέργειας ετέρων συναφών πράξεων, ως και ρυθμίσεως θεμάτων τινών αφορώντων εις τους Ο.Τ.Α. και το Υπουργείο Εσωτερικών	
Άρθρο 1σελίδα 4	Απαγορευόμεναι πράξεις
Άρθρο 2σελίδα 4	Επιτρεπόμεναι πράξεις εντός πλαισίων
Άρθρο 3σελίδα 5	Αποκατάστασις πραγμάτων, εν περιπτώσει παρανόμων πράξεων
Άρθρο 4σελίδα 5	Υποχρεώσεις διαφημιστού ή εκτυπωτού
Άρθρο 5σελίδα 6	Περί αδείας προς διενέργειαν των κατά τον παρόντα νόμον πράξεων
Άρθρο 6σελίδα 6	Ποινικαί κυρώσεις
Άρθρο 7σελίδα 6	Μετατροπή περιοριστικών της ελευθερίας ποινών
Άρθρο 8σελίδα 6	Τέλος διαφημίσεων
Άρθρο 9σελίδα 8	
Άρθρο 10σελίδα 9	
<u>ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 1900</u>σελίδα 9	
Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού κώδικα (π.δ.323/1989), δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης (ν.1622/1986), εσόδων δήμων και κοινοτήτων και άλλες διατάξεις	
Άρθρο 5σελίδα 9	Το άρθρο 15 του από 24.9/20.10.58 Β.Δ/τος , όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του νόμου 1144/1981 , αντικαθίσταται ως εξής: Άρθρο 15 Τέλος διαφημίσεως
<u>ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 2880</u>σελίδα 11	
Πρόγραμμα «ΠΟΛΙΤΕΙΑ»για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις	
Άρθρο 9σελίδα 11	

<u>ΚΥΑ 38110</u>	σελίδα 13
Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων ανάρτησης πανώ σε προσόψεις κτιρίων, καθώς και προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, κατά τις διατάξεις του Ν. 2946/2001	
Άρθρο 1	σελίδα 13
Όροι και προϋποθέσεις για την κατ εξαίρεση ανάρτηση πανώ σε προσόψεις κτιρίων	
Άρθρο 2	σελίδα 14
Προϋποθέσεις, προδιαγραφές και διαδικασία τοποθέτησης των επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους	
<u>ΚΥΑ 52138</u>	σελίδα 16
Καθορισμός όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων, για την προβολή υπαίθριας εμπορικής διαφήμισης, κατά τις διατάξεις του Ν. 2946/2001.	
Άρθρο 1	σελίδα 16
Χώροι στους οποίους απαγορεύεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης	
Άρθρο 2	σελίδα 17
Χώροι στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση	
Άρθρο 3	σελίδα 17
Καθορισμός των προδιαγραφών κατασκευής των διαφημιστικών πλαισίων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης και γενικοί όροι τοποθέτησης τους.	
Άρθρο 4	σελίδα 19
Επιτρεπόμενοι τύποι και μεγέθη διαφημιστικών πλαισίων ανάλογα με τη θέση τοποθέτησης τους	
Άρθρο 5	σελίδα 22
Διαφημιστικά πλαίσια σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών και σε στάδια	
Άρθρο 6	σελίδα 22
Εξουσιοδοτική διάταξη	
Άρθρο 7	σελίδα 22
Έναρξη ισχύος	
<u>ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 3057</u>	σελίδα 23
Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν. 2725 / 1999 , ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού και άλλες διατάξεις	
Άρθρο 83	σελίδα 23
<u>ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 2946/2001</u>	σελίδα 26
Υπαίθρια διαφήμιση, Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες διατάξεις	
Άρθρο 1	σελίδα 26
Κατηγορίες υπαίθριας διαφήμισης	
Άρθρο 2	σελίδα 27
Χώροι στους οποίους απαγορεύεται η υπαίθρια διαφήμιση	
Άρθρο 3	σελίδα 28
Χώροι στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση	

Άρθρο 4	σελίδα 32
Γενικοί όροι για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης	
Άρθρο 5	σελίδα 33
Άδεια για την υπαίθρια διαφήμιση και την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων	
Άρθρο 6	σελίδα 35
Επιγραφές	
Άρθρο 7	σελίδα 36
Παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς	
Άρθρο 8	σελίδα 36
Διοικητικές κυρώσεις	
Άρθρο 9	σελίδα 37
Αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών	
Άρθρο 10	σελίδα 40
Ποινικές κυρώσεις	
Άρθρο 11	σελίδα 41
Μεταβατικές διατάξεις	
<u>ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ</u>	σελίδα 43
Άρθρο 11	σελίδα 44
Επιγραφές – Διαφημίσεις	
Άρθρο 83	σελίδα 46
Εξωτερική εμφάνιση αυτοκινήτων οχημάτων	

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 1144

«Περί επικολλήσεως εντύπων, διενεργείας ετέρων συναφών πράξεων, ως και ρυθμίσεως θεμάτων τινών αφορώντων εις τους Ο.Τ.Α. και το Υπουργείο Εσωτερικών»

Άρθρο 1: Απαγορευόμεναι πράξεις

Απαγορεύεται η επικόλλησις εντύπων ή χειρογράφων πάσης φύσεως, ως και η καθ' οιονδήποτε τρόπον ανάρτησις, αναγραφή ή προβολή διαφημίσεων, συνθημάτων, ονομάτων, συμβόλων, ανακοινώσεων ή προσκλήσεων και πάσα εν γένει αναγραφή ή παράστασις επί: α) μνημείων, αγαλμάτων, στύλων και υποσταθμών εταιρειών κοινής ωφελείας, β) της προσόψεως, στοών, κιγκλιδωμάτων, τοίχων και γενικώς περιφραγμάτων κτιρίων και κτισμάτων πάσης φύσεως, ως και της επιφανείας των οδών, πεζοδρομίων και των κρασπεδορείθρων αυτών, γ) πινακίδων σημάσεως οδών και ισοπέδων διαβάσεων, φωτεινών σηματοδοτήσεων κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, ως και πινακίδων αφετηριών και στάσεων δημοσίων μέσων συγκοινωνίας και δ) εις αρχαιολογικούς χώρους. Επίσης δεν επιτρέπεται η τοποθέτησις ή διατήρησις εγκαταστάσεων επί στεγών ή δωματίων, προς διενέργειαν των πράξεων του παρόντος, εις ύψος πέρα του βάσει του οικοδομικού κανονισμού επιτρεπομένου ανωτάτου ορίου του ακινήτου.

Άρθρο 2: Επιτρεπόμεναι πράξεις εντός πλαισίων.

1. Επιφυλασσομένων των απαγορευτικών διατάξεων του άρθρου 1 του παρόντος, επιτρέπεται η διενέργεια των κατά το αυτό άρθρον πράξεων κατόπιν αποφάσεως του αρμοδίου δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος και μόνον εντός σταθερών ή κινητών πλαισίων, τοποθετουμένων: α) εις πλατείας, οδούς, πεζοδρόμια, άλση, δημοσίους και κοινοχρήστους εν γένει χώρους, καθοριζομένους δι' αποφάσεως του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, β) εις την πρόσοψιν περιφραγμάτων ακαλύπτων χώρων, ανεγειρομένων ή εγκαταλελειμμένων οικοδομών, τη εγκρίσει πάντως του νομέως ή του διαχειριστού αυτών και γ) εις χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών, καθοριζομένους υπό της διοικήσεως αυτών.
2. Τα κατά την προηγουμένην παράγραφον πλαίσια, δέον να πληρούν τας εκάστοτε, δι' αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, οριζόμενας προδιαγραφάς. Τα προοριζόμενα πλαίσια διά χώρους προβλεπόμενους υπό της περιπτώσεως α' προηγουμένης παραγράφου, κατασκευάζονται και τοποθετούνται, τα μεν σταθερά μερίμνη και δαπάναις του αρμοδίου δήμου ή κοινότητος ή αδεία του οικείου ΟΤΑ υπό του ενδιαφερομένου, τα δε κινητά, μερίμνη και δαπάναις των ενδιαφερομένων. Εις περ. β' και γ' της αυτής παραγράφου, τα πλαίσια κατασκευάζονται και τοποθετούνται μερίμνη και δαπάναις, είτε του έχοντος την διαχείρισιν του χώρου, είτε, τη συγκαταθέσει τούτου, υπό των ενδιαφερομένων.

3. Εκτός πλαισίων και άνευ αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, επιτρέπεται πάσα εν γένει επιγραφή ή διαφήμιση αναγεγραμμένη ή προσηρτημένη ή ανηρτημένη επί των στεγών, τοιχών, παραθύρων, προθηκών, θυρών καταστήματος, γραφείου ή οίκου και αφορώτα εις τας εις τους χώρους τούτους εκτελουμένης εργασίας.
4. Αι περί πλαισίων διατάξεις δεν εφαρμόζονται, όταν η σχετική πράξις ενεργείται δι' ενός των τρόπων περί ών αι διατάξεις του άρθρου 8 του παρόντος, εφ' όσον δεν αντίκεινται εις άλλας διατάξεις του νόμου τούτου.
5. Εκ των, κατά την παραγρ. 1 περίπτ. α' του παρόντος άρθρου, χώρων καθορίζονται υποχρεωτικώς δι' αποφάσεως του οικείου συμβουλίου επαρκείς μόνιμοι χώροι προς χρήσιν υπό των πολιτικών κομμάτων, φοιτητικών, μαθητικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, ως και συλλόγων. Η χρήσις των χώρων τούτων ενεργείται άνευ καταβολής τέλους κατόπιν αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, διά της οποίας καθορίζεται ο χώρος και ο χρόνος διαρκείας της αδείας, όστις δεν δύναται να είναι μεγαλύτερος των δέκα ημερών. Τα πλαίσια διά τας περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου κατασκευάζονται υποχρεωτικώς μερίμνη και δαπάναις του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοικήσεως. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως αι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 5.

Άρθρο 3: Αποκατάστασις πραγμάτων, εν περιπτώσει παρανόμων πράξεων

Εν περιπτώσει διενεργείας πράξεων προβλεπομένων υπό του άρθρου 1, κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος, ο οικείος δήμαρχος ή πρόεδρος της κοινότητας υποχρεούται, κατά περιπτώσιν, εις διαγραφήν των ούτω γενομένων εγγραφών ή αφαιρέσιν ή καταστροφήν οιασδήποτε εγγραφής ή οιουδήποτε παρανόμως τοποθετηθέντος αντικειμένου, εντός τεσσάρων ημερών από της καθ' οιονδήποτε τρόπον εγγράφου ειδοποιήσεώς του ή της προς αυτόν παραγγελίας της Εισαγγελικής Αρχής, εκδιδομένης είτε οίκοθεν είτε κατόπιν εγγράφου εις αυτήν καταγγελίας παρ' οιουδήποτε. Η σχετική δαπάνη διαγραφής, αφαιρέσεως ή καταστροφής εις πάσαν περίπτωσιν, ως και η τυχόν δαπάνη αποκαταστάσεως προκειμένου περί δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων, καταλογίζονται υπό του αρμοδίου δήμου ή κοινότητας εις βάρος παντός υπαιτίου, κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου, βεβαιούνται δε και εισπράττονται κατά τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις, περί βεβαιώσεως και εισπράξεως των δημοτικών και κοινοτικών εσόδων.

Επίσης εις βάρος του υπαιτίου επιβάλλεται πρόστιμον υπέρ του δήμου ή της κοινότητας δι' αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας 25% επί των ως άνω δαπανών.

Άρθρο 4: Υποχρεώσεις διαφημιστού ή εκτυπωτού.

Εις τα επικολλώμενα ή αναρτώμενα πάσης φύσεως έντυπα, περί ών αι διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος, δέον να αναγράφηται εις το κάτω άκρον αυτών η επωνυμία και η διεύθυνσις του διαφημιστού ή του διαφημιζομένου ή του εκτυπωτού, προκειμένου δε περί χειρογράφων, το ονοματεπώνυμον και η διεύθυνσις του υπευθύνου της συντάξεως τούτων.

Άρθρο 5: Περί αδειας προς διενέργειαν των κατά τον παρόντα νόμον πράξεων

1. Η άδεια προς διενέργειαν των εν άρθρω 1 του παρόντος πράξεων, εις χώρους προβλεπομένους υπό της περιπτώσεως α' της παραγρ. 1 του άρθρου 2, χορηγείται προς τους ενδιαφερομένους κατά την σειράν προτεραιότητας υποβολής εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα της σχετικής αιτήσεως.
2. Η διάρκεια της κατά την προηγουμένην παράγραφον χορηγουμένης αδειας δεν δύναται να υπερβαίνει τας δέκα ημέρας, επιτρεπομένης της ανανεώσεως ταύτης ανά δεκαήμερον, εφ' όσον δεν έχουν υποβληθή αιτήσεις άλλων ενδιαφερομένων διά τους αυτούς χώρους.
3. Αι ως άνω παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται εις περιπτώσιν κατά την οποίαν τα σταθερά πλαίσια, συμφώνως προς τα προβλεπόμενα υπό της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, κατασκευάζονται και τοποθετούνται τη εγκρίσει των ΟΤΑ μερίμνη και δαπάναις των ενδιαφερομένων, ότε και θα ισχύουν τα προβλεπόμενα υπό της σχετικής συμβάσεως, συναπτομένης μεταξύ των ΟΤΑ και των ενδιαφερομένων κατόπιν δημοπρασίας.

Άρθρο 6: Ποινικαί κυρώσεις

1. Τιμωρούνται διά φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών και διά χρηματικής ποινής, ο έχων την διαχείρισιν ακινήτου και συγκατατεθείς προς παράνομον διενέργειαν πράξεώς τινος εκ των εν άρθρ. 1 του παρόντος προβλεπομένων, ο διενεργήσας τοιαύτην πράξιν, ως και ο δους προς τούτο εντολήν.
2. Με τας αυτάς ως άνω ποινάς τιμωρούνται και οι παραβάται του άρθρου 4 του παρόντος, ως και οι ρυπαίνοντες καθ' οιονδήποτε τρόπον μνημεία ή αγάλματα, ως και οι ενεργούντες πράξιν τινά εκ των εν άρθρω 1 του παρόντος προβλεπομένων εντός των πλαισίων άνευ αδειας του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας.

Άρθρο 7: Μετατροπή περιοριστικών της ελευθερίας ποινών

Δεν επιτρέπεται η μετατροπή της επιβαλλομένης ποινής φυλακίσεως εις χρηματικήν διά τας υπό του παρόντος νόμου προβλεπομένας αξιοποίνους πράξεις, εφ' όσον αύται ετελέσθησαν εις χώρους περιών αι διατάξεις του άρθρου 1 περίπτ. α' και δ', ως και επί προσόψεων στοών και τοίχων κτιρίων.

Άρθρο 8: Τέλος διαφημίσεων

Το άρθρο 15 του από 24.9-20.10.1958 Β.Δ/τος, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15: Τέλος διαφημίσεων

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων τέλος επί πάσης διαφημίσεως ενεργουμένης καθ' οιονδήποτε τρόπον και μορφήν επί χώρων κειμένων εντός των διοικητικών ορίων αυτών, καθοριζόμενον δι' αποφάσεως του δημοτικού ή

κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του νομάρχου, κατά περιοχήν και κατηγορίας διαφημίσεως ως ακολούθως:

Κατηγορία Α'

Αναγραφόμεναι, αναρτώμεναι ή επικολλούμεναι:

- α) Εις χώρους περιών αι διατάξεις της παραγρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου,
- β) Εντός καταστημάτων, κινηματογράφων, θεάτρων και άλλων δημοσίων χώρων και
- γ) Επί στεγάστρων αφητηριών και στάσεων αναμονής επιβατών λεωφορείων αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, από δραχμάς πέντε (5) μέχρι είκοσι πέντε (25) εβδομαδιαίως ανά τετραγωνικόν μέτρον.

Κατηγορία Β'

- α) Φωτειναί επί στεγών και δι' ηλεκτρικών εφημερίδων από δραχμάς πεντακοσίας (500) μέχρι πέντε χιλιάδας (5.000) ετησίως ανά τετραγωνικόν μέτρον
- β) Μη φωτειναί επί στεγών από δραχμάς εκατόν (100) μέχρι χιλίας (1.000) ετησίως ανά τετραγωνικόν μέτρον
- γ) Φωτειναί ή μη εις βιτρίνας εντός στοών, οδών και κοινοχρήστων εν γένει χώρων από δραχμάς εκατόν (100) μέχρι χιλίας (1.000) ετησίως ανά τετραγωνικόν μέτρον

Κατηγορία Γ'

Ενεργούμεναι εντός των οχημάτων σιδηροδρόμων, τροχιοδρόμων, ηλεκτροκινήτων αυτοκινήτων και παντός τύπου οχημάτων δημοσίας χρήσεως ή επί της εξωτερικής επιφανείας αυτών, διαστάσεων μέχρι 30 επί 50 εκατοστομέτρων από δραχμάς είκοσι (20) μέχρις εκατόν (100) μηνιαίως, ανεξαρτήτως των ημερών χρησιμοποιήσεως. Διά διαφημίσεις της παρούσης κατηγορίας μεγαλύτερων διαστάσεων καταβάλλεται ανάλογον πολλαπλάσιον τέλος.

Κατηγορία Δ'

Διαφημίσεις ενεργούμεναι διά ημερολογίων, δώρων, φέϊγβολάν, παραστάσεων ή λέξεων εις αυτοκόλλητα, ειδών μετά διαφημιστικών παραστάσεων ή λέξεων, χρησιμοποιουμένων υπό εστιατορίων, καφενείων και παρεμφερών καταστημάτων, το τέλος ορίζεται εις ποσοστόν εξ επί τοις εκατόν (6%) επί της δαπάνης διαφήμισεως.

Ως δαπάνη διαφήμισεως λογίζεται το υπό της διαφημιζομένου καταβαλλόμενον ποσόν διά την διενέργειαν της διαφήμισεως υπό μορφήν είτε αποζημιώσεως της διαφημιστικής επιχειρήσεως είτε δαπάνης οιασδήποτε άλλης φύσεως γενομένης ένεκεν της διαφήμισεως.

2. Εξαιρούνται του τέλους διαφημίσεων αι διά των εφημερίδων, περιοδικών, του ραδιοφώνου και της τηλεοράσεως ενεργούμεναι διαφημίσεις.»

Άρθρο 9

Το άρθρο 16 του ανωτέρω Β. Δ/τος, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 16

1. Δικαιούχος του τέλους διαφήμισης είναι ο δήμος ή η κοινότητα, εις την περιφέρειαν του οποίου γίνεται η διαφήμιση.

Προκειμένου περί διαφημίσεων της κατηγορίας Γ' του προηγούμενου άρθρου, δικαιούχος του τέλους είναι ο δήμος ή η κοινότητα ένθα η έδρα της επιχειρήσεως του οχήματος.

2. Η διαφήμιση ενεργείται μετά προηγούμενην άδειαν του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, κατόπιν αιτήσεως του διαφημιζομένου εις την οποίαν θα προσαρτάται και σχέδιον της διαφήμισης.

Προκειμένου περί διαφημίσεων της κατηγορίας Δ' του προηγούμενου άρθρου άδεια διαφήμισης δεν απαιτείται εφ' όσον διά την αυτήν διαφήμισιν έχει χορηγηθή εντός του αυτού έτους άδεια υπό ετέρου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοικήσεως.

3. Το τέλος εις πάσαν περίπτωση βαρύνει τον διαφημιζόμενον και καταβάλλεται υπ'αυτού εξ ολοκλήρου προ της παραδόσεως υπό του δήμου ή της κοινότητας της άδειας διενεργείας της διαφήμισης εις το οικείον δημοτικόν ή κοινοτικόν ταμείον, αναγραφομένου επ'αυτής του αριθμού του γραμματίου εισπράξεως. Η είσπραξις εις πάσαν περίπτωση ενεργείται κατόπιν σχετικού σημειώματος του δικαιούχου δήμου ή κοινότητας. Ο κύριος ή νομεύς ή επικαρπωτής του χώρου εφ' ού η διαφήμιση καθίσταται αλληλεγγύως υπεύθυνος διά την καταβολήν του τέλους και του κατά τας διατάξεις του άρθρου 73 τουσπό 24.9-20.10.1958 Β.Δ/τος ως ισχύει, επιβαλλομένου προστίμου.
4. Επί διαφημίσεων της κατηγορίας Δ' του προηγούμενου άρθρου το τέλος χρεούται επί του εκδιδόμενου τιμολογίου της δαπάνης της διαφήμισης. Εις περιπτώσιν κατά την οποίαν δεν εκδίδεται τιμολόγιον και η διαφήμιση ενεργείται απ'ευθείας υπό του διαφημιζομένου το τέλος υπολογίζεται επί της δαπάνης διαφήμισης κατά την δήλωσιν του διαφημιζομένου.Επί συνεχιζόμενων διαφημίσεων της ανωτέρω κατηγορίας το τέλος θα υπολογίζεται μόνον επί των νέων δαπανών αυτών και ουχί επί των αρχικών τοιούτων.
5. Η δαπάνη διαφήμισης δεν αναγνωρίζεται ως δαπάνη της διαφημιζομένης επιχειρήσεως, προκειμένου προσδιορισμού των κερδών αυτής, των υπαγομένων εις φορολογίαν εισοδήματος, εάν δεν αποδεικνύεται η καταβολή του αναλογούντος τέλους διά τριπλοτύπου εισπράξεως του οικείου δήμου ή κοινότητας.»

Άρθρο 10

Το άρθρο 17 του ανωτέρω Β. Δ/τος, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 17

Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας οφείλει να αρνηθή την χορήγησιν αδείας διαφημίσεως, εάν αυτή είναι επικίνδυνος από απόψεως κατασκευής της διά την σωματικήν ακεραιότητα των πολιτών ή παρεμποδίζει καθ' οιονδήποτε τρόπον την ελευθέραν χρήσιν του κοινοχρήστου χώρου ή την κυκλοφορίαν ή ζημιοί από καλαισθητικής απόψεως την εν γένει εμφάνισιν της πόλεως ή του χωρίου.»

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 1900/1990

Άρθρο 5: Τέλος διαφημίσεως

Το άρθρο 15 του από 24.9/20.10.58 Β. Δ/τος, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του νόμου 1144/1981, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15: Τέλος διαφημίσεως

1. Επιβάλλεται υπέρ των Δήμων και Κοινοτήτων τέλος για κάθε διαφήμιση που γίνεται με οποιονδήποτε τρόπο και μορφή σε χώρους που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά του όρια. Ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου κατά περιοχή και κατηγορία διαφήμισης ως εξής :Να συμπληρωθεί: **καταβολή του τέλους διαφήμισης δεν ισοδυναμεί με άδεια – νομιμοποίηση της διαφήμισης ή του διαφημιστικού μέσου.**

Κατηγορία Α'

Για διαφημίσεις που αναγράφονται ή αναρτώνται ή επικολλώνται :

- α) μέσα σε μόνιμα και σταθερά ή προσωρινά και κινητά πλαίσια τα οποία τοποθετούνται σε πλατείες, οδούς, πεζοδρόμια, δημόσιους και κοινοχρήστους γενικά χώρους, καθορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου,
- β) στις περιφράξεις ακαλύπτων χώρων και ανεγειρόμενων ή εγκαταλειμμένων οικοδομών με συναίνεση του ιδιοκτήτη ή νομέα ή του διαχειριστή αυτών,
- γ) σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών καθώς και σε χώρους σταδίων και γηπέδων, που καθορίζονται από την διοίκηση των αντίστοιχων φορέων,
- δ) μέσα σε καταστήματα, κινηματογράφους, θέατρα και άλλους δημόσιους χώρους, και
- ε) σε περίπτερα, στέγαστρα αφετηριών και στάσεων αναμονής επιβατών λεωφορείων αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, από δραχμές πενήντα (50) μέχρι εκατόν είκοσι πέντε (125) εβδομαδιαίως το τετραγωνικό μέτρο.

Με δεδομένο το υψηλό κόστος παρακολούθησης και ελέγχου των διαφημίσεων της παρούσης κατηγορίας ,τα τέλη διαφήμισης για κάθε διαφημιστικό μέσο της Κατηγορίας Α' μπορούν να προκαταβληθούν, εντός του 1^{ου} δεκαημέρου κάθε έτους με συντελεστή πληρότητας 80%.

Κατηγορία Β'

- A.α) Για διαφημίσεις που γίνονται με ηλεκτρικές εφημερίδες , από δραχμές πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ετησίως ανά τετραγωνικό μέτρο. Α.β) Για φωτεινές σε οποιουσδήποτε άλλους χώρους ,από δραχμές δύο χιλιάδες (2.000) μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο. Α.γ) Για μη φωτεινές ή φωτιζόμενες σε στέγες ή δώματα, από δραχμές επτακόσιες (700) μέχρι επτά χιλιάδες (7.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.
- B. Τα ανωτέρω τέλη δεν επιβάλλονται εκ νέου όταν μεταβάλλεται εντός του έτους το διαφημιστικό μήνυμα. **Να συμπληρωθεί : Τα τέλη της κατηγορίας Β' προκαταβάλλονται στο τελευταίο δεκαήμερο του κάθε έτους και αφορούν τον επόμενο χρόνο. Επίσης για την διασφάλιση της καταβολής των τελών διαφήμισης ο Δήμος ή η Κοινότητα για την έκδοση της αδειας εγκατάστασης διαφημιστικού μέσου , υποχρεούται να ζητήσει ανάλογες εγγυήσεις. Σε περίπτωση παράληψης μιας τέτοιας συμφωνίας η καταβολή των διαφημιστικών τελών γίνεται από τον διαφημιζόμενο προ της αναρτήσεως των διαφημίσεων**

Κατηγορία Γ'

Για διαφημίσεις που γίνονται μέσα στα οχήματα σιδηροδρόμων , τροχιοδρόμων, ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων και κάθε τύπου οχήματα δημοσίας χρήσης στην εξωτερική επιφάνεια αυτών, διαστάσεων 30 επί 50 εκατοστόμετρα, από δραχμές εκατόν σαράντα (140) μέχρι επτακόσιες (700) μηνιαίως, ανεξάρτητα από τις ημέρες χρησιμοποίησης. Για διαφημίσεις της κατηγορίας αυτής μεγαλύτερων διαστάσεων καταβάλλεται ανάλογο πολλαπλάσιο τέλος.

Να συμπληρωθεί : Τα τέλη της κατηγορίας Γ' προκαταβάλλονται στο τελευταίο δεκαήμερο του κάθε έτους και αφορούν τον επόμενο χρόνο. Επίσης για την διασφάλιση της καταβολής των τελών διαφήμισης ο Δήμος ή η Κοινότητα για την έκδοση της αδειας εγκατάστασης διαφημιστικού μέσου , υποχρεούται να ζητήσει ανάλογες εγγυήσεις. Σε περίπτωση παράληψης μιας τέτοιας συμφωνίας η καταβολή των διαφημιστικών τελών γίνεται από τον διαφημιζόμενο προ της αναρτήσεως των διαφημίσεων

Κατηγορία Δ'

- α) Για διαφημίσεις που γίνονται μέσα σε εστιατόρια, καφενεία και παρεμφερή καταστήματα με ημερολόγια, δώρα , έντυπα κάθε είδους, παραστάσεις ή λέξεις σε αυτοκόλλητα ή είδη με διαφημιστικές παραστάσεις, λέξεις, καθώς και για διαφημίσεις που γίνονται από αέρος με οποιονδήποτε τρόπο, το τέλος ορίζεται σε ποσοστό 6% επί της δαπάνης της διαφήμισης. Ως δαπάνη διαφήμισης για την κατηγορία αυτή λογίζεται το ποσόν που καταβάλλεται από τον διαφημιζόμενο για την διενέργεια της διαφήμισης,

- στο οποίο περιλαμβάνεται και οποιαδήποτε άλλης φύσεως δαπάνη που έγινε χάριν της διαφήμισης
- β) εξαιρούνται του τέλους της παρ. 1 του άρθρου αυτού διαφημίσεις που γίνονται στις εφημερίδες, στα περιοδικά, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση
- γ) Με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου τα υπό της παρ.1 του παρόντος άρθρου τέλη δύνανται να αναπροσαρμόζονται μέχρι 15% ετησίως
- δ) Η μίσθωση κοινοχρήστων χώρων για την τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων δεν υπάγεται στις διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων (ν. 813/1978, ΦΕΚ 137 Α')»

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 2880

Πρόγραμμα «ΠΟΛΙΤΕΙΑ» για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις

Άρθρο 9

6.Α. Η κατηγορία Δ' της παρ. 1 του άρθρου 15 του από 24.9/20.10.1958 βασιλικού διατάγματος «περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί προσόδων των Δήμων Και Κοινοτήτων «(ΦΕΚ 171 Α')», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

Κατηγορία Δ'

- α) Για διαφημίσεις που γίνονται με ημερολόγια ,δώρα , έντυπα , κάθε είδους παραστάσεις ή λέξεις σε αυτοκόλλητα ή είδη με διαφημιστικές παραστάσεις ή λέξεις ή με άλλο παρόμοιο τρόπο, καθώς και για διαφημίσεις που γίνονται από τον αέρα με οποιονδήποτε τρόπο, το τέλος ορίζεται σε ποσοστό 2% επί της δαπάνης διαφήμισης. Τα ένθετα διαφημιστικά φυλλάδια, που διανέμονται μαζί με τις εφημερίδες και τα περιοδικά, υπόκεινται στο ανωτέρω τέλος διαφήμισης.
- β) Η προβολή προϊόντων σε χώρους καταστημάτων , που γίνεται είτε με την τοποθέτηση τους σε ειδικά σημεία εντός του καταστήματος είτε με έντυπα , δώρα , επιγραφές κάθε είδους είτε με άλλο παρόμοιο τρόπο , θεωρείται διαφήμιση και υπόκειται σε τέλος διαφήμισης , βάσει των εκδιδομένων από τα καταστήματα τιμολογίων παροχής υπηρεσιών . Το τέλος υπολογίζεται με συντελεστή 2% επί της διαφημιστικής δαπάνης που καταβάλλεται για τις πράξεις αυτές.
Προβολή προϊόντων που εντάσσεται στην παραπάνω έννοια της διαφήμισης συνιστούν οι εξής ενέργειες:
- η ενοικίαση χώρων σε ειδικά ράφια,
 - η τοποθέτηση προϊόντων σε ειδικές προθήκες ή περιπτερα,
 - η διανομή δοκιμαστικών προϊόντων ,
 - εκδηλώσεις – εκπλήξεις (“Happenings”) στους χώρους του καταστήματος.
- γ. Η απόδοση του τέλους ,για όλες τις ενέργειες της κατηγορίας αυτής , γίνεται πάντοτε από τον διαφημιζόμενο , μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος .Η καταβολή πραγματοποιείται σε οποιοδήποτε γραφείο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων λειτουργεί σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και αποδεικνύεται με την παροχή

ανάλογου παραστατικού στοιχείου (διπλοτύπου) . Το σύνολο των ποσών που εισπράττονται αποτελεί πόρο ειδικού λογαριασμού , που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και αποδίδεται στους Δήμους και τις Κοινότητες.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης , η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. καθορίζονται η διαδικασία , ο χρόνος , ο τρόπος , τα κριτήρια και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια , για την απόδοση των τελών στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμίδας.

- δ. Ως δαπάνη διαφήμισης για τις διαφημίσεις της παρούσα κατηγορίας είναι το ποσό που καταβάλλεται από τον διαφημιζόμενο για τη διενέργεια της διαφήμισης , με βάση το φορολογικό στοιχείο που πρέπει να εκδίδεται για κάθε περίπτωση . Σε περίπτωση εκπρόθεσμης απόδοσης των οφειλόμενων τελών οι σχετικές δαπάνες διαφήμισης δεν αναγνωρίζονται ως εκπεστές από τα ακαθάριστα έσοδα, κατά τις φορολογικές διατάξεις.

Να συμπληρωθεί: Η ΚΕΔΚΕ συγκροτεί υπηρεσία ελέγχου των διαφημιστικών ενεργειών της Κατηγορίας Δ΄ . Η κατηγορία Δ΄ παράγει υψηλό βαθμό ρύπανσης (φειγ – βολάν, ένθετα , διανεμόμενα έντυπα κ.λ.π.) και ενόχλησης , κυρίως λόγω του ανεξέλεγκτου

- Β. Η παρ. 3 του άρθρου 15 του β.δ. 24.9/20.10.1958, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης , ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Και Κοινοτήτων Ελλάδος, το κατά κατηγορία και περίπτωση τέλος διαφήμισης της παρ. 1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατά το ποσοστό του πληθωρισμού, με το οποίο έκλεισε το έτος.»

Να ερευνηθεί αν έχει εκδοθεί εισήγηση της ΚΕΔΚΕ για επικαιροποίηση των παραπάνω τιμών.

- Γ. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων ισχύουν από της 1^{ης} Ιανουαρίου 2001.

- Δ. Το οφειλόμενο τέλος για διαφημίσεις της κατηγορίας Δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 15 του β.δ. 24.9/20.10.1958 (ΦΕΚ 171 Α΄), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ανερχόμενο σε ποσοστό 6% για το χρονικό διάστημα από 23.4.1993 μέχρι 17.11.1999 και σε ποσοστό 2% για το χρονικό διάστημα από 18.11.1999 μέχρι 31.12.2000, καταβάλλεται στους δικαιούχους δήμους και κοινότητες, με σχετική δήλωση του αντιστοιχού, κατά τις οικείες προβλέψεις, υποχρέου, μέχρι τις 31.12. 2001, χωρίς την επιβολή οποιασδήποτε προσαύξησης ή τυχόν άλλης κύρωσης, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων για τις οποίες εκκρεμούν σχετικές προσφυγές στα δικαστήρια .

ΚΥΑ υπ' αριθ. 38110

«Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων ανάρτησης πανώ σε προσόψεις κτιρίων, καθώς και προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, κατά τις διατάξεις του Ν. 2946/2001»

Άρθρο 1: Όροι και προϋποθέσεις για την κατ' εξαίρεση ανάρτηση πανώ σε προσόψεις κτιρίων

Καθορίζουμε τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη χρονική διάρκεια ισχύος της σχετικής άδειας, για την κατ' εξαίρεση ανάρτηση πανώ, σύμφωνα με το άρθρο 2§3 του Ν. 2946/2001 ως εξής:

1. Για την προβολή καλλιτεχνικών, πολιτιστικών και κοινωνικών εκδηλώσεων, είναι δυνατή η ανάρτηση πανώ σε προσόψεις κτιρίων, στα οποία πραγματοποιούνται οι εκδηλώσεις αυτές, καθώς και σε κτίρια με αμιγή χρήση που ανήκουν στους φορείς που τις διοργανώνουν, με τις κατωτέρω προδιαγραφές:
 - α. Τοποθετούνται σε επίπεδα παράλληλα στις όψεις του κτιρίου και έχουν συνολική επιφάνεια έως 20 % της αντίστοιχης όψης αυτού.
 - β. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να καλύπτονται τα παράθυρα και τα διαφανή τμήματα των υαλοστασίων, που είναι απαραίτητα για τον απαιτούμενο φυσικό φωτισμό.
 - γ. Πρέπει να βρίσκονται σε απόσταση τουλάχιστον 0,50 m. από τη νοητή κατακόρυφο που περνά από το κράσπεδο του πεζοδρομίου και σε ύψος τουλάχιστον 5 m.
 - δ. Δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το υφιστάμενο μέγιστο ύψος του κτιρίου.
 - ε. Η τοποθέτησή τους γίνεται σε θέσεις που προβλέπονται από αρχιτεκτονική μελέτη, με τις παραπάνω προδιαγραφές και κατόπιν έγκρισης της Ε.Π.Α.Ε.
2. Επιτρέπεται η αναγραφή της επωνυμίας του χορηγού (ή των χορηγών) της εκδήλωσης, με στοιχεία όμως όχι μεγαλύτερα από τα στοιχεία των άλλων λέξεων που αφορούν στην ίδια εκδήλωση.
3. Τοποθετούνται το νωρίτερο ένα μήνα πριν την έναρξη της εκδήλωσης και αφαιρούνται εντός δύο (2) εργασίμων ημερών από τη λήξη τους, με ευθύνη του φορέα που οργανώνει την εκδήλωση.
4. Απαιτείται άδεια του οικείου ΟΤΑ, που χορηγείται ατελώς, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, με απόφαση του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας, η οποία εκδίδεται μετά από έγκριση της ΕΠΑΕ και έλεγχο της τήρησης των προδιαγραφών της παρούσας από τον ΟΤΑ. Η αίτηση για τη χορήγηση της άδειας πρέπει να συνοδεύεται από πλήρη φάκελο στοιχείων (διαστάσεις, χρονικό διάστημα ανάρτησης κ.λπ.).

5. Απαγορεύεται η ανάρτηση πανώ εντός των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων και κατά μήκος των ορίων τους. Ειδικώς για τα μνημεία του Καταλόγου της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, απαγορεύεται η ανάρτηση πανώ σε οποιοδήποτε σημείο που εντάσσεται στο πεδίο θέασής τους. Επιτρέπεται η ανάρτηση πανώ πλησίον αρχαίου ή νεότερου μνημείου, με άδεια που χορηγεί η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, έπειτα από γνώμη του Συμβουλίου.
6. Για τους παραβάτες των παραπάνω, εφαρμόζονται αναλόγως οι κυρώσεις που προβλέπονται από το Ν. 2946/2001.

Άρθρο 2: Προϋποθέσεις, προδιαγραφές και διαδικασία τοποθέτησης των επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους

Καθορίζουμε τις προϋποθέσεις, τις προδιαγραφές, τη μορφή του περιεχομένου και τη διαδικασία τοποθέτησης των επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, σύμφωνα με το άρθρο 6 § 2 του Ν. 2946/2001 ως εξής:

1. Οι επιγραφές που αναγράφονται, προσαρτώνται ή αναρτώνται σε τοίχους, προθήκες, θύρες καταστημάτων, γραφείων ή κατοικιών και είναι σχετικές με εργασίες που εκτελούνται στους χώρους αυτούς, τοποθετούνται παράλληλα με τις όψεις του κτιρίου.
2. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου, η τοποθέτηση επιγραφών επιτρέπεται μόνο στο ισόγειο του κτιρίου.
3. Η έγκριση, με την έκδοση οικοδομικής άδειας, αρχιτεκτονικής μελέτης που προβλέπει ειδικές θέσεις τοποθέτησης επιγραφών στο ισόγειο κτιρίου, καθώς και η τοποθέτηση επιγραφών στο ισόγειο κτιρίου, σε κάθε άλλη περίπτωση, επιτρέπεται μόνον υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - Ότι οι επιγραφές έχουν μέγιστο συνολικό ύψος 0,70 m
 - Ότι οι επιγραφές μπορούν να εξέχουν από την όψη του κτιρίου μέχρι 0,20 m
 - Σε περίπτωση που υπάρχει στην όψη του κτιρίου εμφανής κάρναβος, ότι οι επιγραφές τοποθετούνται μεταξύ των υποστυλωμάτων, χωρίς να τα επικαλύπτουν
 - Ότι σε καμία περίπτωση, δεν επιτρέπεται να καλύπτονται τα παράθυρα και τα διαφανή τμήματα των υαλοστασίων, που είναι απαραίτητα για τον απαιτούμενο φυσικό φωτισμό
4. Σε περίπτωση που στην αρχιτεκτονική μελέτη του κτιρίου, όπως αυτή έχει εγκριθεί με την έκδοση της οικοδομικής άδειας, προβλέπονται θέσεις για την τοποθέτηση επιγραφών στο ισόγειο κτιρίου, η τοποθέτηση επιγραφών επιτρέπεται μόνον στις θέσεις αυτές.
5. Σε κτίρια με ενιαία χρήση, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, επιπλέον του ισογείου, η τοποθέτηση μιας μόνον επιγραφής άνωθεν του ισογείου. Και η επιγραφή αυτή τοποθετείται παράλληλα με την όψη του κτιρίου.

Η τοποθέτηση επιγραφής άνωθεν του ισογείου υπόκειται, κατά τα λοιπά, στις προδιαγραφές υπό στοιχεία α - γ της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Σε καμία περίπτωση η επιγραφή αυτή, δεν επιτρέπεται να καλύπτει παράθυρα ή διαφανή τμήματα των υαλοστασίων. Η επιγραφή αυτή μπορεί όμως να αποτελείται από ανεξάρτητα στοιχεία, με διαστάσεις κατ' ανώτατο όριο 0,70 X 0,70 m, τα οποία μπορεί να διατάσσονται και καθέτως σε μια στήλη μέγιστου πλάτους ενός στοιχείου.

Σε περίπτωση που στην αρχιτεκτονική μελέτη του κτιρίου, όπως αυτή έχει εγκριθεί με την έκδοση της οικοδομικής άδειας, προβλέπεται θέση για την τοποθέτηση επιγραφής άνωθεν του ισογείου, η τοποθέτηση της επιγραφής αυτής επιτρέπεται μόνον στην προβλεπόμενη θέση. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η τοποθέτηση επιγραφής άνωθεν του ισογείου κτιρίου, επιτρέπεται μόνο μετά από έγκριση της ΕΠΑΕ.

6. Κατ' εξαίρεση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι επιγραφές φαρμακείων, κλινικών και νοσοκομείων, επιτρέπεται να είναι κάθετες προς την όψη του κτιρίου. Οι κάθετες αυτές επιγραφές έχουν διαστάσεις κατ' ανώτατο όριο 0,70 X 0,70 X 0,25 m και δεν μπορεί να απέχουν από την όψη του κτιρίου περισσότερο από 0,30 m. Το κάτω μέρος των επιγραφών, δεν μπορεί να απέχει λιγότερο των 3 m από τη στάθμη του πεζοδρομίου και η εξωτερική πλευρά τους να βρίσκεται σε απόσταση πέραν των 0,50 m. από την νοητή κατακόρυφο που περνά από το κράσπεδο του πεζοδρομίου.
7. Η ανάρτηση ή τοποθέτηση επιγραφών στα στηθαία ή κιγκλιδώματα των εξωστών, στα προστεγάσματα και στις λειτουργικές προεξοχές (έρκερ) των κτιρίων απαγορεύεται.
8. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών στους χώρους του άρθρου 2 § 1 του Ν. 2946/2001.
9. Στις φωτιζόμενες επιγραφές, η ένταση του φωτισμού δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει κατά περισσότερα από 250 κηρία την ανώτατη ένταση φωτός που υπάρχει στο δημόσιο χώρο, στον οποίο βρίσκεται πλησιέστερα η επιγραφή. Ο φωτισμός δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί μέσα δημιουργίας οπτικών εντυπωσιασμών, όπως τρεμολαμπυρίσματα, χρωματικές εναλλαγές, κινούμενες προβολές κ.λπ.
10. Στις επιγραφές που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 30 μέτρων από δασικές εκτάσεις ή εκτάσεις με πλούσια βλάστηση, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν υλικά με πυραντοχή μικρότερη των 240 λεπτών (RF-240).
11. Επιτρέπεται η τοποθέτηση ενημερωτικών επιγραφών που δηλώνουν την ιδιότητα των ενοίκων, επί τοίχου παρά την είσοδο κτιρίου ή αυλόθυρα με μέγιστες διαστάσεις 0,20 m X 0,30 m.
12. Σχετικά με την τοποθέτηση επιγραφών σε πρατήρια πωλήσεως υγρών καυσίμων, ισχύουν οι προδιαγραφές των διατάξεων του Π.Δ. 1224/81 (ΦΕΚ 303/Α) και Β.Δ. 465/9.7.70 (ΦΕΚ 156/ Α).
13. Απαγορεύεται η τοποθέτηση πινακίδων εντός των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων και κατά μήκος των ορίων τους. Ειδικώς για τα μνημεία του

Καταλόγου της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, απαγορεύεται η τοποθέτηση πινακίδων σε οποιοδήποτε σημείο που εντάσσεται στο πεδίο θέασής τους. Επιτρέπεται η τοποθέτηση πινακίδων πλησίον αρχαίου ή νεότερου μνημείου, με άδεια που χορηγεί η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, έπειτα από γνώμη του Συμβουλίου.

14. Για τους παραβάτες των παραπάνω, εφαρμόζονται αναλόγως οι κυρώσεις που προβλέπονται από το Ν. 2946/2001 και το Ν. 3028/2002.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΥΑ υπ' αριθ. 52138

«Καθορισμός όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων, για την προβολή υπαίθριας εμπορικής διαφήμισης, κατά τις διατάξεις του Ν. 2946/2001»

Άρθρο 1: Χώροι στους οποίους απαγορεύεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης

Η προβολή υπαίθριας διαφήμισης απαγορεύεται στους εξής χώρους:

- α) Σε αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους και στις ζώνες προστασίας γύρω από αυτούς, σε παραδοσιακούς οικισμούς, στον περιβάλλοντα χώρο τους, καθώς και σε τόπους που χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, συμφωνά με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.
- β) Σε μνημεία, στον περιβάλλοντα χώρο τους ή και στις ζώνες προστασίας τους και παραδοσιακά κτίρια,
- γ) Σε κτίρια στα οποία στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες και υπηρεσίες των ΟΤΑ και άλλων Ν.Π.Δ.Δ.
- δ) Σε κοιμητήρια, κτίρια ιερών ναών κάθε θρησκείας και δόγματος καθώς και στον περιβάλλοντα χώρο τους.
- ε) Σε επιφάνειες τεχνικών έργων φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο άρθρο 14 παρ. 1 του Ν, 2190/94, όπως τοίχοι αντιστήριξης, γέφυρες, σήραγγες, το κατάστρωμα δρόμων και πεζοδρομίων καθώς και στύλοι και υποσταθμοί εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.
- στ) Σε στοές κτιρίων.
- ζ) Σε πινακίδες δημόσιας πληροφόρησης, σε πινακίδες οδικής σήμανσης και στους φωτεινούς σηματοδότες οδικής κυκλοφορίας.

Άρθρο 2: Χώροι στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση

Η προβολή υπαίθριας διαφήμισης επιτρέπεται να διενεργείται μόνο μέσα σε ειδικά διαμορφωμένα πλαίσια (διαφημιστικά πλαίσια), τα οποία τοποθετούνται στους χώρους που έχουν καθοριστεί για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 του άρθρου 3 και των διατάξεων του άρθρου 5 του Ν. 2946/2001.

Η τοποθέτηση των διαφημιστικών πλαισίων και οι προδιαγραφές κατασκευής τους διέπονται από τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο Ν. 2946; 2001 καθώς και από τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται με τα επόμενα άρθρα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3: Καθορισμός των προδιαγραφών κατασκευής των διαφημιστικών πλαισίων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης και γενικοί όροι τοποθέτησής τους

1. Τα διαφημιστικά πλαίσια αποτελούνται από ωφέλιμη επιφάνεια και σκελετό (κορνίζα) που συγκρατεί την επιφάνεια αυτή.

Η ωφέλιμη επιφάνεια επιτρέπεται να έχει διαστάσεις πολλαπλάσιες του παραλληλόγραμμου 0,70m x 1,05m (μονάδα) και μέχρι 32 μονάδες συνολικά, ανάλογα με τη θέση που τοποθετείται το διαφημιστικό πλαίσιο κατά τα οριζόμενα κατωτέρω. Όταν τοποθετούνται οι μονάδες σε σειρές, ο αριθμός των μονάδων κάθε σειράς πρέπει να είναι ίσος.

Το κάτω μέρος του διαφημιστικού πλαισίου, με εξαίρεση τα διαφημιστικά πλαίσια τύπου «ΠΙΖΑ» και «ΡΑΚΕΤΑ", πρέπει να απέχει από το έδαφος το πολύ 0,20m. Ο σκελετός του διαφημιστικού πλαισίου (κορνίζα) πρέπει να έχει μέγιστο πλάτος μέχρι 0,20m.

2. Τα διαφημιστικά πλαίσια επιτρέπεται να είναι κατασκευασμένα είτε από γαλβανισμένα χαλυβοελάσματα, είτε από προφίλ αλουμινίου ή από άλλο ανθεκτικό υλικό, καθώς επίσης και από συνδυασμό των προαναφερόμενων υλικών. Εσωτερικά πρέπει να φέρουν ενίσχυση έτσι ώστε να εξασφαλίζεται τόσο η απόλυτη σταθερότητα σε πλευρικές ανεμοπιέσεις όσο και το αμετάθετο της κατασκευής.
3. Η βαφή τους πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η διάρκεια και η σταθερότητα της.
4. Η στήριξη των σταθερών διαφημιστικών πλαισίων στο έδαφος, επιτυγχάνεται με εγκιβωτισμό των κατακόρυφων στοιχείων σε βάση από σκυρόδεμα κάτω από την επιφάνεια του εδάφους, ώστε να εξασφαλίζεται η σταθερή πάκτωση τους. Η στήριξη των κινητών διαφημιστικών πλαισίων επιτρέπεται να γίνεται με την τοποθέτηση νεκρών φορτίων στη βάση τους, αντί για την πάκτωση τους στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η τοποθέτηση αντηρίδων.

5. Για κάθε διαφημιστικό πλαίσιο, πρέπει να υποβάλλεται στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη από πολιτικό μηχανικό, με την οποία πιστοποιείται η στατική επάρκεια του διαφημιστικού πλαισίου.
6. Προκειμένου για φωτεινά ή φωτιζόμενα διαφημιστικά πλαίσια, η ηλεκτρολογική εγκατάσταση, πρέπει να φέρει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την ασφαλή λειτουργία της (ασφάλειες, αντιηλεκτροπληξιακοί αυτόματοι διακόπτες, γειώσεις κ.λ.π.).
7. Στα φωτιζόμενα ή φωτεινά διαφημιστικά πλαίσια, η ένταση του φωτισμού δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει κατά περισσότερο από 250 κηρία την ανώτατη ένταση φωτός που υπάρχει στο δημόσιο χώρο, στον οποίο βρίσκονται. Ο φωτισμός δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί μέσα δημιουργίας οπτικών εντυπωσιασμών, όπως τρεμολαμπυρίσματα, χρωματικές εναλλαγές, κινούμενες προβολές κ.λπ. Για την ηλεκτροδότηση των διαφημιστικών πλαισίων που επιτρέπεται να είναι φωτεινά ή φωτιζόμενα, υποβάλλονται προς τη ΔΕΗ υπεύθυνες δηλώσεις αδειούχου εγκαταστάτη, υπογεγραμμένες από διπλωματούχο ηλεκτρολόγο ή μηχανολόγο μηχανικό.
8. Στα διαφημιστικά πλαίσια που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 30m από δασικές εκτάσεις ή εκτάσεις με πλούσια βλάστηση, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν υλικά με πυραντοχή μικρότερη των 240 λεπτών (RF-240).
9. Τα διαφημιστικά πλαίσια τύπου «ΠΙΖΑ» φέρουν έως δύο ισομεγέθεις επίπεδες επιφάνειες, τοποθετημένες αντικριστά σε κατακόρυφο στύλο. Οι ωφέλιμες επιφάνειες έχουν μέγιστη κατακόρυφη διάσταση 2,0m και μέγιστη οριζόντια 3,0m. **Πρόταση : οι ωφέλιμες επιφάνειες είναι πολλαπλάσια της διαφημιστικής μονάδας (1,05m X 0,70m) και μέχρι 16 διαφημιστικές μονάδες ανά επιφάνεια. Αυτές οι διαστάσεις είναι και οι διαστάσεις που χρησιμοποιούνται σήμερα.** Η απόσταση από το έδαφος της κορνίζας της ωφέλιμης επιφάνειας πρέπει να είναι τουλάχιστον 2,5m, ενώ το ανώτατο ύψος αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 5,0m από το γύρω φυσικό έδαφος **(Πρόταση : το ύψος δεν μπορεί να υπολείπεται , την απόσταση του σημείου εγκατάστασης από το άκρο του καταστρώματος της οδού).**
10. Τα διαφημιστικά πλαίσια τύπου «ΡΑΚΕΤΑΣ» φέρουν έως δύο ισομεγέθεις επίπεδες ωφέλιμες επιφάνειες, τοποθετημένες αντικριστά σε κατακόρυφο στύλο. Οι ωφέλιμες επιφάνειες έχουν μέγιστη κατακόρυφη διάσταση έως 2,0m και μέγιστη οριζόντια έως 1,30m. Η απόσταση από το έδαφος της κορνίζας των ωφέλιμων επιφανειών πρέπει να είναι τουλάχιστον 2,5m. Το ανώτατο ύψος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 5,0 m. **Πρόταση: να καταργηθεί η υποχρεωτική τοποθέτηση επί στύλου καθώς και η κατακόρυφη τοποθέτησή τους.**
11. Τα διαφημιστικά πλαίσια τύπου «ΠΥΡΓΟΣ» είναι κυλινδρικά ή τριγωνικά, επιτρέπεται να φέρουν έως τρεις ωφέλιμες επιφάνειες με μέγιστη διατομή 1,20m² και μέγιστο ύψος 3,60m και η απόσταση από το έδαφος της κορνίζας των ωφέλιμων επιφανειών πρέπει να είναι το πολύ 0,15m.
12. Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων στο οδόστρωμα των οδών, στις διαχωριστικές νησίδες, στις νησίδες ασφαλείας και στο οδόστρωμα των οδών παρόδιας εξυπηρέτησης, στην ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών, στον

οδηγό τυφλών και στα κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες και σκάφες), ακόμη και όταν αυτά δεν έχουν διαμορφωθεί.

13. Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων μπροστά από καταστήματα, εμπορικές επιχειρήσεις και κατοικίες, όταν επηρεάζεται ο φωτισμός τους, η θέα τους ή η πρόσβαση σε αυτά.
14. Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων ή κατασκευών που προκαλούν ενόχληση στους χρήστες των κοινοχρήστων χώρων και τους ενοίκους των παρακείμενων κτιρίων, με δονήσεις, θορύβους ή έντονο φωτισμό.
15. Τα διαφημιστικά πλαίσια στα πεζοδρόμια, τοποθετούνται υποχρεωτικά σε ακτίνα τουλάχιστον 100m από άλλο διαφημιστικό πλαίσιο. **Πρόταση: να καταργηθεί ο περιορισμός των 100μέτρων και να αντικατασταθεί από τον περιορισμό ένα διαφημιστικό πλαίσιο ανά κάθε πλευρά οικοδομικού τετραγώνου.**
16. Τα διαφημιστικά πλαίσια σε γήπεδα εκτός σχεδίου, τοποθετούνται υποχρεωτικά σε ακτίνα τουλάχιστον 1.000m από άλλο διαφημιστικό πλαίσιο. **Πρόταση: να περιορισθεί σε ακτίνα 500μέτρων τουλάχιστον**
17. Η διαφήμιση επικολλάται ή απεικονίζεται στην επιφάνεια των πλαισίων - στοιχείων. Διαφημίσεις που εξέρχουν από την επιφάνεια αυτή καθ' οποιονδήποτε τρόπο ή είναι ανάγλυφες, απαγορεύονται.
18. Τυχόν ειδικές διατάξεις που επιβάλλουν επιπλέον προϋποθέσεις, περιοριστικούς όρους και προδιαγραφές τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων, κατисχύουν των παρόντων.

Άρθρο 4: Επιτρεπόμενοι τύποι και μεγέθη διαφημιστικών πλαισίων ανάλογα με τη θέση τοποθέτησης τους

Ανάλογα με το χώρο που έχει καθοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 3 και την παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν. 2946/2001 για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ο τύπος του διαφημιστικού πλαισίου, το μέγεθος και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις τοποθέτησης τους, καθορίζονται ως εξής:

1. ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

A. Πεζοδρόμια

Στα πεζοδρόμια επιτρέπεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων τύπου «ΡΑΚΕΤΑ» με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Η νοητή κατακόρυφος της κορνίζας της ωφέλιμης επιφάνειας τους πρέπει να απέχει από το κράσπεδο του πεζοδρομίου τουλάχιστον 1,00m.
- β) Η κορνίζα της ωφέλιμης επιφάνειας τους πρέπει να απέχει από την ρυμοτομική γραμμή τουλάχιστον 2,50m.

- γ) Πρέπει να τηρούνται οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- δ) Να απέχουν εκατέρωθεν και καθ' ύψος τυχόν φωτεινού σηματοδότη ρύθμισης της κυκλοφορίας, τουλάχιστον 20m.
- ε) Τα διαφημιστικά πλαίσια που τοποθετούνται στα πεζοδρόμια σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν επιτρέπεται να είναι φωτεινά ή φωτιζόμενα.

B. Πλατείες

Στις πλατείες επιτρέπεται μόνο η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων τύπου «ΠΥΡΓΟΣ».

Τα διαφημιστικά πλαίσια που τοποθετούνται στις πλατείες, επιτρέπεται να είναι φωτεινά ή φωτιζόμενα, εφ' όσον έχει επιτραπεί αυτό για τη συγκεκριμένη θέση, με την απόφαση καθορισμού χώρων για υπαίθρια διαφήμιση, της παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2946/2001.

Γ. Λοιποί κοινόχρηστοι χώροι

Σε πάρκα, άλση, δασικές εκτάσεις, στον αιγιαλό και την παραλία και γενικά σε κάθε άλλο κοινόχρηστο χώρο, απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων, τόσο μέσα στους κοινόχρηστους αυτούς χώρους, όσο και κατά μήκος του ορίου τους. Προκειμένου για κατοικημένες περιοχές, η απαγόρευση τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων κατά μήκος του ορίου, καταλαμβάνει σε κάθε περίπτωση όλη την έκταση του πλησιέστερου προς το όριο αυτό πεζοδρομίου της οδού.

Δ. Στέγαστρα στάσεων

Στα στέγαστρα αφετηριών και στάσεων αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, επιτρέπεται η τοποθέτηση ενός **(Πρόταση: Δύο)** διαφημιστικού πλαισίου μέγιστων διαστάσεων 1,40m (οριζόντια διάσταση) επί 2,00m (κατακόρυφη διάσταση).
Πρόταση: το κάθε ένα

Επιτρέπεται η διαφήμιση στα ανωτέρω διαφημιστικά πλαίσια, με εναλλασσόμενα μηνύματα συχνότητας όχι μικρότερης του ενός μηνύματος ανά δέκα **(Πρόταση: Δύο)** λεπτά. Τα διαφημιστικά πλαίσια των στεγαστρων στάσεων επιτρέπεται να είναι φωτεινά.

Ε. Περίπτερα

"Επί των κινητών προστεγασμάτων (τεντών), χρώματος μπεζ ή λευκού, επιτρέπεται η εκτύπωση διαφημιστικού μηνύματος, μέγιστης νοητής διάστασης 0,75m. (κατακόρυφη διάσταση) επί 1,8m (οριζόντια διάσταση), το οποίο πρέπει να είναι ιδίου περιεχομένου ή σε απόλυτη συνάφεια με αυτό που προβάλλεται στο πλαίσιο του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου. Η διαφήμιση επί του προστεγάσματος επιτρέπεται να είναι φωτιζόμενη και να προβάλλεται επί των τεσσάρων πλευρών αυτού.

Η ως άνω ρύθμιση δεν εφαρμόζεται σε περίπτερα που βρίσκονται σε κηρυγμένους παραδοσιακούς οικισμούς ή ιστορικούς τόπους."

2. ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ:

A. Περιφράξεις οικοπέδων

- a) Οι διαστάσεις της ωφέλιμης επιφάνειας των διαφημιστικών πλαισίων που τοποθετούνται επί των περιφράξεων των οικοπέδων, είναι ακέραια πολλαπλάσια της μονάδας 0,70m x 1,05m, με μέγιστο όριο τις 32 μονάδες συνολικά, μέγιστο μήκος τα 11,20m (16 x 0,70m) και μέγιστο ύψος 2,10m (2x1,05) **Πρόταση: οι 32 διαφημιστικές μονάδες να γίνουν 48 με μέγιστο μήκος τα 11,20m (16x0,70μ) και μέγιστο ύψος 3,15m (3X 1,05m)**
- β) Τα διαφημιστικά αυτά πλαίσια, τοποθετούνται υποχρεωτικά κατά μήκος της οικοδομικής γραμμής (με τήρηση των υποχρεωτικών στοών και πρασιών), παράλληλα και ευθύγραμμα με αυτή και όχι σε τεθλασμένες γραμμές.
- γ) Τα διαφημιστικά πλαίσια στις περιφράξεις οικοπέδων, δεν επιτρέπεται να είναι φωτεινά ή φωτιζόμενα.

B. Γήπεδα εκτός σχεδίου

- a) Σε γήπεδα εκτός σχεδίου επιτρέπεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων τύπου «ΠΙΖΑ» ύστερα από άδεια που χορηγείται σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν. 2946/01 και υπό την προϋπόθεση τήρησης των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 2696/99. **Πρόταση: Να επιτραπεί η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων μέχρι 144 διαφημιστικών μονάδων σε 4 ή 6 ισάριθμες σειρές.**
- β) Τα διαφημιστικά αυτά πλαίσια απέχουν μεταξύ τους απόσταση τουλάχιστον 1.000 m.
- γ) Δεν επιτρέπεται να είναι φωτεινά ή φωτιζόμενα.

Γ. Ακάλυπτες μεσοτοιχίες και τυφλές όψεις κτιρίων

Στις ακάλυπτες μεσοτοιχίες και τυφλές όψεις των κτιρίων, επιτρέπονται μόνον εικαστικές παρεμβάσεις μη εμπορικού χαρακτήρα **(Πρόταση: οι εικαστικές παρεμβάσεις να είναι κοινωνικού χαρακτήρα που προσδιορίζει το Δημοτικό Συμβούλιο και ισχύει τουλάχιστον για ένα έτος)** , χρηματοδοτούμενες από χορηγίες. Ο χορηγός επιτρέπεται να εμφανίζει σε αυτές την επωνυμία ή το λογότυπο του, σε επιφάνεια όχι μεγαλύτερη από το 2,5% **(Πρόταση να γίνει το 25%)** της συνολικής επιφάνειας της εικαστικής παρέμβασης. Η πράξη αυτή αποτελεί διαφήμιση και **(δεν)** υπόκειται σε τέλος κατά τις ισχύουσες διατάξεις. **Σαφώς όμως απαιτείται ειδική προς τούτο άδεια του οικείου Δήμου ή Κοινότητας. Εδώ να σημειωθεί ότι έχει προταθεί αυτές οι παρεμβάσεις να υπόκεινται σε τέλος**

Άρθρο 5: Διαφημιστικά πλαίσια σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών και σε στάδια

Οι διαφημίσεις σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών καθώς και σε στάδια, τοποθετούνται υποχρεωτικά σε πλαίσια και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας, καθώς και οι διατάξεις της περίπτωσης (α) της παρ. 2Α του προηγούμενου άρθρου.

Οι ειδικότερες προδιαγραφές των πλαισίων, οι λοιποί όροι και οι προϋποθέσεις, καθορίζονται από τον φορέα στον οποίο ανήκει η εκμετάλλευση των ανωτέρω χώρων.

Άρθρο 6: Εξουσιοδοτική διάταξη

Με απόφαση του Δημοτικού ή του Κοινοτικού Συμβουλίου μπορεί να καθορίζονται ειδικότερες προδιαγραφές κατασκευής καθώς και ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων επί πλέον των όσων καθορίζονται με την παρούσα απόφαση, σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες του Δήμου ή της Κοινότητας.

Με τις αποφάσεις αυτές δεν επιτρέπεται να αυξάνονται οι μέγιστες διαστάσεις των πλαισίων, όπως καθορίζονται με την παρούσα απόφαση, ούτε να τροποποιούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης των πλαισίων που καθορίζονται με τα προηγούμενα άρθρα, με τρόπο δυσμενέστερο για το περιβάλλον.

Άρθρο 7: Έναρξη ισχύος

Η έναρξη ισχύος της απόφασης αυτής αρχίζει από την δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 3057

«Τροποποίηση και συμπλήρωση του Νόμου 2725/1999, ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού και άλλες διατάξεις»

Τα άρθρα 1 έως και 82 του νόμου αυτού δεν αφορούν την διαφήμιση.

Άρθρο 83

1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Ν. 2833 / 2000 διαγράφονται οι λέξεις «προβολής εμπορικών και πολιτικών μηνυμάτων σε χειρόγραφη, έντυπη, φωτεινή, ηλεκτρονική ή άλλη μορφή».
2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Ν. 2833 /2000 αντικαθίσταται ως εξής:
«Με απόφαση του προϊστάμενου του τμήματος Παραδοσιακών Οικισμών της διεύθυνσης Πολεοδομικού σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ορίζεται υπάλληλος της Διεύθυνσης ο οποίος με την διενέργεια αυτοψίας εκδίδει απόφαση, με την οποία χαρακτηρίζεται αυθαίρετη κάθε υπαίθρια διαφήμιση που τοποθετείται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος και διατάσσεται η αφαίρεση της»
3. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Ν. 2833 / 2000 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:
«Σε περίπτωση επανατοποθέτησης των αφαιρούμενων υπαιθρίων διαφημίσεων είτε με την ίδια είτε με άλλη μορφή, η αφαίρεσή τους γίνεται με βάση την αρχική πράξη χαρακτηρισμού αυθαιρέτου και δεν απαιτείται η έκδοση νέας διαπιστωτικής πράξης»
4. α. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του Ν.2833/2000, που προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του Ν.2947/2001, αντικαθίσταται ως εξής:
«Υπαίθρια διαφήμιση κατά την έννοια του παρόντος είναι η υπαίθρια και δημόσια προβολή με κάθε τρόπο και μέσο μηνυμάτων εμπορικού, πολιτικού, επαγγελματικού χαρακτήρα ή άλλης συναφούς δραστηριότητας κάθε μορφής, όπως επίσης και κάθε επαγγελματική επιγραφή που δεν πληρεί τους όρους του τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.
Υπαίθριες διαφημίσεις κατά την παραπάνω έννοια συνιστούν ιδίως οι έντυπες, οι χειρόγραφες, οι φωτεινές ή φωτιζόμενες και οι ηλεκτρονικές ή άλλες διαφημίσεις μετά των πλαισίων, κάθε είδους υποστηριγμάτων ή άλλων πρόσθετων, σταθερών ή κινητών, κατασκευών που χρησιμοποιούνται για την τοποθέτησή τους: α) σε κοινόχρηστους, κοινωφελείς, δημόσιους ή δημοτικούς χώρους, β) σε οικόπεδα ή κτίρια, περιλαμβανομένων και των εσωτερικών επιφανειών των κτιρίων (υαλοπινάκων κλπ.), οι οποίες είναι προσιτές στην κοινή θέα, γ) σε σταθμούς, αφετηρίες και στάσεις αναμονής επιβατών κάθε είδους μέσω μαζικής μεταφοράς και σε περίπτερα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού μπορεί να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι υπό τους οποίους επιτρέπεται η τοποθέτηση διαφημίσεων σε κατάλληλα διαμορφωμένους δημοτικούς χώρους και σε στάσεις

αναμονής επιβατών. Με όμοια απόφαση καθορίζονται τα σχετικά με τη μορφολογία και την εξωτερική χρήση των περιπτέρων, καθώς και κάθε συναφής και αναγκαία λεπτομέρεια».

- β. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του Ν.2833/2000, που προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του Ν.2947/2001, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επιτρέπεται η σήμανση φαρμακείων με κάθετη πινακίδα στο ισόγειο του κτιρίου και η τοποθέτηση επιγραφών στην πρόσοψη ή τις προσόψεις (μία σε κάθε όψη) κτιρίου που χρησιμοποιείται στο σύνολό του ως ξενοδοχείο, τράπεζα ή δημόσια υπηρεσία, υπό την προϋπόθεση ότι αποτελούνται από μεμονωμένα διακριτά στοιχεία και δεν καλύπτουν αρχιτεκτονικά μέλη του κτιρίου».

5. Στο τέλος της παραγράφου 11 του άρθρου 2 του Ν. 2833/2000, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του Ν.2947/2001, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται επίσης στους άξονες των παρακάτω οδών και σε βάθος ενός οικοδομικού τετραγώνου: Βασ. Σοφίας (περιλαμβανομένων και των πλατειών Μαβίλη και Ευαγγελικής Σχολής και του αλσουλίου Αγ. Ανδρέα), Μιχαλακοπούλου (από την αρχή της οδού και μέχρι το ύψος της οδού Φειδιππίδου) Αλεξάνδρας, Αρδηττού, Βασ. Κωνσταντίνου, Ηλιουπόλεως (από την αρχή της οδού μέχρι τα όρια του Δήμου Αθηναίων), Βουλιαγμένης (από την αρχή της οδού μέχρι τα όρια του Δήμου Αθηναίων), Καλλιρρόης (από την αρχή της οδού και μέχρι το ύψος της οδού Αμβρ. Φραντζή), Συγγρού (από το ύψος των οδών Χατζηχρήστου και Βούρβαχη μέχρι το ύψος των οδών Ζίννη και Αμβρ. Φραντζή), Αμβρ. Φραντζή (από την οδό Συγγρού μέχρι την οδό Καλλιρρόης), Κηφισίας (από την αρχή της οδού και μέχρι τα όρια του Δήμου Αμαρουσίου), Μεσογείων (από την αρχή της οδού και μέχρι τα όρια του Δήμου Αθηναίων), Πατησίων ή 28^{ης} Οκτωβρίου (από την αρχή της οδού και μέχρι το ύψος της οδού Αγίου Μελετίου), Αχαρνών (από την αρχή της οδού και μέχρι το ύψος της οδού Αγίου Μελετίου), Πειραιώς ή Παναγή Τσαλδάρη (από την αρχή της οδού και μέχρι το ύψος της οδού Πέτρου Ράλλη). Το βάθος ενός οικοδομικού τετραγώνου λογίζεται πέραν των πλατειών και αλσουλίων εκατέρωθεν κάθε οδού. Άδειες για την τοποθέτηση υπαίθριων διαφημίσεων, οι οποίες έχουν χορηγηθεί πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου, λήγουν αυτοδικαίως μετά παρέλευση σαράντα (40) ημερών από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Στο άρθρο 2 του Ν. 2833/2000, όπως συμπληρώθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του Ν.2947/2001, προστίθενται νέες παράγραφοι ως εξής:

«12. Αρμόδιο δικαστήριο για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από την εφαρμογή αυτού του άρθρου είναι το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και κατ' έφεση το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης και εκδικάζεται υποχρεωτικά εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάθεσή της. Η απόφαση δημοσιεύεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση. Στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών υπάγονται με το παρόν και όλες οι σχετικές εκκρεμείς δίκες. Ο προσφεύγων υποχρεούται να κοινοποιεί τα δικόγραφα στην «Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας Α.Ε.» εντός δύο (2) ημερών από της καταθέσεώς τους στη

γραμματεία του Δικαστηρίου. Η παράλειψη κοινοποίησης καθιστά απαράδεκτη κάθε συζήτηση της υπόθεσης. Η «Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας Α.Ε.» μπορεί να παρεμβαίνει χωρίς προδικασία με δήλωσή της καταχωρούμενη στα πρακτικά σε κάθε δίκη μεταξύ τρίτων που αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

13. Στους κυρίους, τους δικαιούχους και σε όσους μισθώνουν ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο εκμεταλλεύονται χώρους υπαίθριας διαφήμισης, ως διαφημιστές ή διαφημιζόμενοι, κατά παράβαση των διατάξεων αυτού του άρθρου επιβάλλεται πρόστιμο το ύψος του οποίου ανέρχεται ανά εξάμηνο από τριάντα χιλιάδες (30.000) μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Σε όσους διατηρούν τις υπαίθριες διαφημίσεις και μετά την αυτοδίκαιη λήξη των αδειών τοποθέτησής τους κατά τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλεται πρόστιμο, το ύψος του οποίου ανέρχεται ανά εξάμηνο από τριάντα χιλιάδες (30.000) μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Τα ανώτατα και κατώτατα όρια των ανωτέρω προστίμων μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Πολιτισμού και Οικονομίας και Οικονομικών. Τα πρόστιμα καταλογίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.

Όταν υπαίτια της παράβασης είναι διαφημιστική εταιρεία κατά της οποίας έχουν ήδη επιβληθεί, τουλάχιστον δύο φορές, πρόστιμα κατά τα προηγούμενα εδάφια, μπορεί να της αφαιρείται από την εκδούσα αρχή η άδεια άσκησης δραστηριότητας εντός της διοικητικής περιφέρειας του Δήμου Αθηναίων προσωρινά μέχρι ένα εξάμηνο. Σε περίπτωση νέας παράβασης η άδεια αφαιρείται οριστικά.

14. Οι παραβάτες των διατάξεων του παρόντος άρθρου, όπως κάθε φορά ισχύει, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους και με χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, διπλασιαζομένων των ποινών αυτών σε περίπτωση υποτροπής. Οι Πρόεδροι Δ.Σ. οι εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι Α.Ε., οι διαχειριστές Ε.Π.Ε., καθώς και τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή τη διαχείριση των νομικών προσώπων άλλης μορφής, καθώς και δημοτικών επιχειρήσεων, που αναθέτουν διαφημιστικές πράξεις κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου τιμωρούνται ως αυτουργοί, ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου».

Από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 2946/2001 καταργείται η διαζευκτική πρόταση «ή τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.2833/2000, όπως κάθε φορά ισχύει».

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος άρθρου αρχίζει από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, πλην των παραγράφων 1 και 4, η ισχύς των οποίων ανατρέχει στο χρόνο έναρξης της ισχύος των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν.2833/2000.

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 2946/2001

Υπαίθρια διαφήμιση, Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1: Κατηγορίες υπαίθριας διαφήμισης

Κεφάλαιο Α / Υπαίθρια Διαφήμιση

1. Στην έννοια της υπαίθριας διαφήμισης κατά το νόμο αυτόν, περιλαμβάνεται η υπαίθρια και δημόσια προβολή με κάθε τρόπο και μέσο, μηνυμάτων κάθε μορφής, για την προώθηση:

α) Εμπορικών και επαγγελματικών σκοπών ή άλλων συναφών δραστηριοτήτων

β) Προβολή κοινωνικών, πολιτιστικών ή άλλων κοινωνικού ενδιαφέροντος μηνυμάτων

γ) Η σήμανση της επαγγελματικής ή άλλης δραστηριότητας που πραγματοποιείται στο συγκεκριμένο χώρο.

Η υπαίθρια και δημόσια προβολή πραγματοποιείται επί νομίμων διαφημιστικών κατασκευών για τις οποίες προηγούμενα έχουν εκδοθεί σχετικές άδειες. Η πληρωμή διαφημιστικών τελών για πραγματοποιηθείσα διαφήμιση ή η επιβολή προστίμου για πραγματοποιηθείσα παράνομα διαφήμιση, σε καμία περίπτωση δεν συγχέεται με τα τέλη κατάληψης δημοσίου χώρου, για εγκατάσταση διαφημιστικής κατασκευής ή με πρόστιμα παράνομης κατάληψης δημοσίου χώρου για εγκατάσταση διαφημιστικής κατασκευής ή εγκατάσταση παράνομης διαφημιστικής κατασκευής

2. Υπαίθριες διαφημίσεις κατά την παραπάνω έννοια συνιστούν ιδίως:

α. Οι έντυπες, οι χειρόγραφες, οι φωτεινές η φωτιζόμενες και οι ηλεκτρονικές ή άλλες διαφημίσεις σε:

- Κοινόχρηστους, δημοτικούς ή κοινοτικούς χώρους και
- Σε ιδιωτικά κτίρια ή οικόπεδα

β. Οι διαφημίσεις από τον αέρα, με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο.

γ. Οι διαφημίσεις σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών, σε στάδια και γήπεδα, σε οχήματα σιδηροδρόμων, τροχιοδρόμων, ηλεκτροκινήτων αυτοκινήτων και κάθε τύπου δημόσιας χρήσης οχημάτων ή στην εξωτερική επιφάνειά τους, σε στέγαστρα αφετηριών ή στάσεων αναμονής επιβατών, αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών και σε περίπτερα.

Άρθρο 2 : Χώροι στους οποίους απαγορεύεται η υπαίθρια διαφήμιση

1. Η προβολή υπαίθριας διαφήμισης απαγορεύεται στους εξής χώρους:
 - α. Σε αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους και στις ζώνες προστασίας γύρω από αυτούς, σε παραδοσιακούς οικισμούς, στον περιβάλλοντα χώρο τους, καθώς και σε τόπους που χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.
 - β. Σε μνημεία, στον περιβάλλοντα χώρο τους ή και στις ζώνες προστασίας τους και παραδοσιακά κτίρια. **και διατηρητέα**
 - γ. Σε κτίρια στα οποία στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες και υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου **«καθώς και σε κτίρια των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο άρθρο 14 § 1 ν. 2190/1994».**
 - δ. Σε κοιμητήρια, κτίρια ναών κάθε θρησκείας και δόγματος, καθώς και στον περιβάλλοντα χώρο τους.
 - ε. Σε επιφάνειες τεχνικών έργων φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'), όπως τοίχοι αντιστήριξης, γέφυρες, σήραγγες, το κατάστρωμα δρόμων και πεζοδρομίων, καθώς και στύλοι και υποσταθμοί εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.
 - στ. Σε στοές κτιρίων
 - ζ. Σε πινακίδες δημόσιας πληροφόρησης, σε πινακίδες οδικής σήμανσης και στους φωτεινούς σηματοδότες οδικής κυκλοφορίας.

Οι διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57 Α'), του άρθρου 2 του Ν. 2833/2000 (ΦΕΚ 150 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και άλλες ειδικές απαγορευτικές διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν.

2. Απαγορεύεται:
 - α. Η ανάρτηση πανώ, αεροπανώ ή άλλων όμοιων αντικειμένων για οποιονδήποτε λόγο, σε οδούς, πλατείες ή άλλους κοινόχρηστους χώρους, στις προσόψεις των κτιρίων και στους ακάλυπτους χώρους, καθώς και επί της ρυμοτομικής γραμμής, όταν υπάρχει πρασιά
 - β. Η τοποθέτηση σε κατοικημένες περιοχές ενδεικτικών πινακίδων που προσδιορίζουν τη θέση ή τη διεύθυνση ιδιωτικών επιχειρήσεων ή καταστημάτων. Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν πρόκειται για καταστήματα που πωλούν είδη ή παρέχουν υπηρεσίες άμεσης ανάγκης, ιδίως φαρμακεία, κέντρα υγείας και νοσοκομεία, η τοποθέτηση ενδεικτικών

πινακίδων μπορεί να επιτραπεί, μετά από προηγούμενη άδεια του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7

- γ. Η προβολή έντυπων, χειρόγραφων, φωτεινών ή φωτιζόμενων και ηλεκτρονικών ή άλλων διαφημίσεων, πέρα από το ιδεατό στερεό του οικοπέδου και πάνω στην οροφή του κτιρίου
- δ. Η τοποθέτηση ή ανάρτηση ή άλλη προβολή έντυπων, χειρόγραφων, φωτεινών ή φωτιζόμενων ή άλλων διαφημίσεων στη στέγη ή στο δώμα κτιρίου, έστω και αν βρίσκεται κάτω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής ή μέσα στο ιδεατό στερεό του οικοπέδου**
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Πολιτισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζονται περιπτώσεις κατά τις οποίες κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ανάρτηση πανώ σε προσόψεις κτιρίων, ιδίως για την προβολή καλλιτεχνικών, πολιτιστικών και κοινωνικών εκδηλώσεων. Με την απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η χρονική διάρκεια ισχύος της σχετικής άδειας.

Η διάταξη του άρθρου 2 § 3 ν. 2946/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Πολιτισμού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και για την εξυπηρέτηση των σκοπών της παρ. 2 του άρθρ.1 ,μπορεί να καθορίζονται ειδικές προδιαγραφές και προϋποθέσεις κατ' εξαίρεση των απαγορεύσεων των παρ. α, γ, ε, στ, με τις οποίες επιτρέπεται η ανάρτηση πανώ σε προσόψεις κτιρίων, καθώς και η πρόσκαιρη ή και μόνιμη τοποθέτηση, στον περιβάλλοντα χώρο ή στα προκήπια δημοσίων ή ιδιωτικών κτιρίων αφιερωμένων σε πολιτιστικούς σκοπούς, ιστών με σημαίες ή κατασκευών ή πανό, ιδίως για την προβολή καλλιτεχνικών, πολιτιστικών και κοινωνικών εκδηλώσεων. Με τις αυτές αποφάσεις καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η χρονική διάρκεια ισχύος της σχετικής άδειας». Τέτοιου είδους διαφημιστικές κατασκευές διατίθενται σε χορηγικά προγράμματα τα έσοδα των οποίων καλύπτουν πολιτιστικές ή κοινωφελείς ανάγκες.

Άρθρο 3: Χώροι στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού καθορίζουν, στα διοικητικά όριά τους, επαρκείς και πρόσφορους χώρους, στους οποίους και μόνον επιτρέπεται να τοποθετούνται ειδικά διαμορφωμένα πλαίσια για την προβολή των διαφημίσεων που αναφέρονται στην περίπτωση αα της παρ.2 του άρθρου 1. Ο καθορισμός γίνεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία εκδίδεται υποχρεωτικά τρεις τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη του ημερολογιακού έτους και ισχύει για τα τρία (οκτώ) επόμενα έτη . **Το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο, αιτιολογημένα, στη διάρκεια της θετικής μπορεί να καταργήσει ή να προσθέσει θέσεις με βάση αιτιολογημένη απόφασή του, οι οποίες θέσεις διατίθενται τηρουμένων όλων των διαδικασιών και προβλέπονται από τον νόμο υπό την**

προϋπόθεση ότι οι καταργούμενες ή προστιθέμενες θέσεις δεν υπερβαίνουν σε ποσοστό το 10% των αρχικώς ορισθέντων και εγκριθέντων θέσεων.

Μετά το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 3 ν. 2946/2001 προστίθενται τα εξής:

«Η απόφαση, με την οποία καθορίζονται οι χώροι, στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση, περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Τις θέσεις των διαφημιστικών πλαισίων ή κατασκευών, τον τύπο τους, τις διαστάσεις τους και το είδος του φωτισμού τους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ορίζονται στις κοινές υπουργικές αποφάσεις του άρθρου 3 παράγραφος 8 του παρόντος. Κάθε θέση, στην οποία επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση, καθορίζεται επακριβώς στο χώρο, ανάλογα με τον τύπο και τις διαστάσεις του επιτρεπόμενου πλαισίου ή κατασκευής, με τις αποστάσεις της από σταθερά σημεία, και αποτυπώνεται σε τοπογραφικό διάγραμμα που επισυνάπτεται στην απόφαση αυτή. Όταν στην καθοριζόμενη θέση επιτρέπεται η τοποθέτηση, εναλλακτικώς, διαφημιστικών κατασκευών διαφόρων τύπων, απαιτείται χωριστό τοπογραφικό διάγραμμα για κάθε ένα από αυτούς. Το τοπογραφικό διάγραμμα περιλαμβάνει τον περιβάλλοντα χώρο με όλα του τα στοιχεία (ιδίως στοιχεία εξυπηρέτησης και εξοπλισμού των κοινόχρηστων χώρων, όπως πινακίδες σήμανσης, φωτεινούς σηματοδότες, φύτευση, καλάθια ακρήστων, περίπτερα, τηλεφωνικοί θάλαμοι, καθώς και στοιχεία διαμόρφωσης των κοινόχρηστων χώρων, όπως ράμπες πεζών, κλίμακες, οδηγό και ελεύθερη ζώνη όδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες) σε ακτίνα 30 τουλάχιστον μέτρων, εκτός εάν τα σταθερά σημεία, από τα οποία προσδιορίζεται η θέση του διαφημιστικού πλαισίου ή κατασκευής βρίσκονται μακρύτερα, οπότε λαμβάνεται υπ' όψη η απόσταση αυτή.
- β) Τις ακριβείς αποστάσεις από τις πλησιέστερες οδούς και, σε περιοχές εκτός σχεδίου, και από τις πλησιέστερες εθνικές και επαρχιακές οδούς.
- γ) Τοπογραφικό σκαρίφημα από το οποίο προκύπτει η χωροθέτηση της θέσης του διαφημιστικού πλαισίου ή κατασκευής σε σχέση με τα μνημεία, διατηρητέα κτίρια, κοιμητήρια, κτίρια ναών, όρια αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και ζωνών προστασίας τους, περιοχών του άρθρου 2 ν. 2833/2000, όπως εκάστοτε ισχύει και περιοχών του άρθρου 7 ν. 2947/2001, σε ζώνη ακτίνας 500 μέτρων για τις εκτός σχεδίου περιοχές και προκειμένου περί αρχαιολογικών χώρων και ενός οικοδομικού τετραγώνου σε κάθε άλλη περίπτωση».

Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τη σχετική απόφαση εκδίδει ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας μέχρι τη λήξη του ημερολογιακού έτους. **Επισημαίνεται ότι η μέχρι σήμερα πρακτική είναι να μην εκδίδεται απόφαση ούτε από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, χωρίς να κινείται καμία διαδικασία εναντίον του.**

Αν δεν καθοριστούν χώροι κατά τα οριζόμενα ανωτέρω, δεν επιτρέπεται η χρήση κοινόχρηστων, δημοτικών ή κοινοτικών χώρων για την προβολή υπαίθριων διαφημίσεων. Η μη έκδοση της απόφασης αυτής μέσα στην ανωτέρω προθεσμία

συνιστά σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 184 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 410/1995, ΦΕΚ 231 Α').

2. Οι αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται ύστερα από γνώμη της πρωτοβάθμιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (Ε.Π.Α.Ε.) της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία παρέχεται υποχρεωτικά μέσα στην προθεσμία του επόμενου εδαφίου, ύστερα από έγγραφη πρόσκληση του αρμόδιου Ο.Τ.Α., που απευθύνεται στην Ε.Π.Α.Ε. το αργότερο δύο μήνες πριν τη λήξη των προθεσμιών της προηγούμενης παραγράφου.

Ο ορισμός της ΕΠΑΕ ως Συμβουλευτικού Οργάνου στο παρόν αντικείμενο δεν λειτουργήσει. Προτείνεται η συμπλήρωσή του με ειδική υπηρεσία της ΚΕΔΚΕ ή των κατά τόπους ΤΕΔΚΝΑ.

11) Μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 (3 μετά τις ανωτέρω τροποποιήσεις και αναρίθμηση) του άρθρου 3 ν. 2946/2001, προστίθενται νέα εδάφια, ως εξής:

«Η πρόσκληση πρέπει να περιλαμβάνει πλήρες εγκεκριμένο σχέδιο καθορισμού χώρων υπαίθριας διαφήμισης, με όλα τα στοιχεία που κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου πρέπει να περιέχει η απόφαση αυτή».

Η Ε.Π.Α.Ε. ή η επιτροπή των ΤΕΔΚΝΑ εξετάζει τον περιβάλλοντα χώρο, κρίνει αν παραβιάζεται η αισθητική του με την προβολή υπαίθριας διαφήμισης και αποφαινεται το αργότερο ένα μήνα πριν από τη λήξη των προθεσμιών της προηγούμενης παραγράφου. Αν η Ε.Π.Α.Ε. δεν παράσχει τη γνώμη της μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, οι αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται χωρίς τη γνώμη αυτή.

3. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων που αναφέρονται στην παρ. 1 για υπαίθρια διαφήμιση, ανήκει στον Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκμίσθωση ακινήτων των Δήμων και Κοινοτήτων.

Εφόσον η παραχώρηση της χρήσης γίνεται σε συνδυασμό με την ανάληψη εκ μέρους του μισθωτού της υποχρέωσης προμήθειας ειδών ή της παροχής υπηρεσιών προς το Δήμο ή την Κοινότητα, τότε εφαρμόζονται αντίστοιχα και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 370/1995 (ΦΕΚ 199 Α') και 346/1998 (ΦΕΚ 230 Α'), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, εάν η προέχουσα παροχή είναι η προμήθεια ειδών ή η παροχή υπηρεσιών.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για την παραχώρηση χώρων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης στους χώρους και τα οχήματα που αναφέρονται στην περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 1, εάν ο φορέας που προβαίνει στην παραχώρηση υπάγεται στο πεδίο ρύθμισης των ανωτέρω διαταγμάτων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου **Για την επαναφορά του χώρου στη πρότερη κατάσταση καθώς και για την αποξήλωση των διαφημιστικών**

κατασκευών ο Δήμος ή η Κοινότητα υποχρεούνται να απαιτούν ανάλογες εγγυήσεις κατά τον διαγωνισμό και προ της έκδοσης της άδειας εγκατάστασης διαφημιστικού μέσου.

4. Η αρμοδιότητα καθορισμού χώρων για την προβολή διαφημίσεων κατά μήκος των εθνικών οδών, εκτός κατοικημένων περιοχών, του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και σε χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.), ανήκει στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. **Ουδέποτε ορίσθηκαν θέσεις του Γενικού Γραμματέα σύμφωνα με την παρούσα παρ.4 του άρθρ. 2 προτείνεται , η παράλειψη έκδοσης απόφασης εκ μέρους του της Περιφέρειας εξουσιοδοτεί τον όμορο Δήμο να ορίσει και να διαχειριστεί τις ανάλογες θέσεις.** Οι χώροι καθορίζονται ύστερα από γνώμη των δευτεροβάθμιων Ε.Π.Α.Ε. και γνώμη της Ανώνυμης Εταιρείας Εκμετάλλευσης και Διαχείρισης Αυτοκινητοδρόμων (Τ.Ε.Ο. Α.Ε.) ή του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (Ο.Σ.Ε.) αντιστοίχως. Η γνώμη του Τ.Ε.Ο. Α.Ε. ζητείται για τον καθορισμό των πιο πάνω χώρων σε τμήματα εθνικών οδών που βρίσκονται εκτός κατοικημένων περιοχών και το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας είναι ανώτερο των 70 χιλιομέτρων την ώρα. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται αναλόγως και για την έκδοση των αποφάσεων της παρούσας παραγράφου. Προκειμένου για εθνική οδό ή τμήμα της ή αυτοκινητόδρομο, τον οποίο εκμεταλλεύεται φορέας άλλος πλην του Τ.Ε.Ο. Α.Ε., αντί της ανωτέρω γνώμης του Τ.Ε.Ο. Α.Ε., ο καθορισμός γίνεται ύστερα από γνώμη του φορέα εκμετάλλευσης της εθνικής οδού ή του τμήματός της ή του αυτοκινητοδρόμου. «Οι ειδικότερες απαγορευτικές διατάξεις» του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999 διατηρούνται σε ισχύ.
5. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων κατά μήκος των εθνικών οδών, εκτός κατοικημένων περιοχών, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας και των χώρων των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.), που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, για υπαίθρια διαφήμιση, με την επιφύλαξη εκείνων των οποίων η εκμετάλλευση έχει παραχωρηθεί με σύμβαση παραχώρησης από το Δημόσιο σε άλλο φορέα, ανήκει στο Τ.Ε.Ο. Α.Ε.. Στις συμβάσεις παραχώρησης που συνάπτει το Τ.Ε.Ο. Α.Ε. για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ο αντισυμβαλλόμενος υποχρεούται να προβαίνει στη γενική καθαριότητα του αντίστοιχου τμήματος της οδού και του περιβάλλοντος χώρου, μέχρι τη ρυμοτομική γραμμή για τις κατοικημένες περιοχές ή μέχρι και το ακρότατο έρεισμα για τις οδούς εκτός κατοικημένων περιοχών, με την απειλή ποινικής ρήτρας ή και εκπώσεως από τα συμβατικά δικαιώματα σε περίπτωση παραβίασης της ανωτέρω υποχρέωσης. **Αυτή η παράγραφος ουσιαστικά δεν έχει αντικείμενο αφού το ΤΕΟ δεν έχει ιδιοκτησία στις περιοχές που επιτρέπεται η τοποθέτηση υπαίθριας διαφήμισης. Θα μπορούσε ωστόσο να εξεταστεί το μεγάλο όφελος καθαριότητας (και πρόληψης πυρκαγιών) που μπορεί να προκύψει από την τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων στις θέσεις στάθμευσης κατά μήκος των Εθνικών οδών με αντιπαροχή καθαριότητα των χώρων και τοποθέτηση και συντήρηση WC.**
6. Η προβολή έντυπων, χειρόγραφων, φωτεινών ή φωτιζόμενων και ηλεκτρονικών ή άλλων διαφημίσεων σε ιδιωτικό κτίριο ή οικόπεδο, επιτρέπεται μετά από την έκδοση της άδειας που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 5.

7. Η προβολή έντυπων, χειρόγραφων, φωτεινών ή φωτιζόμενων και ηλεκτρονικών ή άλλων διαφημίσεων, στους χώρους και τα οχήματα της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1 επιτρέπεται μετά από την έκδοση άδειας που προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 5. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 83 του Κ.Ο.Κ. (Ν. 2696/1999, ΦΕΚ 57 Α') και της αποφάσεως που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότησή της, εφαρμόζονται και για τις διαφημίσεις της παρούσας παραγράφου.
8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού, ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης, στους χώρους όπου επιτρέπεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων για την προβολή τους, η μορφή, το μέγεθος και τα υλικά από τα οποία αποτελούνται αυτά, «οι επιβαλλόμενες αποστάσεις από τη ρυμοτομική γραμμή και το κράσπεδο του πεζοδρομίου, οι επιβαλλόμενες αποστάσεις μεταξύ των πλαισίων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για τη χρήση των χώρων και την τοποθέτηση των πλαισίων αυτών.» Με όμοια απόφαση μπορεί να επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών στους ανωτέρω χώρους, άλλης μορφής και τεχνολογίας, για την προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων και να καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις χρήσης τους. Με όμοια απόφαση μπορεί να παρέχεται εξουσιοδότηση στο οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο με απόφασή του, να καθορίζει ειδικότερες προδιαγραφές, καθώς και ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Άρθρο 4: Γενικοί όροι για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης

1. Η υπαίθρια διαφήμιση γίνεται υποχρεωτικά σε μόνιμα και σταθερά ή προσωρινά και κινητά πλαίσια που κατασκευάζονται με βάση τις προδιαγραφές οι οποίες ορίζονται στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 8 του προηγούμενου άρθρου. Τα πλαίσια τοποθετούνται με δαπάνες και φροντίδα είτε εκείνου που έχει το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσεως του χώρου είτε των διαφημιστικών εταιρειών είτε των διαφημιζόμενων. **Νομικά υπεύθυνος για οτιδήποτε προκύψει από την διαφημιστική κατασκευή είναι ο ιδιοκτήτης του χώρου προκειμένου περί ιδιωτικών χώρων και ο μισθωτής του χώρου προκειμένου περί δημοτικών ή Κοινοτικών χώρων. Αυτό πρέπει να διαλαμβάνεται σε κάθε ιδιωτικό συμφωνητικό ή σύμβαση που μισθώνει τέτοιους χώρους. Ο Μισθωτής – διαφημιστική εταιρεία υπαίθριας διαφήμισης ή ο διαφημιζόμενος είναι συνυπεύθυνος σε περίπτωση αδυναμίας του ιδιοκτήτη να καλύψει το ύψος των απαιτήσεων που τυχόν προκύψουν.**
2. Σε κάθε υπαίθρια διαφήμιση πρέπει να αναγράφεται, σε εμφανές σημείο, το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία και η διεύθυνση του διαφημιστή ή του διαφημιζόμενου και ο αριθμός της άδειας που χορηγήθηκε κατά το επόμενο άρθρο. Υπαίθριες διαφημίσεις στις οποίες δεν αναγράφονται τα ανωτέρω αφαιρούνται αμέσως με ευθύνη του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ή, προκειμένου για χώρους της παρ. 4 του προηγούμενου άρθρου, του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

Το άρθρο 4 § 2 ν. 2946/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε κάθε διαφημιστικό πλαίσιο ή κατασκευή πρέπει να αναγράφεται, σε εμφανές σημείο, το ονοματεπώνυμο ή η πλήρης επωνυμία και η διεύθυνση του μισθωτή του χώρου, στο όνομα του οποίου εξεδόθη η άδεια εγκατάστασης από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, όπου τοποθετείται το πλαίσιο ή η κατασκευή, καθώς και ο αριθμός και το έτος έκδοσης της σχετικής άδειας που χορηγήθηκε κατά το επόμενο άρθρο. Επιπροσθέτως, επάνω σε κάθε διαφήμιση τοποθετημένη στα πλαίσια ή κατασκευές πρέπει να αναγράφεται, σε εμφανές σημείο, το ονοματεπώνυμο ή η πλήρης επωνυμία και η διεύθυνση του διαφημιζομένου, καθώς και ο αριθμός και το έτος έκδοσης της σχετικής άδειας που χορηγήθηκε κατά το επόμενο άρθρο προκειμένου περί μονίμων διαφημίσεων. Διαφημιστικά πλαίσια ή κατασκευές, καθώς και διαφημίσεις, που δεν φέρουν πλήρη τα ανωτέρω στοιχεία, ή τα στοιχεία των οποίων δεν συμφωνούν πλήρως με τα στοιχεία της άδειας που έχει δοθεί για το συγκεκριμένο διαφημιστικό πλαίσιο ή κατασκευή ή διαφήμιση δύνανται να αφαιρούνται αμέσως και κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 § 9 του παρόντος νόμου».

Η προτεινόμενη διάταξη αναλύει απλώς την ακριβή έννοια του όρου «υπαίθρια διαφήμιση», που αναφέρει η τροποποιούμενη παράγραφος και ενοποιεί τη διαδικασία αφαίρεσης των παράνομων πλαισίων, κατασκευών ή διαφημίσεων.

Σε κάθε κατασκευή υπαίθριας διαφήμισης πρέπει να αναγράφεται, σε εμφανές σημείο, το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία και η διεύθυνση αυτού που στο όνομά του εκδόθηκε η άδεια και είναι νομικά υπεύθυνος έναντι της αρχής που εξέδωσε την άδεια και ο αριθμός της άδειας που χορηγήθηκε κατά το επόμενο άρθρο. Υπαίθριες διαφημίσεις στις οποίες δεν αναγράφονται τα ανωτέρω αφαιρούνται αμέσως με ευθύνη του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ή, προκειμένου για χώρους της παρ. 4 του προηγούμενου άρθρου, του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

Άρθρο 5: Άδεια για την υπαίθρια διαφήμιση και την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων

1. Αναφερόμενοι στην έννοια «ΑΔΕΙΑ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ» τη διαχωρίζουμε σε άδεια τέλεσης της πράξης της υπαίθριας διαφήμισης και στην άδεια εγκατάστασης διαφημιστικού μέσου – κατασκευής για την επικόλληση –ανάρτηση υπαίθριας Διαφήμισης.

- a. Για την τέλεση - ανάρτηση υπαίθρια διαφήμιση, απαιτείται προηγούμενη άδεια η οποία χορηγείται με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας, ύστερα από αίτηση που συνοδεύεται από τα απαραίτητα στοιχεία για τον προσδιορισμό του τέλους και προηγούμενη καταβολή του τέλους διαφήμισης που προβλέπεται στο άρθρο 15 του β.δ 24.9/20.10.1958 "Περί Κωδικοποίησης εις Ενιαίον Κείμενον Νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων" (ΦΕΚ 171 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. **Μετά το πρώτο εδάφιο**

της παραγράφου 1 του άρθρου 5 ν. 2946/2000 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στην άδεια αναφέρονται υποχρεωτικά το όνομα ή η επωνυμία, ο αριθμός φορολογικού μητρώου και η ΔΟΥ του διαφημιζομένου, προσδιορίζονται κατά τρόπο εξατομικευμένο και με αναφορά στα στοιχεία της οικείας απόφασης οι νόμιμα καθορισμένες θέσεις, στις οποίες θα πραγματοποιηθεί η διαφήμιση που αφορά το τέλος και καθορίζεται το χρονικό διάστημα, για το οποίο χορηγείται η άδεια».

- β. Άδεια η οποία χορηγείται με απόφαση του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας απαιτείται επίσης για την τοποθέτηση πλαισίων από τον διαφημιστή ή τον διαφημιζόμενο.

Για την έκδοσή της προηγείται έλεγχος των αρμόδιων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, τα οποία εξετάζουν αν τα πλαίσια πληρούν τις προδιαγραφές, οι οποίες ορίζονται στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 8 του άρθρου 3.

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 ν. 2946/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η άδεια χορηγείται μόνον για έναν συγκεκριμένο τύπο διαφημιστικού πλαισίου ή κατασκευής σε κάθε θέση, με πλήρως ορισμένες διαστάσεις και φωτισμό, για χρόνο όχι μεγαλύτερο από το χρόνο (Δέκα) που ορίζεται στη σύμβαση μίσθωσης του χώρου και υπό τον όρο της συντήρησης και του καθαρισμού του πλαισίου ή της κατασκευής για όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας από τον δικαιούχο αυτής. Για την έκδοσή της προηγείται έλεγχος των αρμόδιων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, τα οποία εξετάζουν αν τα πλαίσια ή οι κατασκευές είναι σύμφωνα με τις διατάξεις των αποφάσεων καθορισμού χώρων διαφήμισης του άρθρου 3 παράγραφος 1 του παρόντος νόμου και αν πληρούν τις προδιαγραφές, οι οποίες ορίζονται στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 8 του άρθρου 3».

Μετά τον έλεγχο των προδιαγραφών και προ της έκδοσης της αδείας καταβάλλονται οι ανάλογες εγγυήσεις (εγγυητικές επιστολές), ικανότητας πληρωμής διαφημιστικών τελών και κόστους αποξήλωσης και επαναφοράς του χώρου στην αρχική του κατάσταση, μετά το πέρας ισχύος της αδείας

2. Για τη χορήγηση άδειας προβολής υπαίθριας διαφήμισης ή για την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων σε ιδιωτικό κτίριο ή οικόπεδο, απαιτείται επίσης και η προηγούμενη γνώμη του αρμόδιου Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού, που εξετάζει αν περιορίζεται η θέα και προκαλείται υποβάθμιση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, καθώς και γνώμη της πρωτοβάθμιας Ε.Π.Α.Ε., η οποία εξετάζει αν θίγεται η αισθητική της περιοχής, αν επιβαρύνεται στατικά το κτίριο ή αν δημιουργείται τεχνικό πρόβλημα σε αυτό από τη διαφημιστική κατασκευή. Οι γνώμες του προηγούμενου εδαφίου παρέχονται μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

Πριν το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 5 ν. 2946/2001 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η άδεια περιλαμβάνει υποχρεωτικά το πλήρες όνομα ή επωνυμία και τη διεύθυνση εκείνου που παραχωρεί τη χρήση του χώρου για τη διαφήμιση ή την τοποθέτηση του πλαισίου ή της κατασκευής».

Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η άδεια εκδίδεται χωρίς τις γνώμες αυτές. Η άδεια της παραγράφου αυτής ισχύει μέχρι τρία **(Οκτώ)** έτη και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα, με την ίδια διαδικασία.

3. Για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης και την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων στους χώρους και τα οχήματα που αναφέρονται στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1, απαιτείται προηγούμενη άδεια, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, η οποία ισχύει μέχρι τρία έτη και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα, με την ίδια διαδικασία. Για διαφημίσεις και πλαίσια που τοποθετούνται ή προβάλλονται μέσα ή στην εξωτερική επιφάνεια των οχημάτων της ανωτέρω περίπτωσης, αρμόδιος Δήμος ή Κοινότητα για τη χορήγηση της άδειας είναι εκείνος στα διοικητικά όρια του οποίου εδρεύει η επιχείρηση που εκμεταλλεύεται τα οχήματα.
4. Για διαφημίσεις οι οποίες διενεργούνται από τον αέρα, αρμόδιος για τη χορήγηση της άδειας, Δήμος ή Κοινότητα, είναι εκείνος στα διοικητικά όρια του οποίου έχει την έδρα της η επιχείρηση του διαφημιζόμενου.

Στο άρθρο 5 προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«Στις ακάλυπτες μεσοτοιχίες και τυφλές όψεις των κτιρίων επιτρέπονται μόνον εικαστικές παρεμβάσεις μη εμπορικού χαρακτήρα μετά από έγκριση της ΕΠΑΕ, που ελέγχει αν η παρέμβαση εντάσσεται στην αισθητική της περιοχής. Σε περίπτωση που η δημιουργία της παρέμβασης χρηματοδοτείται από χορηγία, ο χορηγός επιτρέπεται να εμφανίζει την επωνυμία ή το λογότυπό του σε επιφάνεια όχι μεγαλύτερη από το 25% της συνολικής επιφάνειας της εικαστικής παρέμβασης. Η πράξη αυτή θεωρείται διαφήμιση και υπόκειται σε άδεια και τέλος».

Άρθρο 6: Επιγραφές

1. Οι επιγραφές με τις οποίες προσδιορίζεται η θέση, η διεύθυνση, η ιδιότητα ή η επαγγελματική δραστηριότητα φυσικού προσώπου, ή η επωνυμία και το αντικείμενο δραστηριότητας, ενώσεως φυσικών προσώπων ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου γράφονται υποχρεωτικώς στην ελληνική γλώσσα. Επιτρέπεται επιπρόσθετη αναγραφή της επιγραφής σε άλλη γλώσσα με μικρότερα στοιχεία.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και η διαδικασία τοποθέτησης των επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, καθώς και η μορφή του περιεχομένου τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την απόφαση αυτή, μπορεί να ορίζεται ότι για την τοποθέτηση επιγραφών, απαιτείται

προηγούμενη άδεια του Δήμου ή της Κοινότητας, εφόσον οι διαστάσεις τους υπερβαίνουν ορισμένο μέγεθος ή έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο και να καθορίζεται ο τρόπος και τα αρμόδια όργανα ελέγχου. Σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις της απόφασης αυτής, τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 11, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους διακοσίων χιλιάδων έως δύο εκατομμυρίων (200.000 - 2.000.000) δραχμών, ανάλογα με τις περιστάσεις και τη βαρύτητα της παράβασης, υπέρ του Δήμου ή Κοινότητας. Για την επιβολή και την είσπραξη του ανωτέρω προστίμου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8. **Οι Δήμοι και οι Κοινότητες υποχρεούνται να εξειδικεύουν τα παραπάνω σε εσωτερικό κανονισμό υπαίθριας διαφήμισης εγκεκριμένο και ψηφισμένο από το Διοικητικό τους Συμβούλιο ελάχιστης διάρκειας 8 ετών.**

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημόσιων Έργων, Οικονομικών και Πολιτισμού μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα κατώτατα και ανώτατα όρια του προστίμου της ανωτέρω παραγράφου.

Άρθρο 7: Παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς

Με αποφάσεις του Δημοτικού ή του Κοινοτικού Συμβουλίου ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, όσον αφορά χώρους της παρ. 4 του άρθρου 3, μπορεί να παραχωρείται η χρήση χώρων των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 3, χωρίς αντάλλαγμα, σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, για την προβολή δραστηριοτήτων και μηνυμάτων τους. Για την προβολή αυτή, δεν οφείλεται τέλος διαφήμισης.

Άρθρο 8: Διοικητικές κυρώσεις

1. **Στους ιδιοκτήτες χώρων στους διαφημιστές (φυσικά ή νομικά πρόσωπα),** καθώς και σε όσους μισθώνουν και εκμεταλλεύονται χώρους υπαίθριας διαφήμισης **και εγκαθιστούν παράνομα διαφημιστικές κατασκευές,** επιβάλλεται πρόστιμο **παράνομης εγκατάστασης διαφημιστικής κατασκευής - διαφημιστικού μέσου,** σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του νόμου αυτού, καθώς και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων.
2. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, στα διοικητικά όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση, ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας σε περίπτωση που η παράβαση τελέστηκε κατά μήκος των εθνικών οδών «και επαρχιακών οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν.2696/1999,» του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.). Το πρόστιμο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και αποδίδεται στον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, ή, προκειμένου για το πρόστιμο που έχει επιβληθεί με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, στο Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας.

3. Το ύψος του προστίμου ανέρχεται από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές **1.500,00 Ευρώ** μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές **30.000,00 Ευρώ** και επιβάλλεται αναλόγως με τις περιστάσεις. **Επί πλέον ο παραβάτης αποκλείεται από οποιαδήποτε συμμετοχή σε διαγωνισμούς υπαίθριας διαφήμισης τυχόν δε εν ισχύ συμβάσεις του με τον Δήμο ή την Κοινότητα ή άλλον φορέα καταγγέλλονται . Σαφώς όμως προσδιορίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό περί υπαίθριας διαφήμισης κάθε Δήμου ή Κοινότητας του οποίου ο παραβάτης αποδεδειγμένα έλαβε γνώση.**
4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το κατώτατο και ανώτατο όριο του προστίμου.
5. Πρόστιμο κατά τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους επιβάλλεται **αποκλειστικά και** σε βάρος των διαφημιζομένων, στις περιπτώσεις που προβάλλεται υπαίθρια διαφήμιση εκτός των χώρων που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος για την προβολή της.

Το άρθρο 8 § 3 ν. 2946/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το ύψος του προστίμου ανέρχεται στο διπλάσιο των διαφημιστικών τελών που ορίζει ο εκάστοτε Δήμος η Κοινότητα και δεν συμψηφίζονται με το βασικό τέλος υπαίθριας Διαφήμισης όπως αυτό ορίζεται στις σχετικές αποφάσεις των Δήμων και Κοινοτήτων, από δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ για κάθε παράβαση και επιβάλλεται αναλόγως με τις περιστάσεις».

Άρθρο 9: Αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών

1. «Η αφαίρεση των παράνομων διαφημιστικών πλαισίων και διαφημίσεων και των παράνομων επιγραφών γίνεται με την επιφύλαξη των όσων προβλέπονται στην παράγραφο 8, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ή από υπάλληλο της Περιφέρειας που εξουσιοδοτείται από το Γενικό Γραμματέα για παράνομα πλαίσια, διαφημίσεις και επιγραφές κατά μήκος των εθνικών και επαρχιακών οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999, κατά μήκος του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.) ή με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας σε κάθε άλλη περίπτωση». «Η απόφαση εκδίδεται αφού προηγουμένως γίνει διαπίστωση της παράβασης και συνταχθεί σχετική πράξη αυτοψίας από τα αρμόδια όργανα. Σε περίπτωση επανατοποθέτησης των αφαιρούμενων υπαίθριων διαφημίσεων ή επιγραφών ή των πλαισίων τους, είτε με την ίδια είτε με άλλη μορφή, η αφαίρεση τους γίνεται με βάση την αρχική πράξη και δεν απαιτείται η έκδοση νέας πράξης».

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 9 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απόφαση εκδίδεται αφού προηγουμένως γίνει διαπίστωση της παράβασης και συνταχθεί σχετική έκθεση αυτοψίας από τα αρμόδια όργανα. Η έκθεση αρκεί να αναφέρει τη θέση της παράνομης διαφήμισης, πλαισίου, κατασκευής ή επιγραφής με σκαρίφημα και τον τύπο τους. Επιπλέον στοιχεία πρέπει να αναφέρει η έκθεση μόνον στο μέτρο που αυτά τα ίδια στοιχειοθετούν την παράβαση, όπως όταν η παράβαση συνίσταται σε διάσταση ή διαστάσεις μεγαλύτερες των επιτρεπόμενων ή τα υλικά ή ο τρόπος κατασκευής ή φωτισμού είναι εκτός νομίμων προδιαγραφών. Η έκθεση υπογράφεται από τον υπάλληλο που διενεργεί την αυτοψία».

Μετά την παράγραφο 1 του άρθρου 9 προστίθεται νέα παράγραφος 2 και αναριθμούνται αντιστοίχως οι επόμενες παράγραφοι. Η νέα παράγραφος έχει ως εξής:

«Η απόφαση της προηγούμενης παραγράφου κοινοποιείται, εφ' όσον αφορά πλαίσιο ή κατασκευή ή διαφήμιση ή επιγραφή σε ιδιωτικό χώρο και δεν υπάρχει άδεια ή η υπάρχουσα δεν αναφέρει τα στοιχεία του ενδιαφερομένου, στον φερόμενο ως δικαιούχο, ιδιοκτήτη ή χρήστη του χώρου, του πλαισίου ή κατασκευής και της διαφήμισης και αρκεί να γίνεται μόνο με θυροκόλληση στην είσοδο του κτιρίου ή του καταστήματος, όπου βρίσκεται το παράνομο πλαίσιο ή η κατασκευή ή διαφήμιση ή επιγραφή, για την οποία συντάσσεται έκθεση. Εφ' όσον πρόκειται για πλαίσιο ή κατασκευή ή διαφήμιση σε κοινόχρηστο χώρο, που δεν φέρει τα στοιχεία του μισθωτή ή του διαφημιζόμενου, και εφ' όσον ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η κοινοποίηση αρκεί να γίνεται στον φερόμενο ως δικαιούχο, μισθωτή ή χρήστη του χώρου, του πλαισίου ή κατασκευής και της διαφήμισης και αρκεί να γίνεται μόνο με επικόλληση στο πλαίσιο ή κατασκευή ή διαφήμιση, για την οποία συντάσσεται έκθεση».

2. Μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως της προηγούμενης παραγράφου, ο Δήμος, η Κοινότητα ή η Περιφέρεια, κατά περίπτωση, υποχρεούνται να αφαιρέσουν με συνεργεία τους τις παράνομες υπαίθριες διαφημίσεις ή επιγραφές ή και τα παράνομα πλαίσια και υποστηρίγματα των διαφημίσεων, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό καθεστώς του χώρου στον οποίο συντελέστηκε η παράβαση, ανεξάρτητα από την επιβολή προστίμου και χωρίς να δημιουργείται καμία ευθύνη των ανωτέρω και των οργάνων τους για την τύχη των αφαιρούμενων διαφημίσεων, κατασκευών και υλικών ή επιγραφών.
3. Οι κύριοι και οι κάτοχοι των χώρων στους οποίους συντελέστηκε η παράβαση υποχρεούνται να επιτρέπουν την είσοδο και να ανέχονται την παραμονή των συνεργείων στο χώρο, καθώς και τη διενέργεια κάθε απαραίτητης πράξης για την αφαίρεση των διαφημίσεων, των πλαισίων, των υποστηρίγμάτων και των επιγραφών. Οι αστυνομικές αρχές υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα τη συνδρομή τους, εφόσον τους ζητηθεί.
4. Αν ο Δήμος ή η Κοινότητα ή η Περιφέρεια δεν διαθέτουν συνεργεία για την αφαίρεση, μπορούν να αναθέτουν την εκτέλεσή της σε ιδιώτη. Κατά μήκος των εθνικών οδών, του σιδηροδρομικού δικτύου, των

αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.), η αφαίρεση μπορεί να γίνεται από το Τ.Ε.Ο. Α.Ε. ή από τον Ο.Σ.Ε. αντίστοιχα, ύστερα από παραγγελία του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

«Η παραγγελία επιτρέπεται να γίνεται με την απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 12 του άρθρου 2 του Ν. 2833/2000 (ΦΕΚ 150 Α'), όπως η παράγραφος προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 83 του Ν. 3057/2002 (ΦΕΚ 239 Α'). Όπου στα εδάφια αυτά αναφέρεται η « Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων» νοείται η εταιρεία «Τ.Ε.Ο. Α.Ε.» ή ο Ο.Σ.Ε. αντίστοιχα.»

5. Οι δαπάνες αφαίρεσης, οι δαπάνες αποκαταστάσεως του χώρου και κάθε άλλη συναφής με την αφαίρεση δαπάνη, καταλογίζονται σε βάρος των υπαιτίων με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..
6. Κατά της αποφάσεως της παραγράφου 1 επιτρέπεται προσφυγή από τον καθ' ου η απόφαση, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίησή της, «ενώπιον του αρμόδιου κατά τόπο Διοικητικού Εφετείου,» η οποία επιδίδεται μέσα στην ίδια προθεσμία, με επιμέλεια του προσφεύγοντα στο Δήμο, την Κοινότητα ή την Περιφέρεια που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, διαφορετικά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης.
7. Η συζήτηση της προσφυγής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεσή της και η σχετική απόφαση δημοσιεύεται μέσα σε δέκα ημέρες μετά τη συζήτηση.
8. Πλαίσια και διαφημίσεις που τοποθετούνται σε δημοτικούς, κοινοτικούς ή κοινόχρηστους χώρους, που δεν καθορίσθηκαν για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 «ή στα οποία δεν αναγράφονται τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 4», θεωρούνται ρύποι και απομακρύνονται άμεσα, κατά τις σχετικές διατάξεις των οικείων κανονισμών καθαριότητας, με ευθύνη των Δήμων και Κοινοτήτων «ή του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας», χωρίς να απαιτείται η έκδοση απόφασης κατά τα οριζόμενα στην παρ.1 του παρόντος άρθρου.

Στο τέλος του άρθρου 9 ν. 2946/2001 προστίθεται νέα παράγραφος 10 ως εξής:

«Τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ή της Περιφέρειας διενεργούν κατά τον τελευταίο μήνα κάθε ημερολογιακού τριμήνου ελέγχους για τη διαπίστωση της ύπαρξης διαφημίσεων ή επιγραφών που έχουν τοποθετηθεί κατά παράβαση του παρόντος νόμου και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθεισών διατάξεων, η αρμοδιότητα αφαίρεσης των οποίων ανήκει στους Δημάρχους ή Προέδρους Κοινοτήτων σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που διαπιστώσουν την ύπαρξη παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων ή επιγραφών, το πρόστιμο, ανάλογα με την

περίπτωση, του άρθρου 8 § 2 ή 6 § 2 του παρόντος νόμου, επιβάλλεται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ή τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ανάλογα με το ποια υπηρεσία διενήργησε τον έλεγχο, και το ποσόν του προστίμου εισπράττεται από το Δημόσιο και περιέρχεται σε αυτό. Από την ημερομηνία που φέρει η έκθεση αυτοψίας των οργάνων του Δημοσίου, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στερούνται της αρμοδιότητας επιβολής προστίμου βάσει των άρθρων 8 § 1 και 2 και 6 § 2 του παρόντος νόμου για την ίδια παράβαση και το ποσόν του προστίμου δεν περιέρχεται σε αυτούς. Τα ανωτέρω όργανα του Δημοσίου καλούν επίσης τους κατά περίπτωση αρμόδιους για την αφαίρεση Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την εκτέλεση των αναγκαιών για την αφαίρεση ενεργειών, τάσσοντας τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση του δήμου ή της κοινότητας. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τον δήμο ή την κοινότητα και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη βάσει των διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα».

Άρθρο 10: Ποινικές κυρώσεις

Κεφάλαιο Β' / Ποινικές κυρώσεις και μεταβατικές διατάξεις

1. Με φυλάκιση μέχρι ένα μήνα και με χρηματική ποινή έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές **(3.000,00 Ευρώ)** τιμωρείται όποιος παραβεί τις διατάξεις των περιπτώσεων α' ή δ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του νόμου αυτού [ή τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.2833/2000, όπως κάθε φορά ισχύει.(καταργήθηκε με το Ν.3057αρ.φύλλου 239 /10 .10.2002 άρθ.83 παρ. 7 καταργήθηκε φράση, βλ. σχόλια)]. Η χρηματική ποινή μπορεί να αυξηθεί έως τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές **(Δέκα χιλιάδες (10.000,00 Ευρώ)**, αν χρησιμοποιήθηκαν ανεξίτηλες ουσίες.
2. Με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες και με χρηματική ποινή έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές **(3.000,00 Ευρώ)** τιμωρείται όποιος παραβεί τις διατάξεις των περιπτώσεων β', γ', ε' και στ της παρ. 1, και των περιπτώσεων α' και γ' της παρ. 2, του άρθρου 2. Με την ίδια ποινή, τιμωρείται όποιος προβάλλει υπαίθρια διαφήμιση σε χώρους που δεν έχουν καθοριστεί ειδικά για το σκοπό αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 3, καθώς και όποιος προβάλλει υπαίθρια διαφήμιση ή εγκαθιστά πλαίσια, χωρίς, την προβλεπόμενη από το άρθρο 5, άδεια.
3. Με φυλάκιση έως έξι μήνες και με χρηματική τιμή έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές **(3.000,00 Ευρώ)** τιμωρείται όποιος παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 11.
4. Οι πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, οι εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι Α.Ε., οι διαχειριστές Ε.Π.Ε., καθώς και τα πρόσωπα που ασκούν τη

διοίκηση ή τη διαχείριση άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων, καθώς και δημοτικών επιχειρήσεων, που αναθέτουν διαφημιστικές πράξεις κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου, τιμωρούνται ως αυτουργοί, ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου.

5. Οι ποινές των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται εφόσον δεν προβλέπονται ποινές αυστηρότερες από άλλες διατάξεις.

Άρθρο 11: Μεταβατικές διατάξεις

1. Μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, όσοι έχουν τοποθετήσει ενδεικτικές πινακίδες στους χώρους της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 2 υποχρεούνται να τις αφαιρέσουν.
2. Μέσα σε τρεις μήνες από την έκδοση των κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται στην παρ. 8 του άρθρου 3, οι διαφημιζόμενοι ή οι διαφημιστικές εταιρείες ή εκείνοι προς τους οποίους έχει παραχωρηθεί η χρήση των χώρων που έχουν καθοριστεί νομίμως υποχρεούνται να προσαρμόσουν τα πλαίσια και τις προβαλλόμενες διαφημίσεις, στο περιεχόμενο των ρυθμίσεων αυτών.
3. Μέσα σε τρεις μήνες από την έκδοση της αποφάσεως, όπως προβλέπει η παρ. 2 του άρθρου 6, όσοι έχουν τοποθετήσει επιγραφές, υποχρεούνται να τις προσαρμόσουν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της αποφάσεως αυτής.
4. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος ο κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 καθορισμός των χώρων για υπαίθρια διαφήμιση διενεργείται μέχρι 31.3.2002 και ισχύει μέχρι 31.12.2003. Οι προθεσμίες των ανωτέρω παραγράφων για τον καθορισμό των χώρων υπολογίζονται από την πιο πάνω ημερομηνία. Μέχρι την 30ή Απριλίου του έτους 2002, όσοι έχουν τοποθετήσει πλαίσια και υπαίθριες διαφημίσεις που βρίσκονται μέσα σε χώρους οι οποίοι δεν έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα ανωτέρω, για προβολή υπαίθριας διαφήμισης υποχρεούνται να τις αφαιρέσουν.
5. Μέσα σε δύο μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, όσοι έχουν τοποθετήσει πλαίσια ή προβάλλουν υπαίθρια διαφήμιση, χωρίς την άδεια που προβλέπεται στην παρ.1 του άρθρου 5 του Ν. 1491/1984 (ΦΕΚ 173 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 του Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α'), υποχρεούνται να αφαιρέσουν τα πλαίσια και τις διαφημίσεις.
6. Μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, όσοι έχουν τοποθετήσει πλαίσια ή προβάλλουν υπαίθρια διαφήμιση, σε ιδιωτικά κτίρια ή οικοπέδα, υποχρεούνται να λάβουν άδεια σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 ή να αφαιρέσουν τα πλαίσια και τις διαφημίσεις.
7. Μέχρι 31.12.2001 όσοι έχουν τοποθετήσει πλαίσια ή προβάλλουν διαφημίσεις, στους χώρους και τα οχήματα της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1, υποχρεούνται να λάβουν άδεια σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 5 ή να αφαιρέσουν τα πλαίσια και τις διαφημίσεις.

8. Μετά την πάροδο των προθεσμιών των προηγούμενων παραγράφων, πλαίσια, διαφημίσεις ή επιγραφές, αφαιρούνται κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9.
9. Άδειες, που έχουν εκδοθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 1491/1984 (ΦΕΚ 173 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 του Ν.2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α'), ή σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 16 του β.δ/τος 24/9-20/10/1958, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 57 του Ν. 1416/1984 (ΦΕΚ 18 Α'), λήγουν κατά την 30.4.2002, εκτός εάν από την άδεια προβλέπεται προγενέστερος χρόνος λήξης τους.
10. Μέχρι 31.8.2002 όσοι έχουν τοποθετήσει πλαίσια διαφημίσεων ή διαφημίσεις σε οροφές κτιρίων υποχρεούνται να τις αφαιρέσουν. Άδειες που έχουν εκδοθεί για τις ανωτέρω θέσεις λήγουν κατά την ως άνω ημερομηνία, εκτός αν από την άδεια προβλέπεται προγενέστερος χρόνος λήξης τους.
- 11. Μέσα σε 3 μήνες από τις εκδοθείσες ΚΥΑ της προηγούμενης παραγράφου εκδίδεται ΚΥΑ μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ με την οποία προτείνεται υπόδειγμα προτύπου εσωτερικού κανονισμού υπαίθριας διαφήμισης τον οποίο οι ΟΤΑ υποχρεούνται να εγκρίνουν μέσα σε διάστημα 3 μηνών μετά την έκδοση του σχεδίου προτύπου κανονισμού.**
- 12. Μέσα σε 3 μήνες από την δημοσίευση του παρόντος νόμου η πολιτεία υποχρεούται να εκδώσει της ανάλογες ΚΥΑ.**
- 13. Μέσα σε 3 μήνες μετά την έκδοση των σχετικών ΚΥΑ ο κάθε Δήμος , Κοινότητα ή Φορέας που εμπλέκεται στη διάθεση χώρων υποχρεούται στην σύνταξη σύγχρονου και επικαιροποιημένου εσωτερικού κανονισμού υπαίθριας διαφήμισης .**
- 14. Μέσα σε 3 μήνες από την ψήφιση του εσωτερικού Κανονισμού Υπαίθριας Διαφήμισης συντάσσεται σύγχρονη και επικαιροποιημένη αρχιτεκτονική μελέτη ορισμού θέσεων και μέσων υπαίθριας διαφήμισης κατά Δήμο , Κοινότητα ή Φορέα**
- 15. Μέσα σε 3 μήνες από την έγκριση της μελέτης προκηρύσσεται δημόσιος πλειοδοτικός διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου εκμετάλλευσης των διαφημιστικών θέσεων και μέσων όπως αυτά ορίζονται στην εγκεκριμένη αρχιτεκτονική μελέτη.**
- 16. Ένα μήνα μετά την διεξαγωγή του διαγωνισμού και ανεξάρτητα από την έκβαση του διαγωνισμού (επανάληψη, ακύρωση , ενστάσεις κ.λ.π) κάθε άδεια που έχει εκδοθεί για οποιοδήποτε διαφημιστικό πλαίσιο ή κατασκευή θεωρείται άκυρη, οι δε υπάρχουσες διαφημιστικές κατασκευές (πλαίσια, στέγαστρα κ.λ.π) πρέπει να έχουν αφαιρεθεί με ευθύνη των ιδιοκτητών τους. Σε περίπτωση άρνησής τους, παράληψής τους, προβολής οιασδήποτε ενστάσεως ή δικαιολογίας, τα διαφημιστικά μέσα αποξελώνονται με ευθύνη των δήμων και επιβάλλονται πρόστιμα παράνομης κατάληψης χώρου. Για τυχόν δε προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων επαυτών επιβάλλονται πρόστιμα παράνομης τέλεσης διαφήμισης.**

17. Προκειμένου περί διαφημίσεων σε ιδιωτικούς χώρους ένα μήνα μετά την έγκριση του εσωτερικού κανονισμού κάθε Δήμου , Κοινότητας ή άλλου Φορέα που ασκεί νόμιμο δικαίωμα ο κάθε ενδιαφερόμενος υποβάλλει νέο φάκελο με στοιχεία που απαιτούνται για την έκδοση αδειάς και αιτείται την έκδοση νέας αδειάς εγκατάστασης διαφημιστικής κατασκευής.
18. Προκειμένου για κατασκευές σήμανσης εμπορικών δραστηριοτήτων ή άλλων συναφών υπηρεσιών παραχωρείται δικαίωμα έξι μηνών προσαρμογής στον εσωτερικό κανονισμό περί υπαίθριας διαφήμισης από την ημερομηνία έγκρισής του.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

ΦΕΚ: Α 57 19990323

Ο παρόν Κώδικας Κυρώθηκε με το Ν. 2696/1999 (ΦΕΚ Α' 57) - Βλ. παρ. 3 άρθρου 2 Ν. 2575/1998 (ΦΕΚ Α' 23) σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας στους χώρους των χερσαίων ζωνών των λιμένων από τα όργανα των οικείων λιμενικών αρχών. - Σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3181/2003 (Α' 218/10.9.2003), όποιος απαιτεί ή δέχεται χρήματα από τον ιδιοκτήτη ή κάτοχο οχήματος, για να διευκολύνει τη στάθμευση αυτού σε δημόσιους χώρους, ιδίως οδούς, πεζοδρόμια και πλατείες, καθώς και αυτός που αυθαίρετα καταλαμβάνει αυτούς τους χώρους για να τους χρησιμοποιήσει για τον ανωτέρω σκοπό τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, ενώ, σε περίπτωση που οι ανωτέρω πράξεις τελέσθηκαν για να εξασφαλιστούν θέσεις στάθμευσης ή να διευκολυνθούν πελάτες συγκεκριμένου καταστήματος ή επιχείρησης τιμωρείται με την ίδια ως άνω ποινή και ο ιδιοκτήτης, καθώς και ο υπεύθυνος του καταστήματος ή της επιχείρησης, εφόσον γνωρίζει ή ανέχεται την ανωτέρω πράξη. Στα καταστήματα και τις επιχειρήσεις που για τη λειτουργία τους απαιτείται προηγούμενη άδεια της αρχής, επιβάλλεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και το διοικητικό μέτρο της αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας για χρονικό διάστημα είκοσι (20) ημερών, το οποίο σε περίπτωση υποτροπής διπλασιάζεται. Οι κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενες ποινές είναι ανεξάρτητες αυτών που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου ή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 96 του ν. 3542/2007 ΦΕΚ Α 50/2.3.2007: "Όπου στις διατάξεις του παρόντος κώδικα αναφέρεται ο όρος «άτομα με ειδικές ανάγκες» ή ο όρος «άτομα με μειωμένη κινητικότητα» αντικαθίσταται από τον όρο «Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)». Με το άρθρο 97 του ίδιου νόμου η ισχύς αυτού αρχίζει ύστερα από τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή από 2.6.2007.

Άρθρο 11: Επιγραφές - Διαφημίσεις

1. Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση που πραγματοποιείται με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο, στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα των χαρακτηρισμένων εθνικών και επαρχιακών οδών «ή αυτοκινητοδρόμων» και σε ζώνη μέχρι εκατόν πενήντα (150) μέτρων και από τις δύο πλευρές του άξονα των οδών αυτών και είναι ορατή από τους χρήστες των οδών. **Επιτρέπεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων παράλληλα προς τον αυτοκινητόδρομο στο όριο της ρυμοτομικής γραμμής εφ' όσον πρόκειται για σήμανση δραστηριοτήτων εμπορικής ή άλλης δραστηριότητας που στεγάζονται σε οικόπεδο ή κτίσμα η διαφημιστική προβολή εμπορικής δραστηριότητας σε εγκατεστημένα με άδεια διαφημιστικά πλαίσια.**

Η παραπάνω ζώνη απαγόρευσης περιορίζεται στα όρια της ρυμοτομικής γραμμής στα σαράντα (40) μέτρα και από τις δύο πλευρές του άξονα των ανωτέρω τμημάτων εθνικών και επαρχιακών οδών «ή αυτοκινητοδρόμων», που διέρχονται μέσα από κατοικημένη περιοχή, αν το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας στα τμήματα αυτά είναι ανώτερο των 70 Km/h.*** (βλ. σχόλια). «Σε κλάδους ανισόπεδων κόμβων αυτοκινητοδρόμων και στις περιοχές των σταθμών διοδίων ισχύει η απόσταση των 150 μέτρων από τις δύο πλευρές του άξονα της κατεύθυνσης, ανεξαρτήτως ορίου ταχύτητας.»

2. Απαγορεύεται γενικά η τοποθέτηση επιγραφών ή διαφημίσεων ή η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής, σε θέση ή κατά τρόπο που μπορεί να έχει οποιοσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες της οδού ή να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο την κυκλοφορία. Ιδίως απαγορεύεται η τοποθέτηση ή εγκατάσταση των ανωτέρω σε τέτοιες θέσεις, ώστε να παρεμποδίζεται η θέα των πινακίδων κατακόρυφης σήμανσης ή φωτεινών σηματοδοτών ή να δημιουργείται σύγχυση με πινακίδες σήμανσης ή με κυκλοφοριακή διαγράμμιση ή με άλλη συσκευή ρύθμισης της κυκλοφορίας ή να τις καταστήσει λιγότερο ορατές ή αποτελεσματικές ή να προκαλέσει θάμβωση στους χρήστες της οδού και γενικά να αποσπάσουν την προσοχή τους κατά τρόπο που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην οδική ασφάλεια γενικά.
3. Σε οδούς, στις οποίες είναι εγκατεστημένοι φωτεινοί σηματοδότες ρύθμισης της κυκλοφορίας, απαγορεύεται η τοποθέτηση έγχρωμων φωτεινών διαφημίσεων ή πινακίδων ή αναγραφών με χρώματα που χρησιμοποιούνται στη φωτεινή σηματοδότηση, σε απόσταση εκατέρωθεν και ύψος μικρότερο των είκοσι (20) μέτρων από κάθε φανό σηματοδότησης.
4. Με παράλληλη τήρηση των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, επιτρέπεται να τοποθετούνται ή να λειτουργούν επιγραφές, που αναφέρονται στην επωνυμία ή σε άλλο διακριτικό σημείο ή τίτλο επιχείρησης που λειτουργεί παρά την οδό. **Η παρούσα παράγραφος έχει εφαρμογή αν γίνει δεκτή η τροποποίηση των 150 μέτρων και γίνει δεκτή η ρυμοτομική γραμμή ως σημείο τοποθέτησης σημάτων δια διαφημιστικών πινακίδων.**

Οι διαφημιστικές ως άνω πινακίδες και επιγραφές, όπου επιτρέπεται, πρέπει να τοποθετούνται παράλληλα προς τον άξονα της οδού, εκτός από τις διαφημίσεις και τις επιγραφές των συγκεκριμένων πλαισίων **(όλα πρέπει είναι συγκεκριμένα και να έχουν ειδική άδεια)** και των πρατηρίων καυσίμων που λειτουργούν

παρά την οδό, οι οποίες μπορούν να τοποθετούνται και κάθετα προς τον άξονα αυτής.

5. Η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων και διαφημίσεων στα στέγαστρα στάσεων αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών επιτρέπεται μόνο στην πλευρά που βρίσκεται στο αντίθετο προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας άκρο του στεγαστρού. **(Βλέπε ΚΥΑ 61818 με την οποία γίνεται δεκτή η τοποθέτηση διαφήμισης και στις δύο όψεις των διαφημιστικών πλαισίων.)**
6. Απαγορεύονται επί οχημάτων οι φωτεινές ή φωτιζόμενες διαφημίσεις, οι διαφημίσεις για τις οποίες χρησιμοποιούνται αντανακλαστικά στοιχεία, καθώς και οι διαφημίσεις με εναλλασσόμενα μηνύματα.
7. Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση εκτός των καθορισμένων πλαισίων ή οποιαδήποτε αναγραφή λέξεων, εικόνων ή συμβόλων σε στύλους ηλεκτροφωτισμού ή φωτεινών σηματοδοτών, σε διαχωριστικές νησίδες ή νησίδες ασφαλείας σε πεζοδρόμια, σε επιφάνειες τεχνικών έργων, οδοποιίας, είτε αυτή γίνεται απευθείας στις επιφάνειες αυτές είτε σε επιφάνειες μέσω εξαρτώμενων από τα τεχνικά έργα.
8. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντας τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παράνομων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύνανται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζομένων, η είσπραξη της οποίας γίνεται, **είτε με κατάπτωση σχετικής εγγυητικής επιστολής που κατετέθη υπέρ του Δήμου από τη συνεργαζόμενη με αυτόν εταιρεία ή πρόσωπο για οποιεσδήποτε άλλες διαφημιστικές θέσεις και διαφημιστικά πλαίσια** ή σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση,

καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους. **Σε κάθε περίπτωση, τυχόν εκμετάλλευση παρανόμων θέσεων και διαφημιστικών εγκαταστάσεων από φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υποχρεώνει το Δήμο ή την Κοινότητα σε καταγγελία της οποιασδήποτε άλλης σύμβασης συνεργασίας και τον αποκλεισμό του παραβάτη από οποιαδήποτε διαγωνισμό ή συνεργασία με το Δήμο ή την Κοινότητα για τα επόμενα 5 χρόνια.**

- «9. Αυτός που επικολλά ή αναρτά έντυπα ή διενεργεί γενικά διαφημιστικές πράξεις και παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και ο διαφημιζόμενος ή ο διαφημιστής, τιμωρούνται με χρηματική ποινή έως χίλια πεντακόσια (1.500,00) ευρώ και αν γίνει χρήση ανεξίτηλων ουσιών έως δέκα χιλιάδες (10.000,00) ευρώ.» Οι πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, οι εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι Α.Ε., οι διαχειριστές Ε.Π.Ε., καθώς και τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή τη διαχείριση άλλων νομικών προσώπων του Δημοσίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή του ιδιωτικού τομέα που αναθέτουν διαφημιστικές πράξεις κατά παράβαση του άρθρου αυτού, τιμωρούνται σαν αυτουργοί, ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου. **Οι παραπάνω ποινές σε καμία περίπτωση δεν συγχέονται ή συμψηφίζονται με τις ανάλογες ποινές που προβλέπονται για την παράνομη εγκατάσταση διαφημιστικών κατασκευών ή την παράνομη ανάρτηση και προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων.**
10. Οι ποινές της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται εφόσον δεν προβλέπονται ποινές αυστηρότερες από άλλες διατάξεις.

Άρθρο 83: Εξωτερική εμφάνιση αυτοκινήτων οχημάτων

1. Σε περίπτωση μεταβολής του εξωτερικού χρωματισμού που αναγράφεται στην άδεια κυκλοφορίας του αμαξώματος αυτοκινήτου οχήματος, ο κάτοχος αυτού υποχρεούται, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, από τη μεταβολή, να γνωρίσει αυτό στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, της σχετικής διαδικασίας καθοριζόμενης με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.
 2. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να επιβάλλεται ομοιόμορφος εξωτερικός χρωματισμός στα αυτοκίνητα οχήματα ορισμένων κατηγοριών.
 3. Η αναγραφή ή τοποθέτηση διαφημίσεων στο εσωτερικό ή εξωτερικό του αμαξώματος αυτοκινήτων οχημάτων, τα οποία εκτελούν δημόσια συγκοινωνία, επιτρέπεται εφόσον δεν ανατρέπεται ο ομοιόμορφος χρωματισμός που χαρακτηρίζει το δημόσιο μέσο μεταφοράς και υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.
- «4. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων υπουργικών αποφάσεων, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Η ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης μετά την ΣΤΕ 909/2007. Ερμηνευτική πρόταση και νομοθετικές λύσεις με βάση την δικαιοσυγκριτική ανάλυση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης μετά την ΣΤΕ 909/2007. Ερμηνευτική πρόταση και νομοθετικές λύσεις με βάση την δικαιοσυγκριτική ανάλυση.	47
1. Εισαγωγή	47
2. Η ΣΤΕ 909/2007	48
3. Η σημασία της απόφασης βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου	50
4. Το συνταγματικό διακύβευμα	52
5. Η Διεθνής Σύμβαση της Βιέννης για την οδική σήμανση και την σηματοδότηση. Η αυθεντική ερμηνεία και οι κατευθυντήριες οδηγίες των οργάνων του Ο.Η.Ε.	56
6. Γαλλικό δίκαιο.....	58
7. Αγγλικό δίκαιο	62

1. Εισαγωγή

Η υπαίθρια διαφήμιση αποτελεί ένδειξη οικονομικής ζωτικότητας των περιοχών όπου εμφανίζεται και συνιστά αναγκαίο παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη των πόλεων και την συμμετοχή τους στον εγχώριο και διεθνή ανταγωνισμό. Παραμένει όμως ζητούμενο η διαφοροποίηση των χώρων υποδοχής υπαίθριων διαφημίσεων ανάλογα με την ιδιαίτερη αισθητική της περιοχής και την ανάγκη προστασίας της ασφάλειας εποχούμενων και πεζών¹.

Η ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης συνιστά σημείο τομής πλειόνων συνταγματικών αγαθών. Η υπαίθρια διαφήμιση αποτελεί μέσο άσκησης της οικονομικής και επιχειρηματικής ελευθερίας και επομένως οι οικείες ρυθμιστικές παρεμβάσεις έχουν επίπτωση στο καθεστώς του ανταγωνισμού. Εξάλλου, πρόκειται για έκφραση της ελευθερίας της έκφρασης διαφημιστών και διαφημιζομένων, υπό την μορφή της εμπορικής επικοινωνίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αναλόγως με το ιδιοκτησιακό καθεστώς του χώρου στον οποίο τοποθετείται η διαφήμιση, συνάπτεται με το δικαίωμα ιδιοκτησίας, που περιλαμβάνει την ελευθερία οικονομικής εκμετάλλευσης

¹ Gontard R., *La Publicité extérieure et le droit*, LGDJ / Montchrestien, 1999.

του ιδιοκτησιακού αντικειμένου². Συγχρόνως όμως, επηρεάζει την αισθητική του χώρου και κατά τούτο το φυσικό, οικιστικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Μπορεί ακόμη, να έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια εποχούμενων και πεζών και επομένως συνδέεται με την υποχρέωση προστασίας της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της υγείας.

Η προσπάθεια δίκαιης εξισορρόπησης των ανωτέρω αγαθών αποτυπώνεται στην σχετική νομοθεσία, ήτοι τον Ν. 2941/2001 «Υπαίθρια διαφήμιση, Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες διατάξεις»³, η υπ' αριθ. 52138/2003 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 1788/2.12.2003), περί «καθορισμ[ού] όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων, για την προβολή υπαίθριας εμπορικής διαφήμισης, κατά τις διατάξεις του Ν. 2946/2001» το ά. 11 ΚΟΚ και την Διεθνή Σύμβαση της Βιέννης για την οδική σήμανση και σηματοδότηση του έτους 1968, που κυρώθηκε με τον Ν. 1604/1986.

Μέχρι πρόσφατα γινόταν δεκτό ότι οι ανωτέρω διατάξεις λαμβάνουν επαρκώς υπ' όψιν τα συγκρουόμενα συμφέροντα, έχουν συγκλίνοντα, και πάντως συμβατό, τελολογικό προσανατολισμό και επομένως εφαρμόζονται σωρευτικώς⁴. Ειδικά στο ζήτημα της διαπάλης μεταξύ οδικής ασφάλειας και ελευθερίας της υπαίθριας διαφήμισης, την παγία νομολογιακή θέση ανέτρεψε η ΣτΕ 909/2007⁵, η οποία έκρινε ότι η Διεθνής Σύμβαση της Βιέννης για την οδική σήμανση και σηματοδότηση του 1968, απαγορεύει παντάπασι την υπαίθρια διαφήμιση στις οδούς και τα πεζοδρόμια. Ερωτάται αν με την απόφασή του αυτή, λαμβανομένης υπ' όψιν και της διεθνούς πρακτικής, το ΣτΕ προέβη στην ενδεδειγμένη στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων τέμνοντας προσηκόντως το στασιαζόμενο ζήτημα.

2. Η ΣτΕ 909/2007

Η ΣτΕ 909/2007 εκδόθηκε όχι στο πλαίσιο ακυρωτικής διαφοράς, αλλά διαφοράς ουσίας που αφορούσε αγωγή αποζημίωσης κατά του ελληνικού δημοσίου κατ' ά. 105 ΕισΝΑΚ⁶. Με την αγωγή ζητείτο να αναγνωρισθεί ότι το Δημόσιο όφειλε στον ενάγοντα χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του υιού του

² Εξάλλου και η ίδια η διοικητική άδεια, όπως εν προκειμένω η άδεια τοποθέτησης υπαίθριας διαφήμισης υπάγεται στο προστατευτικό πεδίο του 1^{ου} ΠΠ ΕΣΔΑ. Βλ. συναφώς *The Traktörer AB v Sweden* 07.07.1989 (Application no. 10873/84):

³ Με το άρθρο 15 Ν.2946/2001, από 1.1.2002 καταργήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1, 2, 5, 6, 7, 8 και 9 του Ν. 1491/1984 (όπως τροποποιήθηκαν με την παρ. 12 του άρθρου 6 του Ν. 2052/1992 και τις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου 18 του Ν. 2130/1993), που αφορούσαν στην ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης.

⁴ Πρβλ. ΣτΕ 1274/2005 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 125/2005 Ποιν/Λογ 2005, 204.

⁵ Όμοια και η ΣτΕ 910/2007.

⁶ Επομένως, κατ' ά. 197§3 ΚΔΔ/μίας, το δεδικασμένο αναπτύσσει ενέργεια μόνον στις μεταξύ των διαδίκων σχέσεις. Εντούτοις, η κρίσιμη σκέψη στην οποία το ΣτΕ θεμελιώνει την κρίση του, έχει ευρύτερη εφαρμογή, και πρέπει κατ' ανάγκη να εξεταστούν οι επιπτώσεις της στην τηρούμενη διοικητική πρακτική.

που προκλήθηκε από τροχαίο ατύχημα οφειλόμενο (και) στην τοποθέτηση διαφημιστικής πινακίδας στο πεζοδρόμιο της οδού όπου συνέβη το ατύχημα. Κεντρικό ζήτημα, που απασχόλησε το δικαστήριο, ήταν το στοιχείο του παρανόμου κατ' ά. 105 ΕισΝΑΚ⁷.

Το δικαστήριο έκρινε ότι το ά. 4(b) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης για την οδική σήμανση και σηματοδότηση του 1968, που ορίζει ότι «(...) απαγορεύεται : (...) η εγκατάσταση πάσης πινακίδας, ειδοποίησης, διαγραμμίσεως ή συσκευής, ήτις θα ηδύνατο να επιφέρει σύγχυσιν μετά των πινακίδων σημάνσεως ή άλλων συσκευών ρυθμίσεως της κυκλοφορίας, ή να καταστήση ταύτας ολιγώτερον ορατάς ή αποτελεσματικάς, είτε να προκαλέση εκθάμβωσιν εις τους χρησιμοποιούντας τας

⁷ Το δεύτερο κεντρικό ζήτημα ήταν το στοιχείο του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παράνομης πράξης και του επελθόντος θανατηφόρου αποτελέσματος. Το ΔΕφ (αποφ. 3636/2005) έκρινε ότι ο θάνατος του οδηγού του αυτοκινήτου δεν συνδεόταν με την τοποθέτηση και μη αφαίρεση της εν λόγω πινακίδας από τα όργανα του Δημοσίου (έλλειψη αιτιώδους συνάφειας), άλλως ότι η διαφημιστική αυτή πινακίδα δεν αποτελούσε, στην συγκεκριμένη περίπτωση, την πρόσφορη, κατά νόμο, αιτία για το θανάσιμο τραυματισμό του. Επομένως, στην κύρια σκέψη του το Εφετείο έκρινε ότι στην προκειμένη περίπτωση η αποδιδόμενη πράξη ή παράλειψη των οργάνων του Δημοσίου δεν αποτέλεσε όρο του αποτελέσματος κατά την θεωρία της *conditio sine qua non*. Επικουρικώς δε προσέθεσε ότι οι αποδιδόμενες στο Δημόσιο πράξεις και παραλείψεις δεν ήταν ούτε καν πρόσφορες να προκαλέσουν την επέλευση του θανατηφόρου αποτελέσματος. Το ΣτΕ ανήρесе ως προς το σημείο αυτό την αναιρεσιβαλλομένη με την σκέψη πως η παράνομη πράξη και παράλειψη των οργάνων του Δημοσίου ήταν πρόσφορη αιτία για την επέλευση του θανατηφόρου αποτελέσματος. Η θέση αυτή του ΣτΕ δεν είναι όμως ανεπίδεκτη κριτικής. Η διαπίστωση πρόσφορης αιτιώδους συνάφειας προϋποθέτει κατάφαση της *c.s.q.n.* στην κρινόμενη περίπτωση. Πρέπει δηλαδή το αίτιο που πράγματι προκάλεσε το ζημιογόνο αποτέλεσμα στην προκειμένη περίπτωση (κατά την *c.s.q.n.*) να έχει συγχρόνως την γενική τάση να προκαλεί ζημιογόνα αποτελέσματα αυτού του είδους. Η θεωρία της *causa adequata* λειτουργεί ως περιορισμός και όχι ως επέκταση του κύκλου των ευθυνομένων προσώπων. Έτσι το αναιρετικό δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί αν ορισμένο αίτιο έχει ή δεν έχει την γενική τάση, βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας, να επιφέρει ορισμένα αποτελέσματα. Η σχετική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας όμως περί της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου κατά την *c.s.q.n.* (τ.ε. ότι το ζημιογόνο αποτέλεσμα δεν θα επερχόταν, όταν και όπως επήλθε, εάν υποθεθεί ελλείπουσα η πλημμέλεια της συμπεριφοράς του εναγομένου) ανάγεται στα πράγματα και ελέγχεται αναιρετικώς μόνο ως προς την πληρότητα της αιτιολογίας (πρβλ. ΑΠ 125/2005). Επομένως η αναιρεσιβαλλομένη θα μπορούσε να αναιρεθεί ως προς το σημείο της αιτιώδους συνάφειας μόνο για έλλειψη πλήρους και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας, όπως δέχεται η μειοψηφία, και όχι γιατί πράγματι το αναιρετικό δικαστήριο διαπίστωσε στην προκειμένη περίπτωση την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας (που αρνήθηκε το Εφετείο).

οδούς, είτε απόσπασιν της προσοχής των, κατά τρόπον δυνάμενον να επιδράση επί της ασφαλείας της κυκλοφορίας»⁸, «*αποκλείε[ι] [την] τοποθέτηση τέτοιων πινακίδων διαφημίσεων και δη μεγάλων διαστάσεων επί του οδοστρώματος, της οδού ή του πεζοδρομίου*». Ως εκ τούτου τα εδ. γ' και δ' του ά. 11 ΚΟΚ (Ν. 2696/1999), που κατ' αρχήν ρητά επέτρεπαν - πριν την κατάργησή τους με τον Ν. 3212/2003 - την εγκατάσταση διαφημίσεων επί του οδοστρώματος και των πεζοδρομίων οδών ευρισκομένων εντός κατοικημένων περιοχών (με όριο ταχύτητας μέχρι 70 χλμ./ώρα) κρίθηκαν αντίθετα προς την ως άνω Διεθνή Σύμβαση και ως εκ τούτου ανίσχυρα κατ' ά. 28 Συντ. Η παράνομη πράξη συνίστατο δηλαδή στην έκδοση τυπικού νόμου, ήτοι των εδ. γ' και δ' του ά. 11 ΚΟΚ, αντίθετου προς υπερκείμενο κανόνα δικαίου, τ.ε. το αυτοδύναμης εφαρμογής ά. 4 (b) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης⁹, η οποία απέκτησε υπερνομοθετική ισχύ από της κυρώσεώς της με τον Ν. 1604/1986¹⁰.

3. Η σημασία της απόφασης βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου

Δεδομένης της ρητής κατάργησης των εδ. γ' και δ' της παραγράφου 1 του ά. 11 ΚΟΚ (Ν. 2696/1999), με τον Ν. 3212/2003, δεόν να εξεταστεί η σημασία της απόφασης στο πλαίσιο του ισχύοντος δικαίου. Όπως προκύπτει από την εισηγητική έκθεση, ο Ν. 3212/2003 δεν κατήργησε τα προδιαληφθέντα εδάφια του ά. 11 ΚΟΚ, με την επίκληση της αντίθεσής τους στο ά. 4 (b) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης ή το ά. 4 (d) (ii) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης για την Οδική Κυκλοφορία, αλλά διότι θεωρήθηκαν ήδη σιωπηρά «καταργημένα από τις ειδικότερες και αυστηρότερες διατάξεις του Ν. 2946/2001»¹¹.

Το ά. 2§1 εδ ε' Ν. 2946/01 απαγορεύει την προβολή υπαίθριας διαφήμισης «σε επιφάνειες τεχνικών έργων φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α`), όπως τοίχοι αντιστήριξης,

⁸ Όμοιο περιεχόμενο έχει και το το ά. 4 (d) (ii) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης για την οδική κυκλοφορία.

⁹ Τούτο διότι πληροί τα κριτήρια αφ' ενός της αυτοτέλειας και της πληρότητας και αφ' ετέρου της απονομής αγώγιμου δικαιώματος. Βλ. σχετικά Γιόκαρη Α., *Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου*, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, σ. 27 επ., 32 επ., Πρβλ. ΟΛΑΠ 40/1998 ΝοΒ 1999, 752, ΑΠ 1294/1991 ΕλλΔνη 1991, 1564, ΑΠ 3356/1995 ΝοΒ 1995, 925 (που αφορούν στην ΕΣΔΑ), ΟΛΑΠ 23/2005 ΕλλΔνη 2005, 718 (που αφορά στο ΔΣΑΠΔ).

¹⁰ Για το ότι γεννάται ευθύνη του Δημοσίου κατ' άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ από την ψήφιση και κύρωση νόμου από τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας καθώς και από την παράλειψη των οργάνων αυτών να νομοθετήσουν, εάν ο νόμος ή η παράλειψη της νομοθετήσεως ευρίσκονται σε αντίθεση προς υπερκείμενους κανόνες δικαίου, όπως είναι οι διατάξεις του Συντάγματος και οι διατάξεις των διεθνών συμβάσεων, οι οποίες από της κυρώσεώς τους διά νόμου υπερισχύουν, κατ' άρθρο 28 του Συντάγματος, των απλών νόμων βλ. ΣτΕ 1141/99.

¹¹ Εισηγητική Έκθεση Ν. 3212/2003, σ. 7.

γέφυρες, σήραγγες, το *κατάστρωμα δρόμων και πεζοδρομίων*, καθώς και στύλοι και υποσταθμοί εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας».

Περαιτέρω, το ά. 3§8 Ν. 2946/01 περιέχει εξουσιοδοτική διάταξη ώστε να ρυθμιστούν με ΚΥΑ οι όροι και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης, στους χώρους όπου επιτρέπεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων για την προβολή τους, η μορφή, το μέγεθος και τα υλικά από τα οποία αποτελούνται αυτά, *οι επιβαλλόμενες αποστάσεις από τη ρυμοτομική γραμμή και το κράσπεδο του πεζοδρομίου*, οι επιβαλλόμενες αποστάσεις μεταξύ των πλαισίων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για τη χρήση των χώρων και την τοποθέτηση των πλαισίων αυτών. Συναφώς, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 52138/2003 ΚΥΑ που ορίζει ότι «*απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων στο οδόστρωμα των οδών*, στις διαχωριστικές νησίδες, στις νησίδες ασφαλείας και στο οδόστρωμα των οδών παρόδιας εξυπηρέτησης, στην ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών, στον οδηγό τυφλών και στα κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες και σκάφες), ακόμη και όταν αυτά δεν έχουν διαμορφωθεί» (ά. 3§12). Περαιτέρω, το ά. 3§15 διαλαμβάνει ότι «τα διαφημιστικά πλαίσια στα πεζοδρόμια, τοποθετούνται υποχρεωτικά σε ακτίνα τουλάχιστον 100m από άλλο διαφημιστικό πλαίσιο» ενώ το ά. 4§1 θέτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων στα πεζοδρόμια.

Εξάλλου, ο Ν. 2946/01 περιέχει ρητή επιφύλαξη των διατάξεων του ά. 11 του ΚΟΚ. Επομένως, η ειδική απαγόρευση κάθε διαφήμισης από τις δύο πλευρές των χαρακτηρισμένων εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων σε ζώνη μέχρι εκατόν πενήντα (150) μέτρων, στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα, και σαράντα (40) μέτρων στα εντός κατοικημένης περιοχής τμήματα των οδών αυτών όπου το όριο ταχύτητας είναι ανώτερο των 70Km/h, εφόσον είναι ορατή από τους χρήστες των οδών, αποκλείει την τοποθέτηση διαφημίσεων στα πεζοδρόμια και κατά τούτο κατισχύει των διατάξεων του Ν. 2941/01 και της ΚΥΑ 52138/2003, που επιτρέπουν κατ' αρχήν την τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων στα πεζοδρόμια. Το πεδίο εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της ΚΥΑ 52138/2003 περιορίζεται επομένως στις οδούς που βρίσκονται εντός κατοικημένων περιοχών και το όριο ταχύτητας είναι 70Km/h ή κατώτερο.

Επιπροσθέτως, η γενική διάταξη του ά. 11§2 εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση, τ.ε. και εντός των κατοικημένων περιοχών, και λειτουργεί ως γενικός περιορισμός της ελευθερίας της υπαίθριας διαφημιστικής προβολής προς τον σκοπό διαφύλαξης της οδικής ασφάλειας. Σύμφωνα με αυτήν «Απαγορεύεται γενικά η τοποθέτηση επιγραφών ή διαφημίσεων ή η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής, σε θέση ή κατά τρόπο που μπορεί να έχει οποιοσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες της οδού ή να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο την κυκλοφορία. Ιδίως απαγορεύεται η τοποθέτηση ή εγκατάσταση των ανωτέρω σε τέτοιες θέσεις, ώστε να παρεμποδίζεται η θέα των πινακίδων κατακόρυφης σήμανσης ή φωτεινών σηματοδοτών ή να δημιουργείται σύγχυση με πινακίδες σήμανσης ή με κυκλοφοριακή διαγράμμιση ή με άλλη συσκευή ρύθμισης της κυκλοφορίας ή να τις καταστήσει λιγότερο ορατές ή αποτελεσματικές ή να προκαλέσει θάμβωση στους χρήστες της οδού και γενικά να αποσπάσουν την προσοχή τους κατά τρόπο που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην οδική ασφάλεια γενικά». Με το περιεχόμενο αυτό, το ά. 11§2 εδ. β' ΚΟΚ αποδίδει σχεδόν κατά λέξη το ά. 4 (β) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης. Η απαγόρευση του ΚΟΚ είναι μάλιστα ευρύτερη καθ' όσον προστέθηκε η γενική ρήτρα του εδ. α' του ά. 11, η οποία απαγορεύει την υπαίθρια διαφήμιση εφόσον μπορεί να έχει *οποιοσδήποτε*

αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες της οδού ή να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο την κυκλοφορία, διάταξη που δεν απαντάται στην Διεθνή Σύμβαση.

Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται κατ' αρχάς ότι απαγορεύεται παντάπασιν η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων στις οδούς, θέση που υιοθετεί και η ΣΤΕ 909/07 βάσει της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης. Ήδη όμως πριν την απόφαση του ΣΤΕ δημιουργήθηκε ερμηνευτικό ζήτημα σχετικά με το επιτρεπτό των διαφημίσεων επί των πεζοδρομίων. Συγκεκριμένα, τέθηκε ζήτημα συμβατότητας της απαγόρευσης τοποθέτησης διαφημίσεων στο «κατάστρωμα των πεζοδρομίων» κατ' ά. 2§1 ε' Ν. 2946/2001¹² με τα ά. 3§15 και 4§1 της ΚΥΑ 52138/2003, που επιτρέπουν κατ' αρχήν την υπαίθρια διαφήμιση στα πεζοδρόμια. Το ζήτημα έταμε το ΝΣΚ με την υπ' αριθ. 422/2004 γνωμοδότησή του. Έκρινε συναφώς, ότι οι προρρηθείσες διατάξεις δεν συγκρούονται ούτε αποκλείονται αμοιβαίως, αλλά έχουν το νόημα ότι η προβολή της υπαίθριας διαφήμισης απαγορεύεται μόνον στο *κατάστρωμα* των οδών και των πεζοδρομίων, ήτοι σε θέσεις που μπορούν να αποσπάσουν την προσοχή των χρηστών των οδών και των πεζοδρομίων σύμφωνα με το ά. 11§2 ΚΟΚ. Αντιθέτως, η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων επί των πεζοδρομίων επιτρέπεται εφόσον δεν αποσπάται η προσοχή των χρηστών των οδών και τοποθετούνται παράλληλα προς τον άξονα της οδού κατ' ά. 11§2 εδ. τελ.

Ομοίως, η ΑΠ 125/2005, που αφορούσε τα αυτά πραγματικά περιστατικά με την ΣΤΕ 909/2007, έκρινε ότι η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων επί των πεζοδρομίων (μπορεί να) είναι συμβατή με τις απαιτήσεις του ά. 11§2 ΚΟΚ, δηλαδή δεν παραβιάζει κατ' ανάγκη κατά τρόπο ανεπίτρεπτο την οδική ασφάλεια. Επικύρωσε δε το αναιρεσιβληθέν βούλευμα, που έκρινε ότι το επί του πεζοδρομίου διαφημιστικό πλαίσιο για το οποίο χορηγήθηκε άδεια στην υπό κρίση περίπτωση δεν είχε οποιαδήποτε αρνητική επίπτωση στους χρήστες της οδού, ούτε ιδίως επηρέαζε δυσμενώς την οδική ασφάλεια.

Από τα ανωτέρω συνάγεται πως η εθνική νομοθεσία δεν απαιτεί την απόλυτη απαγόρευση τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων επί των πεζοδρομίων. Ερωτάται επομένως εάν ανταποκρίνεται στις επιταγές του Συντάγματος και της Διεθνούς Συνθήκης η απόλυτη απαγόρευση που προέκρινε το ΣΤΕ.

4. Το συνταγματικό διακύβευμα

Η οικονομική ελευθερία, η ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα ιδιοκτησίας υπόκεινται σε συνταγματικά θεμιτούς περιορισμούς, για την προστασία άλλων αγαθών όπως η αισθητική των πόλεων και οικισμών και η οδική ασφάλεια. Τα δικαιώματα των άλλων και η τήρηση του Συντάγματος οριοθετούν την κατ' ά.5§1 Συντ. οικονομική ελευθερία. Ομοίως, η ελευθερία της έκφρασης κατοχυρώνεται υπό την αυτονόητη προϋπόθεση της τήρησης της γενικής νομοθεσίας (ά. 14§1 Συντ.), ήτοι των κανόνων δικαίου, που σκοπούν όχι στον περιορισμό του προστατευόμενου ατομικού δικαιώματος, τ.ε. της ελευθερίας της έκφρασης, αλλά στην διασφάλιση άλλων, άξιων προστασίας, αγαθών. Τέλος, το Σύνταγμα ρητά προβλέπει τον περιορισμό του δικαιώματος ιδιοκτησίας χάριν της προστασίας του γενικού συμφέροντος (ά. 17 Συντ.).

¹² Απαγόρευση που επαναλαμβάνει η ΚΥΑ 52138/2003 στο ά. 1 ε'.

Η οδική ασφάλεια συνάπτεται προς την προστασία της ζωής και της υγείας εποχούμενων και πεζών που αποτελεί υποχρέωση του κράτους και δικαίωμα του καθενός (ά. 5§§2,5, 21§3 Συντ.)¹³. Ομοίως, η αισθητική των πόλεων και των

¹³ Μέχρι τη συνταγματική αναθεώρηση του έτους 2001, το δικαίωμα στην υγεία αποτελούσε κατ' αρχήν κοινωνικό δικαίωμα που προβλεπόταν στο ά. 21§3 Συντ. κατά το οποίο «το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών». Εντούτοις, πρωτοποριακή νομολογία του ΣτΕ, είχε αναγάγει το δικαίωμα αυτό, λόγω της ιδιάζουσας φύσης και σημασίας του σε αγώγιμο δικαίωμα. Σύμφωνα με την ΣτΕ 400/1986 «Η παρ. 3 του άρθρου 21 του Συντάγματος, που ορίζει ότι "το κράτος μεριμνά δια την υγείαν των πολιτών" ιδρύει ευθεία εκ του Συντάγματος υποχρέωση του κράτους για τη λήψη θετικών μέτρων προς προστασίαν της υγείας των πολιτών, στους οποίους δίνει δικαίωμα να απαιτήσουν από την Πολιτεία την πραγμάτωση της αντίστοιχης υποχρεώσεώς της».

Με την αναθεώρηση του έτους 2001 στο ά. 5 Συντ. που ήδη κατοχύρωνε το ατομικό δικαίωμα στη ζωή (§2) προστέθηκε η διάταξη του ά. 5§5 κατά την οποία «Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων».

Σύμφωνα με τον Βενιζέλο, *Πρακτικά Επιτροπής Αναθεώρησης*, Συνεδρίαση ΛΘ', 24/12/2000: «Το Σύνταγμά μας στο άρθρο 21 διασφαλίζει το δικαίωμα στην παροχή υπηρεσιών υγείας, αλλά το δικαίωμα στην υγεία, αυτό καθεαυτό, δεν προστατεύεται ρητά στο ισχύον συνταγματικό κείμενο. Συνάγεται από το άρθρο 2 παράγραφος 1 και το άρθρο 5 παράγραφος 1. Νομίζω, όμως, ότι πρέπει τώρα πλέον να προστεθεί ρητή διάταξη, το άρθρο 5Γ, ως προς το ατομικό δικαίωμα στην προστασία της υγείας, αλλά και στην προστασία της γενετικής ταυτότητας του ατόμου. (...) Έχει, όμως, πολύ μεγάλη σημασία (...) να δώσουμε επαρκείς, λιγόλογες και διορατικές απαντήσεις, ευρύχωρες, αλλά με σαφήνεια. (...) Αυτό γίνεται στο άρθρο 5Γ με τη ρητή κατοχύρωση του ατομικού δικαιώματος στην υγεία και στην προστασία της γενετικής ταυτότητας (...)».

Ο ίδιος, *Πρακτικά της Βουλής*, 24/1/2001, *συνδέει ρητά το ατομικό δικαίωμα στην υγεία με την αντιμετώπιση των κινδύνων από ατυχήματα*: «Έχουμε τη ρητή προστασία της υγείας η οποία, όσο και αν σας φαίνεται περίεργο, δεν προβλέπεται ρητά στο ισχύον Σύνταγμα. Είναι άλλο πράγμα αυτό και άλλο το δικαίωμα στην παροχή υπηρεσιών υγείας ως κοινωνικό δικαίωμα. Συνάγεται βέβαια από τη γενική διάταξη για την προστασία της αξίας του ανθρώπου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, αλλά οι απειλές κατά της υγείας, ατομικής και δημόσιας, είναι μια από τις πιο συνηθισμένες κρίσεις που καλείται να διαχειριστεί το σύγχρονο κράτος, που ασκεί την κυριαρχία του κυρίως ως διαχειριστής των μεγάλων κρίσεων, είτε αυτές είναι φυσικές καταστροφές, είτε είναι ατυχήματα (...) Είναι, λοιπόν, πολύ σημαντικό να προστατεύσουμε ρητά την ατομική και τη δημόσια υγεία που καλύπτει τα

οικισμών αποτελεί στοιχείο του περιβάλλοντος, η προστασία του οποίου αποτελεί όχι μόνον κρατική υποχρέωση, αλλά και ατομικό δικαίωμα (ά. 24§1 Συντ.). Επομένως, τόσο η οδική ασφάλεια, όσο και η αισθητική των πόλεων και οικισμών αποτελούν κατ' αρχήν συνταγματικά θεμιτούς περιορισμούς της ελευθερίας της υπαίθριας διαφήμισης.

Όπως όλοι οι περιορισμοί των συνταγματικών δικαιωμάτων όμως, υπόκεινται και αυτοί στην αρχή της αναλογικότητας (Σ. 25§1)¹⁴. Πρέπει δηλαδή, να είναι πρόσφοροι, αναγκαίοι και *stricto sensu* ανάλογοι (τ.ε. όχι υπέρμετρα δυσανάλογοι) σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο συνταγματικά θεμιτό σκοπό¹⁵. Όσο εντονότερος είναι δε ο περιορισμός, τόσο περισσότερο εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη πρέπει να είναι η αναγκαιότητά του στην συγκεκριμένη περίπτωση για την επίτευξη του

πάντα (...) Η έννοια της υγείας όπως προστίθεται στο άρθρο 5Α καλύπτει (...) όλες τις απειλές».

Κατά τον Βουτσάκη, «Η αρχή του κράτους δικαίου και οι νέες διατάξεις περί ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων», ΝοΒ 2002, σ. 13 το δικαίωμα αυτό, ειδική έκφραση του δικαιώματος στη σωματική και ψυχική ακεραιότητα είναι αμυντικό κι όχι κοινωνικό υπό την έννοια του ά. 21§3: αντικείμενο του δικαιώματος είναι η προστασία της υγείας ως στοιχείο ως προς το οποίο έχει λόγο το άτομο ως αυτόνομο υποκείμενο».

¹⁴ Βλ. τη θεμελιώδη ΣτΕ 2112/1984 σε Παραράς Π., *Σύνταγμα 2001*, ό.π. σ. 46 που καθιέρωσε νομολογιακά την αρχή της αναλογικότητας, ΣτΕ 2110/2003, *ΕΑΔ* 2004, 89, ΣτΕ 158/2004 *ΕΔΚΑ* 2004, 444 και Ορφανουδάκης Σ., *Η αρχή της αναλογικότητας στην ελληνική έννομη τάξη*, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Σάκουλα, 2003, Philippe X., *Le contrôle de proportionnalité dans les jurisprudances constitutionnelle et administratives françaises*, Paris, Economica, 1990.

¹⁵ ΣτΕ. Ολ. 1991/2005.

επιδιωκόμενου σκοπού¹⁶. Έτσι, στην περίπτωση της θέσπισης απόλυτης απαγόρευσης τόσο των τυχερών, όσο και των τεχνικών παιγνίων στα *internet cafe*, το ΣΤΕ έκρινε ότι εισάγεται μη αναγκαίος περιορισμός της οικονομικής ελευθερίας, στο μέτρο που δεν εξαιρέθηκαν από την απαγόρευση τα τεχνικά παίγνια¹⁷. Ομοίως, η σωρευτική απαίτηση τόσο του πληθυσμιακού κριτηρίου, όσο και της ελάχιστης απόστασης από άλλα φαρμακεία για την ίδρυση φαρμακείου, κρίθηκε μη αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού διασφάλιση της βιωσιμότητας των φαρμακείων, καθ' όσον το δικαστήριο θεώρησε επαρκή την προϋπόθεση της ελάχιστης απόστασης από άλλα φαρμακεία για την ίδρυση φαρμακείου¹⁸.

Εν προκειμένω ερωτάται εάν οι σκοποί της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης, ιδίως η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου οδικής ασφάλειας, που είναι συνταγματικώς θεμιτοί, μπορούν να επιτευχθούν με μέτρα ολιγότερο επαχθή από την απόλυτη απαγόρευση που προέκρινε το ΣΤΕ. Τίθεται δηλαδή το ζήτημα, εάν η πρόβλεψη ελαχίστων αποστάσεων εντός των οποίων απαγορεύεται η υπαίθρια διαφήμιση, με δυνατότητα παρέκκλισης δυνάμει ειδικώς αιτιολογημένης απόφασης της διοίκησης ή η *ad hoc* κρίση της διοίκησης σχετικά με την διακινδύνευση της οδικής ασφάλειας από ορισμένη διαφημιστική πινακίδα, ως εναλλακτικές προτάσεις προς την απόλυτη απαγόρευση που διέλαβε το ΣΤΕ στην πρόσφατη απόφασή του, ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης και υπαγορεύονται από την αρχή της αναλογικότητας.

¹⁶ ΣΤΕ 2110/2003: «Οι επιβαλλόμενοι από το νόμο περιορισμοί πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από αυτούς σκοπού δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογοι σε σχέση προς αυτόν. Αλλά μια νομοθετική ρύθμιση, η επιλογή και θέσπιση της οποίας απόκειται βεβαίως στην, διαφεύγουσα κατ' αρχήν τον δικαστικό έλεγχο, ουσιαστική εκτίμηση τον νομοθέτη ως προς την σκοπιμότητα και την καταλληλότητά της, προσκρούει στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας όταν είναι κατά κοινή αντίληψη προφανές ότι ο επιβαλλόμενος με αυτήν περιορισμός είναι απρόσφορος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νόμο σκοπού, ή δεν είναι αναγκαία, ως εκ του ότι υπερακοντίζει το σκοπό τούτο, ή ευρίσκεται σε σχέση δυσαναλογίας μέσου και σκοπού. Όμως, όσο πιο έντονος είναι ο εισαγόμενος με τη νομοθετική ρύθμιση περιορισμός στη σφαίρα ατομικού δικαιώματος, (...), τόσο περισσότερο επιβάλλεται από την εκτεθείσα αρχή να είναι εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη η αναγκαιότητα ενός τέτοιου περιορισμού για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νόμο σκοπού. Αυτός ο σκοπός εξάλλου πρέπει να είναι κατά κοινή αντίληψη εξαιρετικός, ώστε να μπορεί, από απόψεως αναλογίας μέσου προς σκοπό, να δικαιολογήσει την επιβολή ενός τέτοιου περιορισμού».

¹⁷ ΣΤΕ 158/2004 *ΕΛΚΑ* 2004, 444.

¹⁸ ΣΤΕολ. 3665/2005 *ΔΔΙΚΗ* 2006, 391.

5. Η Διεθνής Σύμβαση της Βιέννης για την οδική σήμανση και την σηματοδότηση. Η αυθεντική ερμηνεία και οι κατευθυντήριες οδηγίες των οργάνων του Ο.Η.Ε.

Η Διεθνής Σύμβαση της Βιέννης για την οδική σήμανση και την σηματοδότηση υπεγράφη στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε.. Καταρτίστηκε από την Επιτροπή Χερσαίων Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Επιτροπής (United Nations Economic Commission for Europe, UNECE), η οποία υπάγεται στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του Ο.Η.Ε. (Economic and Social Council). Η Επιτροπή Χερσαίων Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Επιτροπής συγκροτήθηκε το 1947 και έκτοτε παρέχει ένα σταθερό πλαίσιο διακυβερνητικής συνεργασίας και για την ανάληψη συντονισμένης δράσης προς τον σκοπό της διευκόλυνσης των διεθνών μεταφορών με την σύγχρονη εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας και περιβαλλοντικής προστασίας. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Επιτροπή έχει καταρτίσει μέχρι σήμερα 56 διεθνείς συνθήκες στον τομέα των χερσαίων μεταφορών, πολλές από τις οποίες έχουν επικυρωθεί και από χώρες εκτός Ευρώπης. Δύο από τις σημαντικότερες συμβάσεις είναι οι διεθνείς συμβάσεις α) για την οδική κυκλοφορία και β) για την οδική σήμανση και σηματοδότηση που υπεγράφησαν στην Βιέννη την 8.11.1968.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Επιτροπή έχει συγκροτήσει Ομάδα Εργασίας για την οδική ασφάλεια (*Working Party on Road Traffic Safety*), την οποία συγκροτούν ειδικοί στην οδική ασφάλεια από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Επιτροπής. Σκοπός της είναι η αναθεώρηση και επικαιροποίηση των διεθνών συνθηκών για την οδική ασφάλεια. Συγχρόνως, η ομάδα εργασίας έχει καταρτίσει και διαρκώς επικαιροποιεί μία δέσμη πρότυπων μέτρων για την οδική κυκλοφορία και την οδική σήμανση και σηματοδότηση (*Consolidated Resolutions on Road Traffic (R.E.1) and on Road Signs and Signals (R.E.2)*). Τα προτεινόμενα αυτά μέτρα έχουν *status soft law*, τ.ε. δεν είναι νομικώς δεσμευτικά, πλην όμως περιέχουν ρυθμίσεις οι οποίες ερμηνεύουν, εξειδικεύουν ή διευκολύνουν την εφαρμογή των διεθνών συνθηκών που έχουν καταρτιστεί από την Επιτροπή Χερσαίων Μεταφορών, ώστε να εξασφαλίζεται το ωφέλιμο αποτέλεσμά τους και η ομοιόμορφη εφαρμογή στα κράτη μέλη που τις έχουν επικυρώσει.

Εσχάτως, η Ομάδα Εργασίας αναθεώρησε το 15^ο Κεφάλαιο του Ψηφίσματος για την Οδική Κυκλοφορία (*Consolidated Resolution on Road Traffic (R.E.1)*), που τιτλοφορείται «Διαφήμιση και Οδική Ασφάλεια»¹⁹. Στο κεφάλαιο αυτό υποδεικνύει τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει τα συμβαλλόμενα κράτη να λάβουν ώστε να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους από το ά. 4 (d) (ii) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης για την οδική κυκλοφορία, το οποίο είναι ταυτόσημο με το ά. 4 (b) της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης της Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης για την οδική σήμανση και σηματοδότηση (R.E.1 § 15.2) . Οι ανωτέρω διατάξεις ορίζουν ότι «απαγορεύεται η εγκατάσταση πάσης πινακίδας, ειδοποίησης, διαγραμμίσεων ή συσκευής, ήτις θα ηδύνατο να επιφέρει σύγχυσις μετά των πινακίδων σημάσεως ή άλλων συσκευών ρυθμίσεως της κυκλοφορίας, ή να καταστήση ταύτας ολιγώτερον ορατάς ή αποτελεσματικάς, είτε να προκαλέση εκθάμβωσις εις τους

¹⁹ RAPPORT DU GROUPE DE TRAVAIL DE LA SÉCURITÉ ET DE LA CIRCULATION ROUTIÈRES SUR SA CINQUANTE-TROISIÈME SESSION, Genève, 19-22 novembre 2007, ECE/TRANS/WP.1/113/13 décembre 2007, p. 8, 14 seq.

χρησιμοποιώντας τας οδούς, είτε απόσπασιν της προσοχής των, κατά τρόπον δυνάμενον να επιδράση επί της ασφαλείας της κυκλοφορίας».

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις της Ομάδας Εργασίας περιλαμβάνουν κατ' αρχάς την γενική προϋπόθεση καθιέρωσης καθεστώτος προηγούμενης διοικητικής άδειας για την υπαίθρια διαφήμιση ώστε το κράτος να έχει συναφώς επαρκή εποπτεία. Συγχρόνως, προτείνεται η καθιέρωση με κανονιστική πράξη συγκεκριμένων προδιαγραφών όσον αφορά το σχήμα, την τοποθέτηση και την συντήρηση των διαφημιστικών πλαισίων (§ 15.2.1).

Όσον αφορά στο περιεχόμενο των διαφημίσεων προτείνεται η απαγόρευση όσων περιέχουν κατευθυντήριες οδηγίες για ορισμένη τοποθεσία και περιέχουν είτε βέλος είτε ένδειξη απόστασης· όσων αναπαράγουν σύμβολα πινακίδων οδικής σήμανσης ή σηματοδότησης· όσων χρησιμοποιούν σχήματα, χρώματα, σύμβολα ή διαστάσεις που μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση με την οδική σήμανση (§15.2.2.1). Ειδικά για τις φωτεινές διαφημίσεις προτείνεται η πρόβλεψη μέγιστου ορίου φωτεινότητας και η απαγόρευση τους στην περίπτωση που η λάμψη κατευθύνεται στους χρήστες των οδών (§15.2.2.2).

Ειδική πρόβλεψη γίνεται για την θέση των υπαίθριων διαφημίσεων σε σχέση με τις οδούς. Στους αυτοκινητόδρομους και άλλες παρόμοιες οδούς, τ.ε. οδούς που προορίζονται για κυκλοφορία μηχανοκίνητων οχημάτων και στις οποίες δεν υπάρχει πρόσβαση από παρόδιες ιδιοκτησίες²⁰, εκτός κατοικημένων περιοχών, οι υπαίθριες διαφημίσεις πρέπει να απαγορεύονται εφόσον είναι ορατές από τους οδηγούς, άλλως σε απόσταση 150 μέτρων από τις δύο πλευρές των οδών. Στους αυτοκινητόδρομους και άλλες παρόμοιες οδούς εντός κατοικημένων περιοχών, η απόσταση πρέπει να καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία, και να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη, ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν, η οπτική επαφή των οδηγών (§ 15.2.2.3.B.i).

Στην περίπτωση άλλων οδών (που δεν είναι αυτοκινητόδρομοι ή οδοί εξομοιούμενοι με αυτούς), εκτός κατοικημένων περιοχών η εθνική νομοθεσία πρέπει να καθορίζει την ελάχιστη απόσταση εκατέρωθεν της οδού, εντός της οποίας απαγορεύεται η υπαίθρια διαφήμιση (§ 15.2.2.3.B.ii).

Ειδικά για τα πεζοδρόμια οι αρμόδιες διοικητικές αρχές πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι υπαίθριες διαφημίσεις επί των πεζοδρομίων δεν περιορίζουν την ορατότητα των πεζών που πλησιάζουν σε σημείο διέλευσης πεζών και ότι δεν εμποδίζουν την κίνηση των πεζών και των ανθρώπων με αναπηρικά αμαξίδια (§ 15.2.2.3.B.iii).

Από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της Ομάδας Εργασίας συνάγεται ότι εντός κατοικημένων περιοχών οι διαφημιστικές επιγραφές είναι κατ' αρχήν επιτρεπτές επί των πεζοδρομίων, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτουν οι αρμόδιες αρχές (§15.2.2.3 A). Είναι αυτονόητο ότι σε κάθε περίπτωση η οδική ασφάλεια πρέπει να είναι το πρώτιστο μέλημα των κρατικών αρχών.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν ότι η Ομάδα Εργασίας δεν περιέλαβε στις προτεινόμενες ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Συνθηκών της Βιέννης την απόλυτη απαγόρευση, που προέκρινε το ΣτΕ. Τούτο αποκτά ιδιαίτερη σημασία αν ληφθεί υπ' όψιν ότι οι πρότυπες ρυθμίσεις της Ομάδας Εργασίας έχουν συνταχθεί με κύριο στόχο την διαφύλαξη της οδικής ασφαλείας, χωρίς να λαμβάνουν εμφανώς υπ' όψιν την ανάγκη

²⁰ Α. 25§4 Διεθνούς Σύμβασης της Βιέννης για την Οδική Κυκλοφορία.

εξισορρόπησης της οικονομικής ελευθερίας, πράγμα που προκύπτει από τον ιδιαίτερα αυστηρό χαρακτήρα τους. Επομένως, όχι μόνον η απόλυτη απαγόρευση διαφημιστικής προβολής επί των πεζοδρομίων δεν αποδίδει το πνεύμα των Διεθνών Συμβάσεων της Βιέννης, αλλά επιπροσθέτως υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την προστασία της οδικής ασφάλειας, υπερακοντίζοντας έτσι τον σκοπό του εν λόγω περιορισμού της οικονομικής ελευθερίας κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας. Υποστηρίζεται ότι το αναγκαίο μέτρο διασφαλίζεται με τον συνδυασμό της πρόβλεψης γενικών προϋποθέσεων για την υπαίθρια διαφημιστική προβολή, βάσει των κατευθύνσεων των οργάνων του ΟΗΕ που ανωτέρω εκτέθηκαν, σε συνδυασμό με την *ad hoc* κρίση για το αν παραβιάζεται *in casu* η οδική ασφάλεια. Διαφωτιστικό είναι συναφώς το ρυθμιστικό πλαίσιο άλλων κρατών που έχουν επικυρώσει τις Διεθνείς Συμβάσεις της Βιέννης. Για τους σκοπούς της δικαιοσυγκριτικής ανάλυσης προτείνεται η εξέταση του νομικού καθεστώτος της Γαλλίας και της Αγγλίας.

6. Γαλλικό δίκαιο

Η ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης στην γαλλική έννομη τάξη είναι διάσπαρτη σε πλείονα νομοθετήματα. Σχετικές ρυθμίσεις εντοπίζονται στον περιβαλλοντικό κώδικα, τον Κ.Ο.Κ, τον πολεοδομικό κώδικα και σε κανονιστικές διοικητικές πράξεις²¹. Αφετήρια αρχή είναι η *ελευθερία της διαφημιστικής έκφρασης* (L. 581-1 C.Εnv). Η *ex lege* τυποποίηση της διαφημιστικής έκφρασης ως μορφή άσκησης της ελευθερίας του λόγου, πέραν της άρσης της αμφοβήτησης εάν ο εμπορικός διαφημιστικός λόγος χρήζει προστασίας ως μορφή άσκησης της οικονομικής ελευθερίας ή της ελευθερίας του λόγου ή και των δύο, συνεφέλκει την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας και των ερμηνευτικών αρχών *in dubio pro libertate* και *singularia non sunt extendenda* (κατά την ερμηνεία των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων που θέτουν περιορισμούς στην διαφημιστική ελευθερία). Συνάγεται περαιτέρω ότι η γενική και απόλυτη απαγόρευση της διαφήμισης είτε *de iure* είτε *de facto* με διοικητική πράξη ισοδυναμεί με στέρηση του δικαιώματος και απαγορεύεται²². Με την κατοχύρωση της ελευθερίας της διαφημιστικής έκφρασης συνάπτεται και η καθιέρωση κατ' αρχήν καθεστώτος προηγούμενης *γνωστοποίησης* στην διοίκηση, και όχι προηγούμενης άδειας για την τοποθέτηση υπαίθριων διαφημίσεων (Art. L581-6 C. Env.).

Πέραν της γενικής απαγόρευσης της υπαίθριας διαφήμισης στα χαρακτηρισμένα φυσικά και ιστορικά μνημεία, τα εθνικά πάρκα και τα δέντρα (Art. L. 581-4 C.Env) ο νόμος διακρίνει μεταξύ κατοικημένων και μη περιοχών. *Εκτός κατοικημένων περιοχών* η υπαίθρια διαφήμιση απαγορεύεται πλην των ειδικώς καθορισμένων ζωνών στις οποίες εξαιρετικώς επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση και οι οποίες πρέπει να γειτνιάζουν με περιοχές κατοικίας ή εμπορικής ή βιομηχανικής δραστηριότητας (Art. 581-7 C. Env.). Αντιθέτως, *εντός των κατοικημένων περιοχών* η υπαίθρια διαφήμιση είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή (Art. 581-9 C. Env.), εφόσον πληρούνται οι όροι για το μέγεθος, την συντήρηση, κ.λπ. που έχουν τεθεί με το Διάταγμα 80-923 της 21^{ης} Νοεμβρίου 1980. Προβλέπονται μόνο ορισμένες περιοριστικά απαριθμούμενες

²¹ Βλ. για την ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης στην γαλλική έννομη τάξη Zavoli P., *Réglementation de l'affichage publicitaire*, Moniteur, Paris, 2007

²² CE 31 juill. 1996, *Quetiyny*.

εξαιρέσεις, όπως π.χ. οι προστατευόμενες τοποθεσίες, οι ζώνες αρχιτεκτονικής, οικιστικής ή αγροτικής κληρονομιάς, οι όμορρες σε εθνικά πάρκα περιοχές, τα περιφερειακά πάρκα, όπου η υπαίθρια διαφήμιση απαγορεύεται (Art. 581-8 C. Env.). Ο νόμος δίδει περαιτέρω την ευχέρεια στους ΟΤΑ να καθορίζουν εντός των κατοικημένων περιοχών *ζώνες περιορισμένης ή εκτεταμένης διαφήμισης* στις οποίες θέτουν αυστηρότερες ή ελαστικότερες προϋποθέσεις σε σχέση με το γενικό καθεστώς, για τοποθέτηση υπαίθριων διαφημίσεων στις κατοικημένες περιοχές (Art. 581-10 C. Env., Décret n° 80-924, 21 novembre 1980).

Στην διαφύλαξη ιδίως της οδικής ασφάλειας αποβλέπουν οι περί υπαίθριας διαφήμισης διατάξεις του γαλλικού Κ.Ο.Κ. Η διάρθρωση και το περιεχόμενο των προβλέψεων ακολουθεί εν πολλοίς τις Διεθνείς Συμβάσεις της Βιέννης τις κατευθυντήριες οδηγίες της ομάδας εργασίας για την οδική ασφάλεια της ευρωπαϊκής οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής του ΟΗΕ. Ο νόμος απαγορεύει κατ' αρχάς την υπαίθρια διαφήμιση όταν εξαιτίας του σχήματος, των χρωμάτων, των συμβόλων, των διαστάσεων ή της θέσης δημιουργείται κίνδυνος σύγχυσης με τις πινακίδες οδικής σήμανσης (R 418-2(II) C. Route). Για τον λόγο αυτόν απαγορεύονται οι υπαίθριες διαφημίσεις που ενδεικνύουν ορισμένη τοποθεσία και περιέχουν βέλος ή χιλιομετρική απόσταση, ή που αναπαράγουν σύμβολο χρησιμοποιούμενο για την οδική σήμανση (R 418-2(II) C. Route). Για τον ίδιο λόγο απαγορεύεται ο συνδυασμός ορισμένων σχημάτων και χρωμάτων, π.χ. τρίγωνο με άσπρο ή κίτρινο φόντο, οκτάγωνο με κόκκινο φόντο, κύκλος με κόκκινο, μπλε ή άσπρο φόντο, τετράγωνο με κίτρινο ή άσπρο φόντο (R. 418-2 (III) C. Route). Το περιεχόμενο των ά. 4(b) της Σύμβασης της Βιέννης για την οδική σήμανση και την σηματοδότηση και 4 της Σύμβασης της Βιέννης για την οδική κυκλοφορία αποδίδει το ά. R.418-4 γαλλ.Κ.Ο.Κ., σύμφωνα με το οποίο απαγορεύονται οι υπαίθριες διαφημίσεις, οι οποίες δύνανται να καταστήσουν τις πινακίδες οδικής σήμανσης λιγότερο ορατές, ή αποτελεσματικές, είτε να προκαλέσουν εκθάμβωση στους χρησιμοποιούντες τις οδούς, είτε να αποσπάσουν την προσοχή τους κατά τρόπο δυνάμενο να προκαλέσει κίνδυνο για την οδική ασφάλεια.

Προς επίτευξη μείζονος ασφάλειας δικαίου η ανωτέρω γενική ρήτρα συγκεκριμενοποιείται σε επόμενες διατάξεις του γαλλ.Κ.Ο.Κ. Κατ' αρχάς ο νόμος απαγορεύει την τοποθέτηση διαφημίσεων και επιγραφών²³ επί των οδών, εξαιρουμένων των διαφημίσεων επί των οχημάτων (R418-5 (I) C. Route). Παρέχεται πάντως νομοθετική εξουσιοδότηση στην διοίκηση για την εισαγωγή -κατά διακριτική ευχέρεια²⁴- εξαιρέσεων από την ανωτέρω απαγόρευση αφ' εντός στους χώρους

²³ Σύμφωνα με το ά. L581-3 C. Env. διαφημιστική επιγραφή (*enseigne publicitaire*) είναι εκείνη που αναφέρεται σε δραστηριότητα τελούμενη εντός του κτηρίου στο οποίο αναρτάται η επιγραφή.

²⁴ Τούτο έχει σημασία στο πλαίσιο του ελέγχου της ορθής εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών και του ορθού νομικού τους χαρακτηρισμού από την διοίκηση. Εάν η διοίκηση απολαύει διακριτικής ευχέρειας (*prouvoir discrétionnaire*), ελέγχεται μόνον το πρόδηλο σφάλμα κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών (*erreur manifeste d'appréciation*). Για τον λόγο αυτό ο έλεγχος αυτός χαρακτηρίζεται «περιορισμένος» (*contrôle restraint*). Βλ. π.χ. CE, 25 mai 1990, AJDA 1990, p. 740 (έλεγχος πειθαρχικής κύρωσης), CE, sect., 16 mars 1979, Rec. p. 120 (έλεγχος καταλληλότητας δόκιμου υπαλλήλου). Κατά τα λοιπά τόσο οι

στάθμευσης και επισκευής των οχημάτων στις οδούς, εφόσον η διαφήμιση δεν είναι ορατή από τους χρήστες των οδών, και αφ' ετέρου εντός των κατοικημένων περιοχών όσον αφορά στις διαφημιστικές επιγραφές (R418-5 (II) C. Route).

Περαιτέρω, *εκτός κατοικημένων περιοχών*²⁵ απαγορεύονται εν γένει οι διαφημίσεις σε ακτίνα 20 μέτρων από κάθε πλευρά των εθνικών, περιφερειακών και δημοτικών οδών²⁶, εφόσον είναι ορατές από αυτές. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται στις ανωτέρω οδούς οι επιγραφές (οι οποίες αφορούν σε δραστηριότητα τελούμενη εντός του κτηρίου επί του οποίου αναρτώνται) ή οι προειδοποιητικές επιγραφές (που ειδοποιούν για δραστηριότητα τελούμενη σε κτήριο εγγύς της επιγραφής), εφόσον δεν εμποδίζουν την ορθή αντίληψη της οδικής σήμανσης ή την οδική ασφάλεια με οποιοδήποτε τρόπο (R418-6 C. Route)²⁷. Στην περίπτωση των αυτοκινητοδρόμων και των οδών ταχείας κυκλοφορίας (*routes express*)²⁸ η υπαίθρια διαφήμιση απαγορεύεται σε απόσταση 200 μέτρων εκατέρωθεν της οδού (R418-7 (II) C. Route)²⁹.

νομικές πλημμέλειες (π.χ. παράβαση κανόνων υπέρτερης τυπικής ισχύος, ιδίως συμφωνία προς την εξουσιοδοτική διάταξη) όσο και η πλάνη περί τα πράγματα της διοίκησης ελέγχονται δικαστικώς.

²⁵ Ως κατοικημένη περιοχή (*agglomération*) ορίζεται στον γαλλ.Κ.Ο.Κ. η περιοχή στην οποία είναι συγκεντρωμένα ακίνητα, κείμενα το ένα πλησίον του άλλου, η είσοδος και η έξοδος από την οποία (περιοχή) σημειώνεται με ειδικές προς τούτο πινακίδες τοποθετημένες σε οδό που την διατρέχει ή την περιβάλλει (R110-2 C. Route).

²⁶ Πρόκειται αντίστοιχα για τις *routes nationales, chemins départementaux, voies communales*. Οι *communes* και *départements* οι αποτελούν στην Γαλλία αντίστοιχα τον πρώτο και τον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, στην αρμοδιότητα των οποίων ανήκουν οι *voies communales* και *chemins départementaux* αντίστοιχα. Βλ. συναφώς τους τίτλους II, III και IV του *Code de la voirie routière*.

²⁷ Οι επιγραφές και προειδοποιητικές επιγραφές πρέπει να πληρούν τους ειδικότερους, και εν πολλοίς αυστηρότερους όρους (ως προς την θέση, το μέγεθος, την κατασκευή κ.λπ.), του Διατάγματος 82-211 της 24^{ης} Φεβρουαρίου 1982.

²⁸ Για τις προϋποθέσεις απόκτησης status οδού ταχείας κυκλοφορίας βλ. τα άρθρα L. 151-1 - L. 151-5 *Code de la voirie routière*.

²⁹ Η γενική διάταξη του πολεοδομικού κώδικα που απαγορεύει εκτός κατοικημένων περιοχών κάθε κατασκευή σε ακτίνα 100 μέτρων εκατέρωθεν των αυτοκινητοδρόμων και των οδών ταχείας κυκλοφορίας (*routes express*) και 75 μέτρων εκατέρωθεν των οδών που έχουν χαρακτηριστεί μεγάλης κυκλοφορίας (*routes classées à grande circulation*) (L111-1-4 *Code de l'urbanisme*) είναι γενικότερη, καθ' όσον αφορά στην απαγόρευση κάθε κατασκευής, και όχι μόνον της υπαίθριας διαφήμισης. Ως εκ τούτου για την υπαίθρια διαφήμιση κατισχύουν οι ειδικότερες και αυστηρότερες απαγορευτικές διατάξεις του Κ.Ο.Κ. βάσει της αρχής *lex specialis derogat legi generali*.

Καθ' όσον αφορά στις εντός κατοικημένων περιοχών οδούς, ο νόμος απαγορεύει την υπαίθρια διαφήμιση κατ' αρχήν μόνον στους αυτοκινητοδρόμους και τις οδούς ταχείας κυκλοφορίας (*routes express*) σε ακτίνα 40 μέτρων εκατέρωθεν αυτών (R418-7 (I) C. Route). Ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση η διοίκηση μπορεί να χορηγεί άδειες τοποθέτησης υπαίθριων διαφημίσεων σύμφωνα με όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει η ίδια (R 418-7 (I) C. Route *in fine*). Η υπαίθρια διαφήμιση εντός κατοικημένων περιοχών απαγορεύεται όμως εάν είναι ορατή από αυτοκινητόδρομους ή οδούς που συνδέονται με τον αυτοκινητόδρομο καθώς και οδούς ταχείας κυκλοφορίας ή εθνικές οδούς, που βρίσκονται εκτός της κατοικημένης περιοχής (Art. 9 Décret n° 80-923, 21 novembre 1980). Συνάγεται *e contrario* από τις ανωτέρω ρυθμίσεις ότι εντός κατοικημένων περιοχών η υπαίθρια διαφήμιση είναι επιτρεπτή στις υπόλοιπες κατηγορίες οδών, εφόσον πληρούνται οι γενικοί όροι, τ.ε. η μη διακινδύνευση της οδικής ασφάλειας και η τήρηση των προϋποθέσεων που αφορούν στο μέγεθος, το σχήμα, την θέση, την φωτεινότητα κ.λπ.³⁰. Τούτο επιρρωνύεται αφ' ενός από την γενική διάταξη του ά. L581-9 γαλλ. Περιβαλλοντικού Κώδικα που καθιερώνει την αρχή του επιτρεπτού της υπαίθριας διαφήμισης εντός των κατοικημένων περιοχών και αφ' ετέρου από την ερμηνευτική αρχή *singularia non sunt extendenda* που είναι επακόλουθο της κατοχύρωσης της ελευθερίας της διαφημιστικής έκφρασης στο ά. L. 581-1 γαλλ. Περιβαλλοντικού Κώδικα³¹.

Το γαλλικό δίκαιο, που παρουσιάστηκε ανωτέρω, δομείται επί τη βάση των Διεθνών Συμβάσεων της Βιέννης. Υιοθετεί κατ' αρχάς την γενική ρήτρα της απαγόρευσης της υπαίθριας διαφήμισης όταν προκαλείται κίνδυνος για την οδική ασφάλεια. Οι κανόνες που συγκεκριμενοποιούν την γενική ρήτρα διακρίνουν μεταξύ κατοικημένων και μη περιοχών. Στις πρώτες, η υπαίθρια διαφήμιση είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή ενώ στις δεύτερες κατά κανόνα απαγορεύεται σε ορισμένη απόσταση από τις οδούς. Περαιτέρω δίδεται στην διοίκηση η δυνατότητα να παρεκκλίνει, σε περιορισμένο βαθμό, από τις νομοθετικές ρυθμίσεις, ώστε να αποφευχθούν περιορισμοί μη αναγκαίοι *in casu*.

³⁰ Οι ειδικότερες αυτές προϋποθέσεις περιλαμβάνονται στο Διάταγμα 80-923 της 21^{ης} Νοεμβρίου 1980.

³¹ Πρβλ. περιπτώσεις εφαρμογής της αρχής *singularia non sunt extendenda sine necessitate* στις αποφάσεις του ΔΕΚ: C - 150/77 – *Bertrand*, ECR 1978, 1431 (n. 17 seq), C-269/95 – *Benincasa*, ECR 1997 I-3767 (n. 13), που αφορούν στην στενή ερμηνεία των ά. 13, 14 Συμβ.Βρυξ. 1968. Ομοίως για την έννοια του καταναλωτή C-361/89 – *Di Pinto*, ECR 1991 I-1189 (n. 15-19), C-45/96 – *Dietzinger*, ECR 1998 I-1199. Για την στενή ερμηνεία του ά. 5 Συμβ.Ρωμης (άρθρο 29 EGBGB) βλ. την απόφαση του γερμ. FCJ *in BGHZ* 135, 124 (133 seq.). Xavier R. C., *Latim no direito*, 5a ed., Rio de Janeiro, Editora Forense, 2000, p. 213, 214, κατά τον οποίο οι λατινικές δικαστικές αρχές πρέπει να λειτουργούν ως πυξίδα για τον ερμηνευτή του δικαίου. Kock M. “Essentially biological processes: the interpretation of the exception under Article 53(b) of the European Patent Convention” (2007) 2 *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 286, Schilling T. “The Jurisprudence of Constitutional Conflict: Some Supplementations to Mattias Kumm” (2006) 12 *European Law Journal* 173.

7. Αγγλικό δίκαιο

Η ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης στην Αγγλία υπάγεται συστηματικά στο πολεοδομικό δίκαιο. Διαφοροποιείται όμως από τον *stricto sensu* πολεοδομικό σχεδιασμό καθώς ο νόμος καθιερώνει ένα σύστημα *sui generis* ελέγχου, που δεν εμπίπτει στο καθεστώς των πολεοδομικών αδειών³². Το σύστημα αυτό διαθέτει πλέον έντονα στοιχεία απορρύθμισης (*deregulation*)³³, καθώς κρατούσα νομοθετική τάση είναι η απαλλαγή από την υποχρέωση λήψης προηγούμενης διοικητικής άδειας σε όσο το δυνατόν περισσότερες περιπτώσεις και η διατήρηση της απαίτησης ειδικής άδειας μόνον όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο δεδομένων των επιπτώσεων της συγκεκριμένης μορφής υπαίθριας διαφήμισης στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, τις συνθήκες διαβίωσης των περιοίκων και την δημόσια ασφάλεια³⁴.

Με τυπικό νόμο τίθενται μόνον τα βασικά κριτήρια που ηνιοχούν την συναφή κανονιστική διοικητική δράση. Ο κύριος όγκος της ρύθμισης περιέχεται σε κανονιστική διοικητική πράξη και εξειδικεύεται με εγκυκλίους και οδηγίες της διοίκησης.

Ο *Town and Country Planning Act 1990* περιέχει εξουσιοδοτική διάταξη που επιτρέπει την εισαγωγή λεπτομερούς ρύθμισης της υπαίθριας διαφήμισης με υπουργική απόφαση (s. 220(1)). Συναφώς έχουν εκδοθεί οι *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*, που συνιστούν την σχετική κανονιστική ρύθμιση, η ισχύς της οποίας άρχισε την 6^η Απριλίου 2007.

Η ανωτέρω νομοθετική διάταξη (*Town and Country Planning Act 1990*, s. 220(1)) καθορίζει κατά δεσμευτικό τρόπο την τελεολογία του ρυθμιστικού πλαισίου της υπαίθριας διαφήμισης: οφείλει να αποβλέπει αποκλειστικά στην προαγωγή της

³² Ratcliffe J., Stubbs M., Shepherd M., *Urban Planning and Real Estate Development*, Taylor & Francis, 2004, p. 49. Στις περιπτώσεις πάντως που απαιτείται ειδική άδεια για την τοποθέτηση υπαίθριας διαφήμισης η προβλεπόμενη διαδικασία ομοιάζει προς αυτήν της λήψης οικοδομικής άδειας. Βλ. *Explanatory Memorandum to the Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*, n. 2.2.

³³ Για το φαινόμενο της απορρύθμισης, ιδίως στον τομέα του περιβάλλοντος βλ. Γκιζάρη Α., *Οι νέοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής πολιτικής*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2003, κεφ. 1. Βλ. ακόμη για την μελέτη του φαινομένου στο πλαίσιο της βελγικής έννομης τάξης Escarmelle J.-F., Hujoel L. "Privatisation and deregulation: Its implementation in Belgium", (1986) 57 *Annals of Public and Cooperative Economics* 253.

³⁴ *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*, (ιδίως Sch. 3), που αντικατέστησαν τους *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 1992*. Η απορρύθμιση ήταν μια από τις κύριες προτάσεις του Department of the Environment, Transport and the Region, *Consultation Paper "Outdoor Advertisement Control"*, July 1999. Πρβλ. Ratcliffe J., Stubbs M., Shepherd M., *Urban Planning and Real Estate Development*, op. cit., p. 49.

δημόσιας ασφάλειας, του περιβάλλοντος και των συνθηκών διαβίωσης (*amenity*). Η σημασία της εξουσιοδοτικής διάταξης της s. 220(1) έγκειται στο ότι οι γενικές ρήτρες της δημόσιας ασφάλειας και της *amenity* δεν συνιστούν απλές κατευθυντήριες αρχές, με προγραμματικό – μη δεσμευτικό χαρακτήρα, αλλά δεσμευτικά νομικά κριτήρια, η τήρηση των οποίων ελέγχεται δικαστικώς κατά τον έλεγχο τόσο των κανονιστικών, όσο και των ατομικών διοικητικών πράξεων που εκδίδονται συναφώς. Τα ανωτέρω δύο κριτήρια αποτελούν τους μόνους νόμιμους λόγους περιορισμού της διαφημιστικής ελευθερίας³⁵. Ο προεξάρχων χαρακτήρας τους επιβεβαιώνεται στους *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*. Σύμφωνα με την s. 3, οι τοπικές πολεοδομικές αρχές (κατά κανόνα τα δημοτικά συμβούλια), οι οποίες είναι αρμόδιες για τον έλεγχο της υπαίθριας διαφήμισης, οφείλουν να λαμβάνουν τις σχετικές με την υπαίθρια διαφήμιση αποφάσεις τους αποκλειστικά προς τον σκοπό της προαγωγής της δημόσιας ασφάλειας, του περιβάλλοντος και των συνθηκών διαβίωσης (της *amenity*). Εξάλλου, η διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας και του περιβάλλοντος και των συνθηκών διαβίωσης συνιστούν *ex lege* γενικές προϋποθέσεις νομιμότητας κάθε διαφήμισης.

Τα ρηθέντα φέροντα στοιχεία της ρύθμισης, ήτοι η *amenity* και η δημόσια ασφάλεια συνιστούν γενικές ρήτρες, που δεν συγκεκριμενοποιούνται από τον νομοθέτη. Το έργο αυτό ανήκει επομένως στην επιστήμη και την νομολογία που συνεπικουρούνται στο έργο τους από τις εγκυκλίους και κατευθυντήριες οδηγίες της διοίκησης.

Η *amenity* είναι δυσμετάφραστος όρος, που χρησιμοποιείται στον πολεοδομικό σχεδιασμό, και αναφέρεται στα στοιχεία που συμβάλλουν στην καλαισθησία και την θελκτικότητα του περιβάλλοντος χώρου καθώς και την εν γένει διαμόρφωση των οπτικών και ηχητικών στοιχείων του περιβάλλοντος κατά τρόπο ώστε η διαβίωση σε ένα μέρος να γίνεται όσο το δυνατόν πιο ευχάριστη. Η *amenity* περιλαμβάνει κατά τούτο τα γενικά χαρακτηριστικά ορισμένης τοποθεσίας, συμπεριλαμβανομένου του τυχόν ιστορικού, αρχιτεκτονικού, πολιτιστικού ή άλλου παρόμοιου ενδιαφέροντος που παρουσιάζει³⁶. Κάθε υπαίθρια διαφήμιση οφείλει να σέβεται τα χαρακτηριστικά αυτά (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007, Sch. 2(3), (5)*). Η σχετική κρίση της πολεοδομικής αρχής διατυπώνεται *in casu* βάσει των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της εκάστοτε περιοχής. Έτσι, πιθανόν να επιτραπεί μεγάλου μεγέθους διαφημιστικό πανό σε βιομηχανική ή εμπορική περιοχή εντός πόλεως, όχι όμως πλησίον διατηρητέων κτηρίων³⁷. Ουσιώδες στοιχείο το οποίο οφείλει να λαμβάνει συναφώς υπ' όψιν η διοίκηση είναι τα οικεία πολεοδομικά και χωροταξικά σχέδια, που ορίζουν μεταξύ άλλων τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης^{38, 39}.

³⁵ Η διαφημιστική ελευθερία συνάπτεται με την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα ιδιοκτησίας, που κατοχυρώνονται στο ά. 10 και το 1^ο ΠΠ ΕΣΔΑ, η οποία εισήχθη στην αγγλική νομοθεσία με τον *Human Rights Act 1998*.

³⁶ *Town and Country Planning (Control of Advertisements) (England) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*, s. 3(2)(α), J. B. Cullingworth, Vincent Nadin, *Town and Country Planning in the UK*, Routledge, 2001, p. 144.

³⁷ Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: a guide for advertisers*, June 2007, p. 27.

³⁸ *Town and Country Planning (Control of Advertisements) (England) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*, s. 3(1)(α).

Οι *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* προσέδωσαν στην έννοια της *amenity* και ηχητική διάσταση (*aural amenity*) πέραν της οπτικής (*visual amenity*)⁴⁰. Η προσθήκη αυτή υποδεικνύει στις αρμόδιες πολεοδομικές αρχές να λαμβάνουν υπ' όψιν κατά την μόρφωση της κρίσης τους την τυχόν παραγωγή θορύβου από την υπαίθρια διαφήμιση⁴¹.

Περιοχές με ιδιαίτερο πολιτιστικό, ιστορικό ή αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον ή φυσικό κάλλος μπορούν να ανακηρυχθούν Περιοχές Ειδικού Ελέγχου (*Areas of Special Control*), στις οποίες ισχύουν αυστηρότεροι όροι για την τοποθέτηση υπαίθριων διαφημίσεων. Στις περιοχές αυτές επιτρέπονται κατ' αρχήν μόνον διαφημίσεις για τις οποίες δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια της αρχής⁴². Κατ' εξαίρεση η τοπική πολεοδομική αρχή μπορεί να παράσχει ειδική άδεια για την τοποθέτηση υπαίθριων διαφημίσεων εντός των Περιοχών Ειδικού Ελέγχου εφόσον πρόκειται για ανακοινώσεις σχετικά με τοπικά δρώμενα, επιγραφές που ευλόγως απαιτούνται για την υπόδειξη της κατεύθυνσης προς ορισμένο προορισμό, διαφημίσεις που απαιτούνται για λόγους δημόσιας ασφάλειας και τέλος διαφημίσεις που υπάγονται σε κάποια από τις υποκατηγορίες για τις οποίες δεν απαιτείται ειδική άδεια, πλην δεν

³⁹ Διευκρινίζεται ότι η σχετική κρίση της αρχής δεν μπορεί κατ' αρχήν να αφορά στο περιεχόμενο του διαφημιστικού μηνύματος (αν π.χ. είναι παραπλανητικό) ή την τυχόν προσβολή της δημοσίας αιδούς. Αρμόδια για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών είναι η *Advertising Standards Authority*. Βλ. σχετικά Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 7, Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: A guide for advertisers*, June 2007, p. 28. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται περιορισμοί στο περιεχόμενο του διαφημιστικού μηνύματος εφόσον τούτο επιβάλλει η *amenity* ή η δημόσια ασφάλεια *Town and Country Planning (Control of Advertisements) (England) Regulations 2007* (S.I. 2007 No. 783), s. 3(4). Για λόγους προστασίας της δημόσιας ασφάλειας μπορεί να απαγορευθεί υπαίθρια διαφήμιση που παρέχει εσφαλμένες κατευθύνσεις στους οδηγούς. Ομοίως, το χρώμα, το μέγεθος και η ποσότητα των γραμμάτων καθώς και το υλικό που χρησιμοποιείται μπορεί να ληφθεί υπ' όψιν στο πλαίσιο του κριτηρίου της *amenity*. Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 8 pr.

⁴⁰ *Town and Country Planning (Control of Advertisements) (England) Regulations 2007* (S.I. 2007 No. 783), s. 2(1).

⁴¹ *Explanatory Memorandum to the Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* (S.I. 2007 No. 783), n. 7.2.

⁴² Η πράξη εγκαθίδρυσης Περιοχής Ειδικού Ελέγχου μπορεί να θέτει αυστηρότερες προϋποθέσεις για καθεμιά από τις υποκατηγορίες για τις οποίες δεν απαιτείται άδεια της Αρχής. Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: a guide for advertisers*, June 2007, p. 32.

πληρούν τις ειδικότερες προϋποθέσεις της υποκατηγορίας αυτής (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* s. 20)⁴³. Την απόφαση για την εγκαθίδρυση Περιοχής Ειδικού Ελέγχου λαμβάνουν οι τοπικές πολεοδομικές αρχές με την σύμφωνη γνώμη του Υπουργού (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* s. 20 seq., sch. 5).

Υποστηρίζεται ότι οι διαφημίσεις δεν αρμόζουν για αισθητικούς λόγους στην ύπαιθρο, τ.ε. εκτός κατοικημένων περιοχών καθώς και στις περιοχές αμιγούς κατοικίας. Στα χωριά οι υπαίθριες διαφημίσεις πρέπει να έχουν περιορισμένο μέγεθος. Στις αστικές περιοχές, όπου υπάρχουν (και) εμπορικές ή βιομηχανικές χρήσεις, καθώς και παραπλεύρως των οδών, οι υπαίθριες διαφημίσεις πρέπει να βρίσκονται σε αρμονία με το μέγεθος των κτηρίων της περιοχής⁴⁴.

Η δεύτερη βασική αρχή, που διέπει την ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης, είναι η προστασία της δημόσιας ασφάλειας. Καμία υπαίθρια διαφήμιση δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των προσώπων που χρησιμοποιούν τις οδούς, τους λιμένες, τις θαλάσσιες οδούς, τα αεροδρόμια, και τους σιδηροδρόμους (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* Sch. 2(2)(a)). Η δημόσια ασφάλεια περιλαμβάνει επομένως την ασφαλή χρήση και λειτουργία κάθε συγκοινωνιακού δικτύου, τ.ε. του οδικού, θαλάσσιου, αεροπορικού και σιδηροδρομικού δικτύου. Σκοπός είναι η ασφάλεια όχι μόνον των εποχούμενων αλλά και των πεζών. Οι αρμόδιες πολεοδομικές αρχές οφείλουν να εξετάζουν την πιθανή αντίδραση των οδηγών στις υπαίθριες διαφημίσεις που είναι ορατές από την οδό, την πιθανότητα πρόκλησης σύγχυσης με την οδική ή σιδηροδρομική σήμανση, την τυχόν παρεμβολή σε όργανα πλοήγησης ή σήματα χρησιμοποιούμενα στις θαλάσσιες ή αεροπορικές συγκοινωνίες κ.τ.τ. (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* Sch. 2(2)(a))⁴⁵. Ομοίως, πρέπει να είναι ασφαλείς οι εγκαταστάσεις επί των οποίων αναρτώνται οι υπαίθριες διαφημίσεις (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* Sch. 2(4)), ενώ η ασφάλεια πρέπει να διαφυλάσσεται και όταν αφαιρείται ορισμένη διαφημιστική επιγραφή για οποιονδήποτε λόγο (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* Sch. 2(5)).

Η δημόσια ασφάλεια ερμηνεύεται με ευρύτητα. Γίνεται πλέον δεκτό ότι σε αυτήν υπάγεται πέραν των ανωτέρω συνήθων περιπτώσεων, η πρόληψη και καταστολή του

⁴³ Βλ. και Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs:*

a guide for advertisers, op. cit.

⁴⁴ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 53 seq.

⁴⁵ Department of the Environment, *Planning Policy Guidance (PPG) 19: Outdoor Advertisement Control*, March 1992, p. 3 n. 15, DOE, *Circular 45/92* (WO 14/92). Η γνώμη άλλων ενδιαφερόμενων φορέων, όπως της αρχής που διαχειρίζεται τον αυτοκινητόδρομο, στον οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί η υπαίθρια διαφήμιση είναι κρίσιμη, και λαμβάνεται υπ' όψιν από την πολεοδομική αρχή. Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: A guide for advertisers*, June 2007, p. 28.

εγκλήματος. Για τον λόγο αυτόν πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια ώστε οι υπαίθριες διαφημίσεις να μην εμποδίζουν την αποτελεσματική λειτουργία των καμερών που έχουν τοποθετηθεί για σκοπούς ασφάλειας, παρακολούθησης και εν γένει αντεγκληματικής πολιτικής, διαπίστωσης τροχαίων παραβάσεων και ελέγχου της κυκλοφορίας (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* Sch. 2(2)(c))⁴⁶. Τούτο μπορεί να συμβαίνει είτε διότι η διαφήμιση περιορίζει το οπτικό πεδίο της κάμερας είτε διότι εμποδίζεται η καθαρή καταγραφή των εικόνων από το φως που τυχόν εκπέμπει η διαφήμιση⁴⁷.

Κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων της υπαίθριας διαφήμισης στην δημόσια ασφάλεια οι αρχές οφείλουν να λαμβάνουν υπ' όψιν ότι ο κύριος στόχος των διαφημίσεων είναι να προκαλέσουν το ενδιαφέρον και ως εκ τούτου είναι άστοχο να θεωρείται ότι κάθε διαφήμιση, ως εκ του χαρακτήρα της, αποσπά κατά τρόπο ανεπίτρεπτο την προσοχή των εποχούμενων και των πεζών. Αντιθέτως, κατά την διακρίβωση των πιθανών επιπτώσεων της διαφήμισης στην δημόσια ασφάλεια, κρίσιμο είναι να διαπιστώνεται εάν η υπαίθρια διαφήμιση, εξαιτίας της μορφής της ή του σημείου όπου τοποθετείται, μπορεί να αποσπάσει σε τέτοιο βαθμό την προσοχή ή να προκαλέσει τόσο μεγάλη σύγχυση ώστε να προκαλέσει κίνδυνο σε πρόσωπα που επιδεικνύουν την επιμέλεια του μέσου συνετού κοινωνού για την προστασία της ασφάλειας των ιδίων και των άλλων⁴⁸.

Για τους λόγους αυτούς δέον να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή κατά την τοποθέτηση υπαίθριας διαφήμισης παραπλεύρως οδών σε σημεία όπου η προσοχή των οδηγών οφείλει να είναι τεταμένη, όπως οι διασταυρώσεις, η κυκλική συμβολή οδών, τα σημεία διέλευσης πεζών και οι χαμηλού ύψους γέφυρες⁴⁹. Σε γενικές γραμμές δεν δημιουργούν προβλήματα ασφαλείας οι υπαίθριες διαφημίσεις που βρίσκονται σε εμπορική ή βιομηχανική τοποθεσία, οι επιγραφές στην πρόσοψη καταστημάτων, τα κανονικού μεγέθους διαφημιστικά πάνελ (*normal poster panels*) και οι διαφημίσεις που δεν κρύβουν τον ορίζοντα⁵⁰.

Αντιθέτως, επικίνδυνες για την δημόσια ασφάλεια μπορεί να είναι οι υπαίθριες διαφημίσεις οι οποίες λόγω του μεγέθους ή της θέσης τους δημιουργούν σύγχυση στους οδηγούς, περιορίζουν την ορατότητά τους, αποσπούν την προσοχή τους λόγω της ασυνήθιστης φύσης τους, ή καθιστούν την οδική σήμανση ολιγότερο ορατή ή αποτελεσματική. Ομοίως εκείνες που περιορίζουν την ορατότητα πάνω από τις οδούς· οι φωτιζόμενες υπαίθριες διαφημίσεις, στις οποίες η πηγή φωτισμού είναι ορατή από οποιοδήποτε σημείο της οδού ή που εξαιτίας του χρώματός τους μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση με φωτεινούς σηματοδότες, ή που εξαιτίας του μεγέθους ή

⁴⁶ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 2 n. 6.

⁴⁷ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007*, op. cit. p. 48.

⁴⁸ Department of the Environment, *Planning Policy Guidance (PPG) 19: Outdoor Advertisement Control*, March 1992, p. 3 n. 15. Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: a guide for advertisers*, June 2007, p. 28.

⁴⁹ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 52.

⁵⁰ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007*, op. cit. p. 42

της φωτεινότητάς τους μπορούν να προκαλέσουν εκθάμβωση στους οδηγούς, ή να αποσπάσουν την προσοχή τους, ιδίως όταν ο καιρός είναι βροχερός ή ομιχλώδης· εκείνες που περιλαμβάνουν κινούμενα στοιχεία (ή στοιχεία που δίδουν την εντύπωση ότι κινούνται)· εκείνες που απαιτούν εγγύτερη μελέτη εφόσον τοποθετούνται σε σημείο που οι πεζοί κινδυνεύουν από τα διερχόμενα οχήματα, καθώς και εκείνες που τοποθετούνται σε στενούς δρόμους και κάνουν τους πεζούς να μπαίνουν στον δρόμο για να τις δουν· εκείνες που ομοιάζουν με πινακίδες οδικής σήμανσης, και μπορεί να γίνουν εσφαλμένα αντιληπτές ως τέτοιες όπως π.χ. όσες περιέχουν κόκκινους κύκλους, σταυρούς ή τρίγωνα ή μεγάλα βέλη χωρίς μεγάλο συνοδευτικό κείμενο, ή καλούν τους οδηγούς να στρίψουν χωρίς να υπάρχει επαρκής απόσταση από την στροφή⁵¹. Στις περιπτώσεις αυτές είναι συχνά δυνατόν να εξαλειφθούν οι κίνδυνοι για την οδική ασφάλεια με την αλλαγή του χρώματος ή του σχήματος ή της θέσης της διαφήμισης⁵².

Η επιλογή του κριτηρίου του μέσου συνετού κοινωνού ο οποίος λαμβάνει εύλογα μέτρα για την προστασία τόσο της δικής του ασφάλειας, όσο και των άλλων, παρέχει το αναγκαίο περιθώριο για λελογισμένη χρήση της διαφημιστικής ελευθερίας με παράλληλη προστασία της δημόσιας ασφάλειας. Επιτρέπει, δηλαδή, την πρακτική εναρμόνιση της οικονομικής ανάπτυξης και της δημόσιας ασφάλειας, η οποία (εναρμόνιση) προϋποθέτει ότι κανένα αγαθό δεν υπείκει απολύτως στο άλλο.

Σημειώνεται, τέλος, ότι το κριτήριο της δημόσιας ασφάλειας δεν είναι κατ' ανάγκη αρνητικό, δηλ. δεν αποτελεί πάντοτε λόγο απαγόρευσης της υπαίθριας διαφήμισης. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι υπαίθριες διαφημίσεις ενδέχεται να προάγουν την δημόσια ασφάλεια, όπως π.χ. όταν κατευθύνουν κατά τρόπο ασφαλή τους οδηγούς στον προορισμό τους⁵³. Στις περιπτώσεις αυτές, η προαγωγή της δημόσιας ασφάλειας λαμβάνεται υπ' όψιν ως θετικό στοιχείο για να επιτραπεί η διαφήμιση.

Παρά το γεγονός ότι οι δύο βασικές αρχές του ρυθμιστικού πλαισίου της υπαίθριας διαφήμισης, τ.ε. η δημόσια ασφάλεια και η *amenity* εμφανίζονται *prima facie* διακριτές, στην πράξη η παραπληρωματική εφαρμογή επιτρέπει την μείζονα προστασία αμφοτέρων. Τούτο ισχύει ιδίως για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας μέσω των ρυθμίσεων για την διαφύλαξη του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής (*amenity*). Ένα από τα κύρια μέσα προστασίας της *amenity* είναι οι Περιοχές Ειδικού Ελέγχου. Ο νόμος μάλιστα ορίζει *expressis verbis* ότι η εγκαθίδρυση Περιοχής Ειδικού Ελέγχου επιτρέπεται μόνον για λόγους διαφύλαξης του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής και όχι της δημόσιας ασφάλειας (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 20(6)). Εντούτοις, στην πράξη οι μη κατοικημένες περιοχές στην ύπαιθρο προστατεύονται κατά κανόνα ως Περιοχές Ειδικού Ελέγχου. Έτσι, απαγορεύεται στην πράξη σε μεγάλο βαθμό η υπαίθρια διαφήμιση επί των αυτοκινητοδρόμων και των λοιπών οδικών αξόνων εκτός κατοικημένων (αστικών) περιοχών. Τούτο διότι για την τοποθέτηση των διαφημίσεων αυτών απαιτείται –κατά το γενικό καθεστώς– ειδική άδεια και εντεύθεν απαγορεύεται

⁵¹ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007*, op. cit. p. 42, 43.

⁵² *Ibid.*

⁵³ Department of the Environment, *Planning Policy Guidance (PPG) 19: Outdoor Advertisement Control*, March 1992, p. 3 n. 15.

η τοποθέτησή τους σε Περιοχές Ειδικού Ελέγχου⁵⁴. Εξάλλου, ακόμη και αν η περιοχή από την οποία διέρχεται αυτοκινητόδρομος δεν έχει οριστεί Περιοχή Ειδικού Ελέγχου, τόσο για αισθητικούς λόγους όσο και για λόγους ασφάλειας προτείνεται η απαγόρευση τοποθέτησης υπαίθριων διαφημίσεων⁵⁵.

Δεδομένου ότι ο νόμος δεν εξειδικεύει τις απαιτήσεις για την προαγωγή του περιβάλλοντος και των συνθηκών διαβίωσης (*amenity*) ή της δημόσιας ασφάλειας, οι τοπικές πολεοδομικές αρχές, χάριν μείζονος ασφάλειας δικαίου, συχνά υιοθετούν κατευθυντήριες οδηγίες, στις οποίες εξειδικεύουν τις σχετικές προϋποθέσεις. Οι κατευθυντήριες αυτές οδηγίες είναι χρήσιμες διότι καθιστούν τις αποφάσεις των αρχών προβλέψιμες, διασφαλίζουν την συνέπεια της ακολουθούμενης πρακτικής και ως εκ τούτου θωρακίζουν την αρχή της διαφάνειας και εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των ενδιαφερομένων. Εντούτοις, δεν αρκεί η διαπίστωση ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις των οδηγιών αυτών, για να απορριφθεί ορισμένη αίτηση χορήγησης άδειας υπαίθριας διαφήμισης (όπου αυτή απαιτείται). Ο νομοθέτης σκοπίμως δεν συγκεκριμενοποίησε τις γενικές ρήτρες της *amenity* και της δημόσιας ασφάλειας, ώστε να υπάρχει *ad hoc* κρίση του αποφασίζοντος οργάνου, που λαμβάνει υπ' όψιν το σύνολο των κρίσιμων σε κάθε περίπτωση παραγόντων και μπορεί προσαρμόζεται στην ιδιομορφία της κάθε περίπτωσης. Οι κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδουν οι τοπικές πολεοδομικές αρχές αποτελούν έναν από τους παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν, πλην η επίκλησή τους δεν αρκεί για την πληρότητα της αιτιολογίας των αποφάσεων της διοίκησης⁵⁶.

Οι υπαίθριες διαφημίσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες⁵⁷:

α) Αυτές που εξαιρούνται από τον έλεγχο των τοπικών πολεοδομικών αρχών (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 1(3), 4(2)), Sch. 1).

Οι διαφημίσεις αυτές παρουσιάζουν ή σσονα κίνδυνο για την δημόσια ασφάλεια και κατά κανόνα επηρεάζουν ελάχιστα το περιβάλλον και τις συνθήκες διαβίωσης των περιοίκων. Δεν απαλλάσσονται όμως εκ του λόγου αυτού από την υποχρέωση τήρησης των γενικών προϋποθέσεων νομιμότητας κάθε υπαίθριας διαφήμισης, ήτοι συγκατάθεση του κυρίου του ακινήτου επί του οποίου αναρτάται η διαφήμιση, διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας και μη υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007* Sch. 2). Στην κατηγορία αυτήν εμπίπτουν ενδεικτικά όσες διαφημίσεις βρίσκονται σε περικλειστούς ή εσωτερικούς χώρους π.χ. σε σιδηροδρομικούς σταθμούς, γήπεδα ή πολυκαταστήματα⁵⁸, όσες κείνται επί οχημάτων, αποτελούν

⁵⁴ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 36 n. 147.

⁵⁵ Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007*, op. cit. p. 44.

⁵⁶ Department of the Environment, *Planning Policy Guidance (PPG) 19: Outdoor Advertisement Control*, March 1992, p. 4 n. 17.

⁵⁷ Ratcliffe J., Stubbs M., Shepherd M., *Urban Planning and Real Estate Development*, Taylor & Francis, 2004, p. 50.

⁵⁸ Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: a guide for advertisers*, June 2007, p. 6.

τμήμα οικοδομής (π.χ. επιγραφή χαραγμένη σε πρόσοψη κτηρίου), βρίσκονται σε αντλίες βενζίνης ή μηχανήματα αυτόματης πώλησης, όσων την τοποθέτηση επιτάσσει ειδικός νόμος, η οδική σήμανση καθώς και οι σημαίες κρατών και της Ε.Ε. (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, Sch. 1)

β) Αυτές για τις οποίες δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια της αρχής, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου (για τις οποίες θεωρείται ότι η αρχή χορηγεί σιωπηρή συγκατάθεση, *deemed consent*)⁵⁹ (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 4(1)(b), 6). Ο νόμος περιλαμβάνει 14 υποκατηγορίες υπαίθριων διαφημίσεων, η τοποθέτηση των οποίων επιτρέπεται εφόσον πληρούνται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που τίθενται για καθεμία. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν τις διαστάσεις, το μέγιστο ύψος, την θέση, την κατασκευή, το μέγεθος των γραμμάτων, τον φωτισμό κ.λπ. Στην κατηγορία αυτήν περιλαμβάνονται οι ανακοινώσεις των δημοσίων αρχών σχετικά με υπηρεσίες που παρέχουν (π.χ. πίνακας δρομολογίων αστικών συγκοινωνιών), επιγραφές σε κτήρια οι οποίες αφορούν σε δραστηριότητα τελούμενη εντός του κτηρίου, προσωρινές διαφημίσεις (π.χ. αναφορικά με επικείμενη εκδήλωση), ορισμένες φωτιζόμενες διαφημίσεις, επιγραφές σε ιδιόκτητο χώρο έμπροσθεν του κτηρίου στο οποίο στεγάζεται η επιχείρηση, σημαίες, διαφημίσεις σε εργοτάξια, μη φωτιζόμενα διαφημιστικά πάνελ με μέγιστο εμβαδόν 2,16 τ.μ. σε ειδικώς καθορισμένους προς τούτο χώρους (π.χ. σε στάσεις λεωφορείων) παραπλεύρως οδών, πινακίδες που κατευθύνουν ενδιαφερόμενους σε περιοχές όπου πωλούνται ακίνητα, διαφημίσεις εντός κτηρίων, διαφημίσεις που είχαν αναρτηθεί σε χώρους που χρησιμοποιούνταν για διαφημιστική προβολή για τα προηγούμενα 10 έτη, διαφημίσεις μετά την λήξη της (συνήθως) πενταετούς διάρκειας της άδειας (στις περιπτώσεις που αυτή απαιτείται)⁶⁰, διαφημίσεις σε αερόστατα και σε τηλεφωνικούς θαλάμους. (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, Sch. 3, Part 1)

Η απαλλαγή των ανωτέρω κατηγοριών υπαίθριων διαφημίσεων από την υποχρέωση λήψης προηγούμενης άδειας διευκολύνει τις συναλλαγές καθώς περιορίζει την γραφειοκρατία, επιταχύνει την διαδικασία και μειώνει το κόστος για τις επιχειρήσεις.

⁵⁹ Στην περίπτωση αυτήν η άδεια φέρεται να χορηγείται απευθείας από τους *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*. Βλ. *Explanatory Memorandum to the Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007 (S.I. 2007 No. 783)*, p. 1, n. 2.2.

⁶⁰ Βλ. για τα ερμηνευτικά προβλήματα που είχαν ανακύψει υπό το παλαιό καθεστώς (προ του 2007) *Scotts Restaurants Plc v Westminster City Council*, 4 December 1992, [1993] JPL B34, *Barking and Dagenham London Borough Council v Mills and Allen Ltd* [1997] 3 PLR 1, *Maiden Outdoor Advertising v London Borough of Lambeth* [2003] EWHC 1224 (Admin). Οι αποφάσεις αυτές έκριναν ότι πρέπει να υπήρξε συνεχόμενη χρήση του χώρου για διαφημιστική προβολή, χωρίς να χρειάζεται να παραμένουν αναρτημένες όλες οι διαφημίσεις καθ' όλη την διάρκεια της χρήσης του χώρου (εφόσον υπήρχαν πλείονες διαφημίσεις στην συγκεκριμένη τοποθεσία). Για την δυνατότητα αντικατάστασης ορισμένης διαφήμισης με άλλη κατά την διάρκεια της προρρηθείσης περιόδου βλ *R (Clear Channel UK Limited) v London Borough of Southwark* [2007] EWCA Civ 1328.

Εντούτοις, η αναγκαία γενίκευση που συνεπάγεται η κατηγοριοποίηση από τον κανονιστικό νομοθέτη ενδέχεται να θίγει *in casu* το περιβάλλον και τις συνθήκες διαβίωσης (*amenity*) ή την δημόσια ασφάλεια. Για τον λόγο αυτόν επιτρέπεται κατά παρέκκλιση η επέμβαση της διοίκησης προς διαφύλαξη των ανωτέρω αγαθών, που αποτελούν κεντρική επιδίωξη του νομοθέτη. Κατ' αρχάς είναι δυνατή η *ex post* επέμβαση των τοπικών πολεοδομικών αρχών, οι οποίες μπορούν να απαγορεύσουν υπαίθριες διαφημίσεις που αναρτώνται χωρίς άδεια λόγω υπαγωγής τους στην παρούσα κατηγορία (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 8)⁶¹. Στην περίπτωση αυτήν χωρεί προσφυγή στον Υπουργό κατά της απόφασης της τοπικής πολεοδομικής αρχής⁶². Περαιτέρω, τη προτάσει τοπικής πολεοδομικής αρχής, είναι δυνατόν με υπουργική απόφαση να εξαιρεθεί είτε ευρύτερη έκταση είτε συγκεκριμένος χώρος υποδοχής υπαίθριων διαφημίσεων από το ευνοϊκό καθεστώς της παρούσας κατηγορίας. Στην περίπτωση αυτή η τοποθέτηση υπαίθριας διαφήμισης απαιτεί προηγούμενη ειδική άδεια της πολεοδομικής αρχής (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 7). Η διοίκηση οφείλει να επιφυλάσσει το υπό κρίση μέτρο μόνον για εξαιρετικές περιπτώσεις όταν τούτο παρίσταται αναγκαίο για την διαφύλαξη του περιβάλλοντος και του επιπέδου διαβίωσης ή της δημόσιας ασφάλειας⁶³.

γ) Εφόσον η υπαίθρια διαφήμιση δεν υπάγεται σε μία από τις ανωτέρω δύο κατηγορίες, ή υπάγεται μεν, αλλά δεν πληροί τους ειδικότερους όρους που θέτει ο νόμος για καθεμία από αυτές απαιτείται η λήψη ειδικής άδειας (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 4(1)(a), 9). Στην πράξη οι περισσότερες φωτιζόμενες διαφημίσεις και οι υπαίθριες διαφημίσεις μεγάλου μεγέθους επί αυτοκινητοδρόμων οι υπάγονται στην κατηγορία αυτή και προϋποθέτουν ειδική άδεια⁶⁴. Αρμόδιο όργανο για την χορήγηση της άδειας είναι η τοπική πολεοδομική αρχή (τ.ε. κατά κανόνα το δημοτικό συμβούλιο)⁶⁵. Η αίτηση για λήψη άδειας μπορεί να γίνει δεκτή εν όλω ή εν μέρει ή υπό πρόσθετες προϋποθέσεις που θέτει η αρχή, είτε να απορριφθεί (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 14(1)). Οι μόνοι λόγοι για τους οποίους η διοίκηση μπορεί να αρνηθεί την χορήγηση της άδειας είναι η αιτιώδης πρόκληση κινδύνου για την δημόσια ασφάλεια, και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή η επιδείνωση των όρων διαβίωσης (εάν θίγεται δηλ. η *amenity*).

⁶¹ Τύποις η απαγόρευση εμφανίζεται ως ανάκληση της σιωπηρής άδειας (*deemed consent*) που χορηγούν οι *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*.

⁶² Η διοικητική προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 8).

⁶³ Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: A guide for advertisers*, June 2007, p. 31, που ρητά αναφέρεται στην αρχή της αναγκαιότητας.

⁶⁴ Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: A guide for advertisers*, op. cit. p. 26.

⁶⁵ Στην περίπτωση που η υπαίθρια διαφήμιση είναι ορατή από αυτοκινητόδρομο ή οδό του βασικού οδικού δικτύου υπάρχει επιπρόσθετη υποχρέωση λήψης απλής γνώμης από τον φορέα διαχείρισης του αυτοκινητοδρόμου και τον Υπουργό Μεταφορών αντίστοιχα. (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 13(a), (e)).

Κατά της απόφασης της τοπικής πολεοδομικής αρχής χωρεί προσφυγή στον Υπουργό (*Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*, s. 17). Η υπουργική απόφαση επί της διοικητικής προσφυγής προσβάλλεται εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων, μόνο για νομικούς λόγους, ενώπιον του Πρωτοδικείου (*High Court*) (*Town and Country Planning Act 1990*, s. 284(3)(h), 288)⁶⁶. Η κρατούσα γνώμη διακρίνει μεταξύ αφ' ενός απλών πραγματικών γεγονότων, που συγκροτούν την ελάχιστο προτάση του δικανικού συλλογισμού (και δεν αποτελούν παραδεκτό αντικείμενο δικαστικής προσφυγής), και αφ' ετέρου της ερμηνείας των εφαρμοστέων διατάξεων (μείζων πρόταση) και της υπαγωγής των πραγματικών γεγονότων σ' αυτές (νομική υπαγωγή), που αποτελούν νομικά ζητήματα, δεκτικά δικαστικής προσβολής⁶⁷. Προσβολή της απόφασης του Πρωτοδικείου ενώπιον του Εφετείου (*Court of Appeal*) και ακολούθως της εφετειακής απόφασης ενώπιον του ακυρωτικού (*House of Lords*) για νομικούς λόγους, επιτρέπεται μόνο με άδεια του *iudex a quo* ή του *iudex ad quem*.

Ανεξαρτήτως της προσφυγής που προβλέπει η ειδική νομοθεσία (*Town and Country Planning Act 1990*, s. 284(3)(h), 288), οι αποφάσεις του Υπουργού υπόκεινται κατά το κοινό δίκαιο σε προσβολή με το ένδικο βοήθημα της *judicial review* ενώπιον του Πρωτοδικείου⁶⁸. Αρχικώς, μέσω της *judicial review* ελεγχόταν η αναρμοδιότητα των

⁶⁶ Department for Communities and Local Government, *Outdoor advertisements and signs: A guide for advertisers*, June 2007, p. 29. Προσφυγή χωρεί και μετά την άπρακτη παρέλευση 8 εβδομάδων από την υποβολή της αίτησης λήψης της άδειας στην τοπική πολεοδομική αρχή. Βλ. σχετικά και Department for Communities and Local Government, *Circular 03/2007* (29 March 2007) p. 29 n. 114.

⁶⁷ *Farmer v Cotton's Trustees* [1915] A.C. 922, at 932, , *Woodhouse v Peter Brotherhood Ltd.* [1972] 2 Q.B. 520, at 536, *R. v Barnet LBC Ex p. Nilish Shah* [1983] 2 W.L.R. 16, A.C.T. *Construction Ltd. v Customs and Excise Commissioners* [1981] 1 W.L.R. 49. Ο Denning L.J. όμως προέκρινε την διάκριση μεταξύ πρωτογενών και δευτερογενών πραγματικών. Σύμφωνα με την διάκριση αυτή πρωτογενή είναι τα πραγματικά περιστατικά που εμπίπτουν άμεσα στις αισθήσεις και ως εκ τούτου αποδεικνύονται άμεσα με μάρτυρες, ή αποδεικνύονται από το ίδιο το προσκομιζόμενο έγγραφο (π.χ. το κείμενο ενός εγγράφου). Δευτερογενή είναι τα πραγματικά γεγονότα που συνάγονται από τα πρωτογενή με ορισμένη διανοητική εργασία. Όταν ένας μη νομικός, μετά από σχετική ενημέρωση για τις βασικές νομικές αρχές του οικείου κλάδου, μπορεί να συναγάγει ορθά τα δευτερογενή περιστατικά, επί τη βάση των αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών, το ζήτημα εξακολουθεί να είναι πραγματικό. Μόνο όταν η συναγωγή του ορθού συμπεράσματος απαιτεί εξειδικευμένη νομική γνώση και μπορεί ως εκ τούτου να γίνει μόνο από νομικό, το ζήτημα είναι νομικής φύσης. *British Launderers' Research Association v Hendon Rating Authority* [1949] 1 K.B. 462.

⁶⁸ Η προθεσμία για την άσκηση της *judicial review* είναι τρίμηνη (CPR 54.5). Δύο σημεία χρήζουν επισήμανσης καθ' όσον αφορά στους λόγους ακύρωσης. Κατ' αρχάς, ο έλεγχος της διαδικασίας δεν περιορίζεται στην τήρηση των γενικών αρχών δίκαιης διαδικασίας που έχει διαμορφώσει η νομολογία (*natural justice, procedural fairness*). Εκτείνεται και στις συναφείς ειδικές σχετικές ρυθμίσεις του νόμου, όπως είναι στην εξεταζόμενη περίπτωση ο *Town and Country Planning Act 1990* και οι *Town and Country Planning (Control of Advertisements) Regulations 2007*. Δεύτερον, η προσβαλλόμενη πράξη

διοικητικών οργάνων και ακυρώνονταν οι διοικητικές πράξεις που είχαν εκδοθεί *ultra vires*. Με μια σειρά σημαντικών αποφάσεων η νομολογία διεύρυνε τον δικαστικό έλεγχο των διοικητικών πράξεων κατά το κοινό δίκαιο εξομοιώνοντας (εν πολλοίς) τον έλεγχο της αρμοδιότητας του οργάνου με έλεγχο νομιμότητας βάσει της σκέψης ότι τα διοικητικά όργανα έχουν αρμοδιότητα (εξουσία) μόνο να δρουν σύννομα. Ο έλεγχος άσκησης της διακριτικής ευχέρειας όμως, παραμένει ακυρωτικός - οριακός. Σύμφωνα με την συνοπτική έκθεση του θεσμού από τον Lord Diplock στην απόφαση *Council of Civil Service Unions v. Minister for the Civil Service*⁶⁹ με *judicial review* προσβάλλονται οι αποφάσεις των διοικητικών αρχών οι οποίες προσβάλλουν είτε δικαιώματα είτε δικαιολογημένες προσδοκίες (*legitimate expectations*) των διοικουμένων. Η προσβαλλόμενη πράξη δύναται να ακυρωθεί επειδή παραβιάζει τον νόμο (*illegality*), επειδή αντίκειται προδήλως στη λογική και την κοινωνική ηθική (*irrationality* ή αλλιώς *Wednesbury unreasonableness* από την γνωστή απόφαση *Associated Provincial Picture Houses v. Wednesbury Corporation*⁷⁰, κατά την οποία η διοικητική πράξη είναι ακυρωτέα εάν κανείς λογικός άνθρωπος, στη θέση του αποφασίζοντας οργάνου, δεν θα κατέληγε, με εύλογη κρίση, στην ίδια απόφαση), επειδή δεν τηρήθηκαν οι διαδικαστικές εγγυήσεις που τάσσουν ο νόμος και τα δικαστικά προηγούμενα (*procedural impropriety*) ή επειδή παραβιάστηκε η αρχή της αναλογικότητας (*proportionality*).

Πέραν της προσφυγής στον Υπουργό και την δικαιοσύνη είναι δυνατή η προσφυγή στον *ombudsman* της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Office of Commissioner for Local Authority Administration), που επιλαμβάνεται περιπτώσεων κακοδιοίκησης στην τοπική αυτοδιοίκηση (*maladministration*). Η κακοδιοίκηση δεν ορίζεται στον νόμο. Περιλαμβάνει κάθε πλημμέλεια της διοίκησης που καταλήγει σε κάποιας μορφής αδικία για τους διοικούμενους (π.χ. μεροληπτική συμπεριφορά, υπερβολική καθυστέρηση, αμέλεια, διαδικαστικές παραβάσεις, που καταλήγουν σε αδικία). (51) Ο *ombudsman* δεν εκδίδει εκτελεστές πράξεις. Προτείνει μη δεσμευτικά μέτρα για την άρση της αδικίας, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης του διοικουμένου⁷¹.

υπόκειται σε έλεγχο αναλογικότητας, όταν τίθεται ζήτημα παραβίασης των δικαιωμάτων του HRA 1998 (που εισήγαγε στο αγγλικό δίκαιο την ΕΣΔΑ). Η νομολογία παραμένει επαμφοτερίζουσα στο ζήτημα της γενίκευσης αυτού του λόγου ακύρωσης κατά των έλεγχου όλων των διοικητικών πράξεων (Evelyn Ellis (ed.), *The Principle of Proportionality in the Laws of Europe*, Oxford, Hart Publishing, 1999. Sir John Laws, in Forsyth and Hare (eds.), *The Golden Metwand and the Crooked Cord*, Oxford, Clarendon Press, 1998). Στην προκειμένη περίπτωση πρέπει να γίνει δεκτή η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στο πλαίσιο της *judicial review* στο μέτρο που η διαφημιστική ελευθερία συνάπτεται με την ελευθερία της έκφρασης (πρβλ. ΕΔΔΑ *Barthold v. Germany*, 25.03.1985 (Application no. 8734/79), *Groppera Radio AG and Others v. Switzerland*, 28.03.1990 (Application no. 10890/84) και το δικαίωμα ιδιοκτησίας (πρβλ. ΕΔΔΑ *Fredin v Sweden* 18.02.1996 (Application no. 12033/86), *The Traktörer AB v Sweden* 07.07.1989 (Application no. 10873/84). Ειδικά για την προσφυγή κατά υπουργικής απόφασης στον τομέα της υπαίθριας διαφήμισης βλ. Blackhall J. C., *Planning Law and Practice*, Routledge Cavendish, 2005, p. 224.

⁶⁹ [1985] AC 374, 408

⁷⁰ [1948] 1 KB 223.

⁷¹ Ratcliffe J., Stubbs M., Shepherd M., *Urban Planning and Real Estate Development*, Taylor & Francis, 2004, p. 51.

Το αγγλικό δίκαιο, που παρουσιάστηκε ανωτέρω, καίτοι δεν ενσωματώνει *verbatim* τις οικείες διατάξεις των Διεθνών Συμβάσεων της Βιέννης υιοθετεί το ουσιαστικό περιεχόμενο της ρύθμισης καθ' όσον περιέχει την γενική ρήτρα της προστασίας της δημόσιας ασφάλειας και εντεύθεν απαγορεύει την υπαίθρια διαφήμιση όταν προκαλείται κίνδυνος για την ασφάλεια στα συγκοινωνιακά δίκτυα. Η νομοθετική ρύθμιση δίδει έμφαση στην *ad hoc* κρίση της διοίκησης ώστε να λαμβάνονται υπ' όψιν οι εκάστοτε ιδιαίτερες συνθήκες και να προσαρμόζονται σε αυτές οι λύσεις που δίδονται. Προς τούτο ο νομοθέτης δεν ακολουθεί το υπόδειγμα της Επιτροπής Χερσαίων Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Επιτροπής του ΟΗΕ, αλλά καταλείπει την συγκεκριμενοποίηση των γενικών ρητρών της προαγωγής του περιβάλλοντος και της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης (*amenity*) καθώς και της δημόσιας ασφάλειας στην διοίκηση. Εντούτοις, η βασική διάκριση μεταξύ κατοικημένων και μη περιοχών διατηρείται καθ' όσον η υπαίθρια διαφήμιση παραπλεύρως των οδών στις δεύτερες είναι περιορισμένη λόγω της εγκαθίδρυσης Περιοχών Ειδικού Ελέγχου της υπαίθριας διαφήμισης.

8. Συμπέρασμα

Από την προηγηθείσα ανάλυση προέκυψε ότι τόσο τα αρμόδια όργανα του ΟΗΕ, που είναι επιφορτισμένα με την ερμηνεία και την εξασφάλιση της αποτελεσματικής και ομοιόμορφης εφαρμογής των Συνθηκών της Βιέννης, όσο και οι αντιπροσωπευτικές νομοθεσίες του ηπειρωτικού και του αγγλοσαξωνικού δικαίου (η γαλλική και η αγγλική), αναγορεύουν την δημόσια και ιδίως την οδική ασφάλεια σε θεμελιώδη αρχή του ρυθμιστικού πλαισίου της υπαίθριας διαφήμισης. Οι υπαίθριες διαφημίσεις που θέτουν σε κίνδυνο την οδική ασφάλεια απαγορεύονται. Για την υλοποίηση της απαγόρευσης αυτής η Επιτροπή Χερσαίων Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Επιτροπής του ΟΗΕ διακρίνει μεταξύ κατοικημένων και μη περιοχών, και προτείνει την υιοθέτηση διαφορετικών σε κάθε περίπτωση ελάχιστων αποστάσεων από τις οδούς για την τοποθέτηση υπαίθριων διαφημίσεων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι κατ' αρχήν επιτρεπτές στην πρώτη και απαγορευμένες στην δεύτερη περίπτωση. Την υπόδειξη αυτήν ακολουθεί η γαλλική νομοθεσία, με την επιφύλαξη ρητρών διαφυγής που επιτρέπουν κατ' εξαίρεση στην διοίκηση να αποκλίνει από τις νομοθετικές ρυθμίσεις εφόσον τούτο παρίσταται αναγκαίο βάσει των σταθμίσεων στις οποίες προβαίνει περί την δημόσια ασφάλεια. Αντιθέτως, η αγγλική νομοθεσία προκρίνει την *ad hoc* απόφαση των αρμοδίων διοικητικών αρχών χωρίς δεσμεύσεις από ειδικές διατάξεις, που προβλέπουν π.χ. ελάχιστες αποστάσεις από τις οδούς εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών. Εντούτοις, στην πράξη, λόγω της εγκαθίδρυσης στην ύπαιθρο Περιοχών Ειδικού Ελέγχου της υπαίθριας διαφήμισης με πρωτοβουλία των τοπικών πολεοδομικών αρχών, η *summa divisio* μεταξύ κατοικημένων και μη περιοχών διατηρείται και στην Αγγλία.

Τα δύο ανωτέρω ρυθμιστικά μοντέλα επιτρέπουν, με διαφορετικά μέσα το καθένα, την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών της Βιέννης και ιδίως την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας ασφάλειας χωρίς την ανάγκη προσφυγής στην απόλυτη απαγόρευση τοποθέτησης υπαίθριων διαφημίσεων παραπλεύρως των οδών στην οποία προέβη το ΣΤΕ. Η δικαιοσυγκριτική ανάλυση καταδεικνύει επομένως ότι προσφέρονται ολιγότερο επαχθή μέσα για την διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας και την υλοποίηση των υποχρεώσεων από τις Συνθήκες της Βιέννης. Η στάση του ΣΤΕ φαίνεται να υπερακοντίζει τον σκοπό της προστασίας της δημόσιας ασφάλειας περιορίζοντας πλέον του αναγκαίου μέτρου την διαφημιστική ελευθερία και τα

δικαιώματα που συνάπτονται με αυτήν, ήτοι την ελευθερία της έκφρασης, την οικονομική ελευθερία και το δικαίωμα ιδιοκτησίας.

Περαιτέρω, η επιλογή μεταξύ των δύο ρυθμιστικών μοντέλων που παρουσιάστηκαν προϋποθέτει την δικαιοπολιτική τοποθέτηση έναντι του διλήμματος μεταξύ μείζονος ασφαλείας δικαίου (που προκρίνει η Ευρωπαϊκή Οικονομική Επιτροπή του ΟΗΕ, το γαλλικό, και κατά βάση το ελληνικό δίκαιο) και επίτευξης κατά το δυνατόν ουσιαστικής δικαιοσύνης στις ατομικές περιπτώσεις (που θεωρεί προεξάρχον η αγγλική ρύθμιση)⁷². Η ασφάλεια των συναλλαγών, η δημιουργία εδραίας εμπιστοσύνης στην εύρυθμη λειτουργία των θεσμών, που είναι αναγκαία προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη, και η απαίτηση διαφύλαξης κοινωνικών αγαθών ύψιστης σημασίας όπως η δημόσια ασφάλεια, σε συνδυασμό με τις χρόνιες δυσλειτουργίες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, συνηγορούν υπέρ της άποψης ότι η επίτευξη μείζονος ασφαλείας δικαίου ανταποκρίνεται περισσότερο στην ελληνική πραγματικότητα. Επομένως, υποστηρίζεται η υιοθέτηση σαφών κριτηρίων που θα εξασφαλίζουν την δημόσια και ιδίως την οδική, ασφάλεια σύμφωνα με τις υποδείξεις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Επιτροπής του ΟΗΕ, τ.ε. βάσει της διάκρισης μεταξύ κατοικημένων και μη περιοχών και της υιοθέτησης διαφορετικών ελαχίστων αποστάσεων σε κάθε περίπτωση σε συνδυασμό με την κατ' εξαίρεση μόνον εξασφάλιση της δυνατότητας απόκλισης όταν τούτο παρίσταται αναγκαίο είτε διότι απαιτείται μείζων προστασία της οδικής ασφαλείας είτε διότι οι θεσπισμένες προστατευτικές ρυθμίσεις δεν παρίστανται *in casu* αναγκαίες. Στις περιπτώσεις αυτές η αρχή του κράτους δικαίου επιβάλλει την ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία των αποκλίσεων και την υπαγωγή τους σε ουσιαστικό δικαστικό έλεγχο.

⁷² Βλ. σχετικά Παπανικολάου Π., *Μεθοδολογία του ιδιωτικού δικαίου*, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2000, σ. 7, 80 επ.